

- WYCOFANE ŚRODKI OCHRONY
- FIRMA PASZOWA OSZUKAŁA ROLNIKÓW

- DLACZEGO ZBOŻA ŻÓŁKNA?
- JAK ZWALCZAĆ MUCHY

WIEŚCI ROLNICZE

Nr 05 (65) maj 2016

ISSN 2082-8381

■ www.wiescirolnicze.pl

**BEZPŁATNY
MIESIĘCZNIK**
rolników Wielkopolski,
Dolnego Śląska,
Opolszczyzny, Łódzkiego,
Kujawsko-Pomorskiego
i Mazowieckiego
NAKLAD 40.000 egz.

NOWOŚCI WŚRÓD NAWOZÓW

STRONY 11-13

PONAD DWA TYSIĄCE ZA DZIERŻAWĘ

STRONY 6-7

CZAS OPRYSKIWACZY

STRONY 48-49

Obory na pokaz

STRONY 40, 41-43

REKLAMA

AgroTom
PRODUCENT MASZYN ROLNICZYCH

Pogorzela
ul. Błonie 46
tel. 65 572 72 45
www.agro-tom.eu

HURTOWNIA MASZYN ROLNICZYCH
ROLTECH
SPRZEDAŻ CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

Ten kupon to Twój
DODATKOWY RABAT
na zakup maszyn w naszej firmie!
*Jeden kupon - jedna maszyna

100% RABAT

KUPON

**TEGO
JESZCZE
NIE BYŁO!**

**PIERWSZA TAKA
PROMOCJA NA MASZYNY
DO ZBIORU ZIELONEK**

Zapytaj o Szczegóły tel. 41 361 50 31

KREDYT 0%

**GWARANCJA NAWET
DO 2 LAT NA PRASY**

**Dotacje
PROW
2014-2020**

Korzystasz z dotacji
unijnych 2014-2020?
Zadzwoń do nas
i porównaj ceny!

BELARUS
MTZ BELARUS TRAKTOR

STEYR

KIOTI

METAL-FACH

metaltech

CynkoMet

W ofercie posiadamy wszystkie maszyny rolnicze dostępne na polskim rynku, w atrakcyjnych cenach, m.in.: wozy paszowe, agregaty urawowe, kosiarki, ładowacze czołowe, pługi, gelbogryzarki, opryskiwacze, brony talerzowe, mieszalniki, rozsiewacze, prasy, rozrzutniki.

Bomet **Staltech** **MANDAM** **MASCHIO GASPAROLO** **PÖTTINGER** **POMOT** **SIPMA** **AKPIL** **AGRO MASZ** **MEPROZET**

Pierwsza taka Hurtownia Maszyn Rolniczych w Polsce Tel. 41 361 50 31

Karol Lasota
tel. 603 335 325

Piotr Stolarczyk
tel. 609 151 550

Piotr Dąbrowski
tel. 607 250 773

www.roltech.eu, www.roltecheu.otomoto.pl

**Aleksandra
Pilarczyk**
redaktor naczelna

**Pomoc minimalna
- problem uczciwych
rolników?**

Niedawno rozmawiałam z kilkoma rolnikami zaniepokojonymi faktem, że skończy się im limit pomocy de minimis. Bo z tego funduszu zacerpnęli i na pomoc suszową, i na materiał siewny, i na odsetki kredytowe, i na certyfikację produkcji... Rozmawialiśmy o problemie w redakcji i zajęliśmy się nim, bo rzeczywiście wachlarz możliwości skorzystania z pomocy de minimis jest bardzo szeroki. Z drugiej strony nie spotkaliśmy się jeszcze nigdy z przypadkiem rolnika, któremu odmówiono wsparcia ze względu na przekroczenie kwot. Dziennikarskie śledztwo (patrz artykuł Doroty Jańczak na str. 8-9) wykazało, że limity udzielania pomocy de minimis może i są ustalone, ale przejmują się nimi jedynie uczciwi rolnicy. Bo nie ma żadnego centralnego rejestru, a co za tym idzie - kontroli uzyskiwanych kwot wsparcia.

Dla rolnika z niewielkim gospodarstwem i mało aktywnego te 15 tysięcy euro na trzy lata są kwotą nieosiągalną i martwić się o jej przekroczenie nie musi. Jednak limit dotyczy też dużych, a nawet wielkich gospodarstw, a tu już wykorzystać środki - także w nadmiarze - jest znacznie łatwiej. Ale jakoś się nikt tym zbytnio nie przejmuje. Pomoc de minimis jest jak wielki worek, do którego wrzuca się zadania według bieżących potrzeb i wyjmuje pieniądze, dopóki dno się nie pokaże. Czasami obraca się tylko wirtualnymi pieniędzmi, tak jak jest to w przypadku opłacania składki KRUS-u. W tym przypadku środki znikają nie tylko z indywidualnego limitu rolnika, one w ogóle znikają.

Spis treści

Informacje

Zbyt ostre kryteria w programie „Premia dla młodych rolników”?	4
Dzierżawa z punktami i kontrolą rad społecznych	6-7
Pomoc de minimis - rolnikom wierzą na słowo	8-9
Grupy producenckie nieustannie pobierały środki unijne?	9
Firma oszukała rolników na 3 mln zł	9
Sprzedaż energii się nie opłaca?	22
Ceny żywności, warzyw i owoców	27
Kursy dla kombajnistów	33
Prezes WIR interweniował	33
Za nami	57-58

Uprawy

Jakie nawozy kupują rolnicy?	11-13
Rynek środków ochrony roślin czeka przedziewanie?	14-15
Zazielenienia - nie taki łatwy wymóg do spełnienia	16-17
Co powoduje żółknięcie zbóż?	18
Rolników odstraszy niska płatność dodatkowa?	19
Kiszonka z traw - kilka ważnych zasad	21
Pszonica strip-till	23

Hodowla

Muchy w budynku inwentarskim. Jak je zwalczyć?	24-26
Choroba prosiąt ssących	28
Co musisz wiedzieć o kastracji prosiąt?	29
Najlepsi hodowcy województwa dolnośląskiego	30
Bezpieczna dekontaminacja	32
Rozwiązanie na upalne dni	36-38
Nowoczesna obora w Zalesiu Wielkim	40

Technika rolnicza

Roboty zawiadnęły oborą	41-43
Zwycięzca konkursu Tractor of the Year - Ciągnik roku	44-46
Opryskiwacze na niekorzystne zmiany	48-49
Ładowarki mniejsze i większe	51-52
Techniczne wizytówki	54-55

Więści dla domu

Owca pasja	59-61
Ogrodowa elegancja	62-63
Grillowanie czas zacząć	64-65
A może dermokosmetyki?	66

Polecamy

s. 28

s. 41-43

Znajdź nas na Facebooku!

Zeskanuj kod QR lub wejdź na stronę:
www.facebook.com/wiescirolnicze

YouTube **Zasubskrybuj nasz kanał!**

www.youtube.com/wiescirolnicze

WIEŚCI ROLNICZE

ADRES REDAKCJI:
63-200 Jarocin, ul. Kasprzaka 1a,
tel. 62 747-15-31,
tel./fax 62 747-37-60
E-MAIL:
redakcja@wiescirolnicze.pl
STRONA INTERNETOWA:
www.wiescirolnicze.pl

Nakład: 40.000 egz.

ADRES WYDAWNICTWA:
Południowa Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o.,
63-200 Jarocin ul. Kasprzaka 1a,
tel. 62 747-15-31, tel./fax 62 747-37-60.

PROJEKT GRAFICZNY:
Szymon Mofina.

DRUK:
AGORA S.A., 64-920 Piła, ul. Krzywa 35.

REDAGUJE ZESPÓŁ:

Redaktor naczelny - Aleksandra Pilarczyk
Piotr Piotrowicz, Aneta Rzeźniczak, Aneta Przespolewska, Elżbieta Rzepczyk, Honorata Dmyterko, Dorota Jańczak, Ania Kopras-Fijolek, Ksenia Pięta, Magdalena Teodorczyk, Przemysław Góralczyk, Justyna Napieraj, Hubert Mościpan, Artur Krawczyk, Anna Malinowski.
Korekta: Jacek Kaliszczak.
PROJEKTY REKLAM: Szymon Mofina, Łukasz Zięciak, Dariusz Fijolek, Piotr Kołaski, Piotr Budnik, Krzysztof Szukalski, Zbigniew Pacanowski, Maciej Mostowy, Waldemar Stańko, Karolina Ciemiński.

DZIAŁ REKLAMY:

Aneta Rzeźniczak - kierownik (Jarocin) - tel. 512-135-918,
Anna Moczydłowska (Jarocin) - tel. 508-510-537,
Artur Antczak (Jarocin) - tel. 508-318-922,
Angelika Włodarczyk (Jarocin) - tel. 509-082-772,
Przemysław Markiewicz (Pleszew) - tel. 602-367-873,
Patrycja Skorzbył (Pleszew) - tel. 512-136-544,
Małgorzata Wiecezorek (Ravicz) - tel. 516-131-104,
Anna Danek (Ravicz) - tel. 600-210-433,
Justyna Pasieracka (Gostyń) - tel. 604-983-569,
Paulina Pawłowska (Gostyń) - tel. 512-135-914

Rolnicy chcą unowocześnić swoje gospodarstwa. Pokazał to zwłaszcza ostatni tydzień trwania naboru na „Modernizację gospodarstw rolnych”. Liczba składanych wniosków rosła w ogromnym tempie. W ciągu jednego dnia zwiększała się nawet o 2 tysiące. Do wtorku, 26 kwietnia, a więc na trzy dni przed zakończeniem przyjmowania wniosków, do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wpłynęło 7.376 wniosków. Na ten dzień rolnicy ubiegali się o przyznanie wsparcia w wysokości 1,34 mld zł. Kwota z pewnością w ciągu następnych dni wzrośnie (aktualne informacje na www.wiescirolnicze.pl).

Przypomnijmy, że dostępne są środki na modernizację obiektów inwentarskich oraz zakup maszyn rolniczych. W zależności od planowanego przedsięwzięcia, maksymalnie można zdobyć 200 tys. zł (głównie maszyny), 500 tys. zł (inwestycje budowlane) lub 900 tys. zł (inwestycje budowlane, ale tylko w kierunku rozwoju produkcji psiaży).

Równoległe z trwaniem naboru na „Modernizację” Agencja przyjmowała wnioski na „Premię dla młodego rolnika”. O wsparcie w tym programie do wtorku, 26 kwietnia zwróciło się mniej beneficjentów - 1.018 młodych rolników. Nie ma zainteresowania 100-tysięcznymi premiami? - *Zainteresowanie rolników jest*

Zbyt ostre kryteria w programie „Premia dla młodych rolników”?

spore. Trudno jest jednak zebrać minimalną liczbę wymaganych punktów, jeśli wnioskodawca nie przejmuje gospodarstwa w całość

i nie ma odpowiednich kwalifikacji. Dodatkowym utrudnieniem jest konieczność przejęcia co najmniej 8 ha użytków rolnych na własność. W poprzednich naborach można było skorzystać z pomocy, posiłkując się tylko umowami dzierżawy - stwierdza Patryk Franek z firmy Doradztwo Rolnicze Grześkowiak. Dodaje, że najczęściej zgłaszane przez rolników pytania, w przypadku obydwu programów, dotyczyły punktacji. - Największą trudność rolnikom sprawia uzyskanie punktów, na podstawie których następuje pozycjonowanie poszczególnych wniosków na listach rankingowych. Nowo sformułowane kryteria nie odpowiadają realiom polskich rolników, a szczególnie w tak specyficznym regionie jak Wielkopolska - mówi Patryk Franek.

Rolnikom przysparza problemów także spełnienie warunku określonej wielkości ekonomicznej gospodarstwa. - Każde gospodarstwo musi przejść wstępną kwalifikację, czyli zmieścić się

w ściśle określonych przedziałach współczynników standardowej produkcji SO (wielkość ekonomiczna gospodarstwa wyrażona w euro). Wiele gospodarstw, pomimo chęci skorzystania z funduszy, jest tej możliwości pozbawiona - tłumaczy doradca rolny. Przyznaje, że gospodarze często zwracają się do niego z pytaniami, czy obecnie obowiązujące przepisy dotyczące przyznawania pomocy ulegną w następnych naborach złagodzeniu?

W przypadku „Modernizacji” klienci firmy Doradztwo Rolnicze Grześkowiak najczęściej zwracali się z prośbą o opracowanie projektów dotyczących zakupu maszyn i urządzeń rolniczych. - Rolnicy obawiają się mnogości dokumentów, jakie trzeba przygotować, chcąc przeprowadzić jakąkolwiek inwestycję trwale związaną z gruntem - tłumaczy Patryk Franek. Dodaje, że nadal możliwość wspólnego wnioskowania przez kilku rolników cieszy się niewielkim zainteresowaniem. (dot)

Więcej tekstów znajdziesz na portalu www.wiescirolnicze.pl

Sprawdź, kto znalazł się na liście młodych rolników

Jak zdobyć punkty w „Modernizacji gospodarstw rolnych”?

Ilu rolników dostało dopłaty bezpośrednie?

wiescirolnicze.pl

Fot. JaekF - Fotolia.com

#POLSKAMOC

URSUS

PROMOCJA URSUS C-380

Solidny Partner

CIĄGNIKI I MASZyny ROLNICZE

KREDYT FABRYCZNY, LEASING DO 10 LAT

SERWIS GWARANCYJNY I POGWARANCYJNY

PISZEMY PROGRAMY UNIJNE

FHU DAMIAN
ul. Poznańska 30a
63-200 Jarocin
tel./fax +48 62 747 84 60
kom. +48 605 78 11 78

www.fhudamian.pl

Firma Handlowo - Usługowa
Damian

Dzierżawa z punktami i kontrolą rad społecznych

Fot. Budimir Jevtic - Fotolia.com

Nawet ponad 2.000 zł za hektar musi wyłożyć rolnik, chcąc wydzierżawić grunty z zasobów Agencji Nieruchomości Rolnych. Cena uzależniona jest od regionu i występującego w nim głodu ziemi. Nowe przepisy mają ułatwić gospodarzom indywidualnym dzierżawę.

TEKST ■ Anetta Przespolewska

Agencja Nieruchomości Rolnych poza sprzedażą ziemi, która w ostatnim czasie została znacznie ograniczona, zajmuje się także dzierżawieniem gruntów. Jednak rolnicy, którzy chcieliby w ten sposób powiększyć swój areał, muszą przystąpić do przetargu i spełniać określone kryteria. Zwłaszcza w przypadku przetargu ograniczonego. Od czego zależy, jaką formę ma przetarg? W styczniu tego roku zostały wprowadzone nowe zasady wydzierżawiania gruntów rolnych (określone w zarządzeniu Prezesa ANR nr 2/2016), wskazujące m.in., że podstawowym rodzajem przetargów na dzierżawę jest przetarg ograniczony, w którym mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. - W myśl tego zarządzenia, do przetargów ograniczonych, co do zasady, oddziały powinny przeznaczać nieruchomości rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha. Przyjęcie większego limitu do wszystkich przetargów organizowanych na terenie działania oddziału (nie więcej jednak niż 5 ha) jest możliwe, o ile zostanie zaakceptowane przez terenową

radę społeczną działającą przy oddziale. Nieruchomości mniejsze obszarowo (o powierzchni 1 ha i mniejsze) oddziały wydzierżawiają w drodze przetargów nieograniczonych, chyba że z wnioskiem o przeprowadzenie przetargu ograniczonego wystąpią rolnicy lub organizacje społeczno-zawodowe rolników - tłumaczy Wojciech Adamczyk z biura prasowego Agencji Nieruchomości Rolnych w Warszawie. Dodaje, że dzierżawcą zostaje osoba fizyczna bądź osoba prawna, która w postępowaniu przetargowym zaoferuje najwyższy, wyższy od wywołanego czynsz dzierżawny albo w ofercie przetargowej zaproponuje najkorzystniejsze warunki dzierżawienia nieruchomości.

Zgodnie z przepisami osoba, która przystępuje do przetargu ograniczonego na dzierżawę gruntów, otrzymuje punkty za spełnienie określonych kryteriów. Pod koniec sierpnia 2015 roku prezes ANR, dyrektorzy oddziałów terenowych ANR oraz prezesi wojewódzkich izb rolniczych ustalili nowe zasady przeprowadzania przetargów ofert pisemnych na sprzedaż i dzierżawę nieruchomości rolnych, jeżeli okres trwania dzierżawy określono na więcej niż 3 lata.

W myśl zarządzenia 2/2016 przetargi ofertowe są organizowane na wniosek terenowej rady społecznej działającej przy oddziale albo samych rolników lub organizacji społeczno-zawodowej rolników. Podczas wylania zwycięzcy przetargu branych jest pod uwagę siedem kryteriów (patrz ramka), z których pierwsze cztery muszą być stosowane w każdym województwie. Chodzi o powierzchnię gospodarstwa rodzinnego rolnika, odległość miejsca zamieszkania rolnika od wydzierżawianej nieruchomości, powierzchnię gruntów nabytych lub wydzierżawionych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz gruntów, na które oferent jest kandydatem na nabywcę lub dzierżawcę, a także proponowany czynsz za nieruchomość. - Oddział terenowy, po uzgodnieniu z terenową radą społeczną działającą przy oddziale i akceptacji prezesa ANR, może podjąć decyzję o stosowaniu dodatkowo na terenie danego województwa wszystkich lub wybranych (wybranego) kryteriów spośród kryteriów nr 5-7, mających charakter fakultatywny. Maksymalna suma wszystkich punktów możliwych do uzyskania przez oferenta wynosi 100 - zaznacza Wojciech Adamczyk. Dodaje, że jeśli od-

dział nie stosuje wszystkich trzech kryteriów fakultatywnych (wymienionych w pkt 5-7), za kryteria wymienione w pkt 1-3 oferent może uzyskać maksymalnie po 30 pkt, a za proponowaną wysokość czynszu dzierżawnego - maksymalnie 10 pkt.

Nad sposobem wylania dzierżawców czuwają rady społeczne, których składy zostały uzgodnione z izbami rolniczymi, a powołane w Agencji Nieruchomości Rolnych jako ciała doradcze i opiniodawcze. Obecnie w składzie rady przy prezesie jest 10 przedstawicieli (pierwotnie było 8) reprezentujących organizacje społeczno-zawodowe rolników. Są to: Federacja Związków Pracodawców-Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowa Rada Izb Rolniczych, Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Stowarzyszenie Dzierżawców i Właścicieli Rolnych RP, Związek Zawodowy Rolnictwa „Samobrona”, Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników, Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Związek Zawodowy Rolników

SIEDM KRYTERIÓW, KTÓRE BRANE SĄ POD UWAGĘ PODCZAS WYŁANIA ZWYCIĘZCY PRZETARGU:

1. Powierzchnia gospodarstwa rodzinnego rolnika.
2. Odległość miejsca zamieszkania rolnika od wydzierżawianej nieruchomości.
3. Powierzchnia gruntów nabytych lub wydzierżawionych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz gruntów, na które oferent jest kandydatem na nabywcę lub dzierżawcę.
4. Proponowany czynsz za nieruchomość.
5. Intensywność produkcji zwierzęcej.
6. Ubezpieczenie w KRUS.
7. Młody rolnik.

ŚREDNI CZYNSZ DZIERŻAWNY DLA UMÓW ZAWARTYCH W 2015 ROKU

w dt pszenicy/1 ha

Województwo	I kw	II kw	III kw	IV kw	2015 r.
Dolnośląskie	9,9	11,8	6,7	11,4	10,8
Kujawsko-pomorskie	23,4	29,7	21,7	23,0	26,9
Lubelskie	7,1	4,9	5,4	8,3	6,4
Lubuskie	6,1	4,0	2,8	5,4	4,5
Łódzkie	2,1	18,7	3,3	10,9	16,1
Małopolskie	-	9,6	12,7	9,3	10,3
Mazowieckie	9,6	10,8	5,8	4,9	7,8
Opolskie	12,6	15,7	7,8	10,5	13,3
Podkarpackie	17,9	10,9	4,4	7,5	13,1
Podlaskie	15,4	3,8	3,3	5,2	4,6
Pomorskie	10,5	9,0	31,8	20,7	12,3
Śląskie	14,3	9,4	10,9	19,7	12,7
Świętokrzyskie	19,2	9,9	6,0	12,3	11,1
Warmińsko-mazurskie	12,2	9,6	8,0	10,4	10,8
Wielkopolskie	20,9	26,4	25,9	10,9	23,0
Zachodniopomorskie	8,4	8,6	5,1	9,0	8,0
	12,5	11,3	10,2	11,7	11,5

„Ojczyzna” i Związek Byłych Pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych. - Na podobnych zasadach działają terenowe rady społeczne powołane przy dyrektorze konkretnego oddziału terenowego (agencja ma 11 oddziałów terenowych). Przedstawiciele do terenowej rady społecznej działającej przy oddziale delegują poszczególne organizacje (posiadające swoje struktury wojewódzkie). Przedstawiciele tych organizacji wchodzący w skład rady mają wpływ m.in. na wskazanie rodzaju przetargu organizowanego przez oddział poprzez wnioskowanie o przeprowadzenie przetargu ofert pisemnych na dzierżawę danej nieruchomości. Dyrektor oddziału zasięga jej opinii już na etapie przygotowania

nieruchomości do rozdysponowania, np. przy określaniu preferowanej powierzchni nieruchomości na danym terenie. Wszystko to robione jest troszeczkę o przejrzystość i zrozumiałość zasad wydzierżawiania dla rolników. Rada może również rekomendować swoich przedstawicieli do udziału w pracach komisji przetargowych jako członka komisji (nie więcej jednak niż 50% składu komisji) - tłumaczy Wojciech Adamczyk.

Ile wynoszą ceny dzierżawy gruntów, jakie uzyskuje ANR w danym województwie. Niestety, agencja nie podała konkretnych kwot, a tylko średni czynsz w kwintalach pszenicy na hektar. Z danych Głównego Urzędu Statystycz-

nego wynika, że w pierwszym półroczu 2015 roku za dt pszenicy płacono 68,47 zł. Najwyższe kwoty dzierżaw za hektar uzyskiwano w województwach: kujawsko-pomorskim (1.602 zł i 2.034 zł) i w wielkopolskim (1.431 zł i 1.808 zł). Natomiast najniższy czynsz był w województwie zachodniopomorskim (575 zł i 589 zł). Z danych ANR wynika też, że ceny w wielu regionach bardzo się wahają. I tak w Podlaskiem w pierwszym kwartale za hektar płacono 1.054 zł, a w III kwartale już tylko 217 zł. W obrocie prywatnym ceny za ziemię w Wielkopolsce wahają się od 1.500 zł do ponad 2.500 zł. Wszystko uzależnione jest od tego, ile w danym re-

gionie jest ziemi przeznaczonej do dzierżawy.

Biorąc pod uwagę drugie półrocze ubiegłego roku, średnia cena za dt pszenicy znacznie spadła i wyniosła 65,99 zł. Ale w kujawsko-pomorskim cena oferowana za dzierżawę nadal utrzymywała się na wysokim poziomie, a w Wielkopolsce w ostatnim kwartale spadła do połowy. Natomiast w drugim półroczu na wysokim poziomie trzymała się wartość ziemi w pomorskim. W trzecim kwartale za ha należało zapłacić już od 1.366 zł do prawie 2.100 zł. Natomiast średnia krajowa cena dzierżawy kształtowała się na poziomie od 308 zł do 1.780 zł.

— REKLAMA —

Techniczno-Handlowa Obsługa Rolnictwa
TORAL
 63-800 Gostynin, ul. Poznańska 65
 tel. 65 575 16 05, fax 65 575 16 07
 e-mail: biuro@toral.com.pl
 www.toral.com.pl

zaprasza na pokazy polowe

22 maja
godz. 14:00
 przy trasie Borek Wlkp. - Pogorzela (Trzecianów Osiedle)

Informacje na temat pokazu pod nr telefonu 607 348 637, 607 749 408

VALTRA KUHN SaMASZ

Pomoc de minimis - rolnikom wierzą na słowo

Ile dany rolnik wykorzystał środków w ramach pomocy de minimis? Czy przypadkiem już nie przekroczył limitu? Wie to tak naprawdę tylko on. Żaden organ nie jest w stanie go skontrolować. Trzeba wierzyć mu na słowo.

TEKST ■ Dorota Jańczak

Pomoc de minimis to wsparcie publiczne. Z założenia powinno być niewielkie i nie zakłócać konkurencji na rynku. Słowo „de minimis” pochodzi oraz jest zgodne z zasadą prawa rzymskiego „de minimis non curat lex” (prawo nie troszczy się o drobniactwa). Pomoc de minimis udzielana jest także rolnikom.

Niezależnie od wielkości gospodarstwa każdemu rolnikowi przysługuje 15 tys. euro na 3 lata (jeszcze kilka lat temu kwota maksymalna była zdecydowanie niższa i wynosiła 7,5 tys. euro). Pomocy tej udzielają różne instytucje: Agencja Rynku Rolnego (dopłaty do kwalifikowanego materiału siewnego i upraw chmielu), Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (niegdyś pewne inwestycje, obecnie niektóre kredyty kłeszkowe, wsparcie grup producentów rolnych, pomoc suszowa), Agencja Nieruchomości Rolnych (rozłożenie na raty należności za np. dzierżawę), izby rolnicze, niektóre FOŚiGW (finansowanie wapnowania), KRUS (umorzenie składki ubezpieczeniowo-rentowej) czy urzędy gminy (ulgi

w spłacie podatku rolnego). Katalog środków zaliczanych do pomocy de minimis jest jeszcze szerszy. Problem w tym, że nie ma żadnego dokumentu prawnego, który zawierałby informacje o wszystkich formach wsparcia w ramach de minimis. Warunki przyznania pomocy określone są w wielu aktach prawnych.

Maksymalna skumulowana kwota pomocy de minimis dla naszego kraju na lata 2014-2020 wynosi 225.700.000 euro. Jest to wartość wyższa niż w poprzednim PROW-ie, ale i tak o wiele niższa niż u niektórych naszych zachodnich sąsiadów. Do największych beneficjentów omawianej pomocy w Unii Europejskiej należą Francja - 722.240.000 euro, Niemcy - 522.890.000 euro, Włochy - 475.080.000 euro i Hiszpania - 413.750.000 euro.

Pomoc de minimis cieszy się sporym zainteresowaniem wśród rolników. Powodem są przede wszystkim dość uproszczone procedury przyznawania środków. W jaki sposób jednak sprawdzić, ile pieniędzy w ramach de minimis w naszym kraju zostało wypłaconych do tej pory? Ilu rolników konkretnie zdecydowało się na tę

formę wsparcia? I wreszcie - ile z „dostępnych” 15 tys. euro dany rolnik już otrzymał?

Za monitorowanie pomocy publicznej w rolnictwie i rybołówstwie odpowiada ministerstwo rolnictwa. I dzięki uruchomionej w resorcie rolnictwa aplikacji Systemu Rejestracji Pomocy Publicznej jest możliwa cyklicznie sprawdzać wysokość wsparcia de minimis udzielonego polskim rolnikom. Do zamieszczania co miesiąc takowych informacji w systemie zobowiązane są wszystkie

podmioty udzielające pomocy publicznej. O tym, ile w ostatnich miesiącach wykorzystano środków z krajowego limitu skumulowanej kwoty pomocy de minimis możemy się dowiedzieć poprzez Monitor Polski. Aktualne dane zbiorcze zamieszczane są w nim raz na kwartał.

A jak sprawdzić, z jakiej kwoty skorzystał dany rolnik? To jest już trudniejsze, a wręcz niemożliwe. I o ile bank udzielający firmie kredytu preferencyjnego

z udziałem pomocy publicznej (de minimis) może zacerpnąć informacji w Banku Gospodarstwa Krajowego o tym, czy ten klient już nie przekroczył limitu pomocowego, o tyle w przypadku rolnika jest to już nierealne. Jak zdradzają banki, zdarzały się sytuacje, w których początkowo przyznana przedsiębiorstwu pomoc de minimis, po konsultacji z BGK, musiała zostać cofnięta. Jeśli chodzi natomiast o rolnika - każdy podmiot udzielający wsparcia de minimis opiera się jedynie na jego... słowie.

Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej „podmiot ubiegający się o pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie jest zobowiązany do przedstawienia instytucji udzielającej pomocy wraz z wnioskiem o udzielenie pomocy, m.in. wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis w rolnictwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu dwóch poprzedzających go lat obrotowych.

Natomiast w przypadku nieotrzymania pomocy de minimis zobowiązany jest do przedłożenia oświadczenia o nieotrzymaniu pomocy de minimis w okresie trzech lat.”

Co to oznacza? Jednostka, która udzieli rolnikowi pomocy, musi mu wydać zaświadczenie. Rolnik jest z kolei zobowiązany do okazania tego papieru w kolejnej instytucji, w której wystąpi o wsparcie. Co, jeśli jednak go nie pokaże - celowo bądź nieumyślnie? Niestety, nie ma żadnej bazy danych, w której znalazłby się informacje o tym, ile środków do tej pory przykładowy pan Ko-

15.000

euro pomocy de minimis w ciągu trzech lat może otrzymać rolnik

walski otrzymał poprzez Agencję Nieruchomości Rolnych, gminę czy ARiMR. Dlatego żaden podmiot nie jest w stanie zweryfikować, czy dany rolnik nie przekroczył już przypadkiem limitu, chyba że zdecyduje się na kontakt z każdą jednostką potencjalnie udzielającą wsparcia (niektóre z nich - jak ARiMR, posiadają wewnętrzne bazy danych), ale jest to mało prawdopodobne.

Ministerstwo rolnictwa dość lakonicznie wypowiedziało się na ten temat. „Obecnie prowadzony system Rejestracji Pomocy Publicznej nie agreguje następującej udzielanej pomocy dla indywidualnego beneficjenta” - napisała w odpowiedzi Renata Kania z biura prasowego resortu rolnictwa. Dopiero po kolejnych prośbach o rozwinięcie i doprecyzowanie wypowiedzi ministerstwo podało, że takowa baza danych jest w planach. „Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi ponownie potwierdza, że funkcjonująca aplikacja System Rejestracji Pomocy Publicznej nie rejestruje wielkości udzielanej pomocy dla indywidualnego beneficjenta. Aplikacja rejestruje łączne kwoty pomocy udzielonej przez organ w danym miesiącu. (...) System rejestracji pomocy publicznej do poziomu indywidualnego producenta rolnego będzie obowiązywał w Polsce od 1 stycznia 2017 roku” - zaznaczyła Renata Kania.

Pytając o de minimis, nawiazaliśmy także do udzielanego w ramach tego wsparcia umorzenia składki KRUS. Rolnik, który wystąpił o taką pomoc, np. w sytuacji, gdy dotknęła go kłeska suszy, rzeczywiście nie musiał opłacić składki emerytalno-rentowej. Jest jednak pewien minus - jego emerytura w przyszłości zostanie uszczuplona o tę kwotę. O tę sumę zmniejszona została także wysokość przewidzianego dla niego wsparcia (z 15 tys. euro na 3 lata). Gdzie więc te pieniądze się podziały, skoro nie otrzymał ich KRUS? „Pomoc de minimis udzielana w formie umorzeń, np. składek do KRUS jest przeliczana na ekwiwalent dotacji brutto, przez który rozumie się kwoty pomocy, które otrzymałby beneficjent pomocy, gdyby otrzymał ją w formie dotacji. Umorzenie składek oznacza zmniejszenie wpływu do KRUS” - odpowiada ministerstwo rolnictwa i nadal nie wyjaśnia, kto fizycznie ma dostęp do wspomnianych pieniędzy...

Polsce grozi kara 110 mln euro

Grupy producenckie nieustannie pobierały środki unijne?

Polska będzie musiała zwrócić Unii Europejskiej 110 mln euro? Ryzyko poniesienia tak wysokiej kary pojawiło się po audytach przeprowadzonych przez Brukselę w grupach producentów owoców i warzyw na Dolnym Śląsku. Komisja Europejska zarzuca nieprawidłowości przy korzystaniu przez grupy z unijnych dotacji i brak dostatecznej kontroli nad nimi ze strony państwa.

Obecnie w woj. dolnośląskim zarejestrowanych jest w sumie 181 grup producenckich, z czego aktywnych jest 133. Rolnicy zrzeszeni w nich zajmują się m.in. produkcją zwierząt, zbóż, roślin oleistych, ozdobnych, tytoniowych oraz owoców i warzyw. Sporna sprawa dotyczy właśnie tych ostatnich. Jak podała Agencja Rynku Rolnego we Wrocławiu na dzisiaj jest jedenaście grup producentów owoców i warzyw. Ich działalności przyjrzał się Europejski Trybunał Obrachunkowy. Podczas przepro-

wadzonych audytów pojawiły się podejrzenia co do słuszności pobrania przez nie unijnych środków. Komisja Europejska zarzuca Polsce także brak dostatecznej kontroli nad grupami. Zleciła Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadzenie dogłębnej kontroli w ramach planu działań naprawczych. - Weryfikujemy te grupy. Sprawdzamy zasadność przyznania im pomocy finansowej oraz czy spełniały kryteria wstępne-

go uznania - tłumaczy Agnieszka Puzio-Manicka z ARiMR we Wrocławiu.

Nieprawidłowości przy obliczeniach grup producenckich ma wyjaśnić także Najwyższa Izba Kontroli. Instytucja sprawdzi też dokumenty sporządzane przez dolnośląski urząd marszałkowski, który, podobnie jak ARiMR, pełnił kontrolę nad grupami. Więcej na www.wiescirolnicze.pl.

(doti)

W ciągu kilkunastu lat polskie grupy producentów rolnych otrzymały około 7 mld zł z unijnego programu wsparcia dla grup.

Firma oszukała rolników na 3 mln zł

Rolnicy stali się ofiarami oszustw firmy, która produkowała paszę dla zwierząt. Nie dostali zapłaty za sprzedane zboże.

Sprawa dotyczy nieuczciwej firmy i rolników z Wielkopolski oraz Dolnego Śląska. Przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją paszy dla zwierząt i ziemią, gdzie więc te pieniądze się podziały, skoro nie otrzymał ich KRUS? „Pomoc de minimis udzielana w formie umorzeń, np. składek do KRUS jest przeliczana na ekwiwalent dotacji brutto, przez który rozumie się kwoty pomocy, które otrzymałby beneficjent pomocy, gdyby otrzymał ją w formie dotacji. Umorzenie składek oznacza zmniejszenie wpływu do KRUS” - odpowiada ministerstwo rolnictwa i nadal nie wyjaśnia, kto fizycznie ma dostęp do wspomnianych pieniędzy...

co było niezgodne z prawdą - podaje Komenda Miejska Policji w Lesznie.

Przestępczy proceder trwał od stycznia do sierpnia 2015 roku. Ofiarą oszustw padły osoby z województwa wielkopolskiego i dolnośląskiego. Proceder firmy ujawnili leszczyńscy policjanci z wydziału do walki z przestępczością gospodarczą. Pod koniec marca na zarządzenie prokuratora zatrzymali współwłaścicieli spółki. To mieszkańcy Wielkopolski w wieku 59 i 61 lat. - Materiał dowodowy zgromadzony w toku śledztwa pozwolił na ogłoszenie podejrzanym sześciu zarzutów dotyczących oszustw na łączną kwotę blisko 3 milionów złotych - zaznacza KMP w Lesznie.

Podczas policyjnych przeszukiwań zabezpieczono dokumentację spółki, która będzie weryfikowana. Sprawa jest rozwojowa. Wiadomo, że pokrzywdzonych jest więcej. Tym samym wartość poniesionych przez nich strat z pewnością wzrośnie. Prokuratura Rejonowa w Lesznie zastosowała wobec podejrzanych środki zapobiegawcze w postaci policyjnych dozorów, poręczenia majątkowe oraz zakazu opuszczania kraju. Zatrzymanym mieszkańcom Wielkopolski grozi nawet 8 lat więzienia. Jak podała asp. sztab. Monika Żymełka, rzecznik prasowa KMP w Lesznie, firma zaprzestała swojej działalności.

(doti)

Pole do działania

Weź kredyt obrotowy pod dopłaty bezpośrednie!

Kredyt obrotowy dla producentów rolnych

- finansowanie prowadzenia działalności rolniczej
- całkowita dopłata odsetek przez ARiMR
- bez wkładu własnego
- uproszczony tryb udzielania

Wysokość kredytu:

określana indywidualnie przez biura ARiMR dla każdego producenta rolnego

Z kredytu mogą skorzystać producenci rolni:

- którym przysługują dopłaty bezpośrednie za 2015 rok od ARiMR
- prowadzący działalność ukierunkowaną na uprawy rolne inne niż wieloletnie, uprawy roślin wieloletnich, rozmnażanie roślin, hodowlę zwierząt, uprawy rolne połączone z hodowlą zwierząt oraz obróbkę nasion dla celów rozmnażania roślin

Termin zawarcia umowy kredytowej:

do 30 czerwca 2016 roku

www.grupabps.pl

Infolinia: 801 321 456

ODZYSKAMY TWOJE PIENIĄDZE!

- odzyskiwanie pieniędzy od nierzetelnych dłużników (windykacja bezpośrednia i sądowa) **tel. 505 588 233**
  - reprezentowanie rolników w sporach z ARiMR i przed sądami administracyjnymi (zespół radców prawnych) **tel. 608 372 160**
- dojazd do Klienta**

EQART
ANDRZEJEWSKY

www.eQart.pl

KREDYTY DLA ROLNIKÓW

- BEZ BIK • NA DOWOLNY CEL
- KONSOLIDACJE • Z ZAJĘCIAMI KOMORNICZYM
- NIE POBIERAMY OPŁAT WSTĘPNYCH
- DOJEŹDZAMY DO KLIENTA
- OBSŁUGUJEMY CAŁĄ POLSKĘ
- DECYZJA W 48 GODZIN

ROLNE
TOWARZYSTWO
KREDYTOWE

531 570 570

KSIĘGOWOŚĆ VAT DLA ROLNIKÓW

100 zł miesiąc

150 zł kwartał

odzyskiwanie VAT przed rejestracją

ZADZWOŃ ☎ 664 729 744

Bezpłatny odbiór dokumentów z gospodarstwa na terenie całej południowej Wielkopolski, załatwienie wszystkich formalności w Urzędzie Skarbowym. Księgowość grup producenckich

Jakie nawozy kupują rolnicy?

Jakie jest zainteresowanie „nowinkami nawozowymi” wśród rolników? Czy chętnie je kupują?

TEKST ■ Marianna Kula

Dobrosław Rudny z firmy Ekoflora - Kraśnik mówi, że większość rolników bazuje na „starych”, sprawdzonych nawozach. - Są jednak tacy, którzy chętnie sięgają po „nowinki”. Na części arealu lubią podać coś nowego - tłumaczy nasz rozmówca. Jego zdaniem, warto stosować jedne i drugie. - Wszystko, tak naprawdę, zależy od tego, jakie są zapotrzebowania pokarmowe i w jakich fazach rozwojowych roślin są środki zastosowane, jakie warunki pogodowe panują. Dlatego przed zastosowaniem nawozów radzę zazwyczaj wykonać analizę gleby. Dopiero później wskazuję, co warto zastosować w danej uprawie bazując na po-

trebach pokarmowych i fazach krytycznych. Czasami jest tak, że skupiam się na nawozach znanych, które produkowane są już od dawna, a innym razem zalecam nowe, bo wiem, że akurat w danym przypadku się sprawdzą - wyjaśnia Rudny. - Nie mogę też jednoznacznie powiedzieć, że te nawozy są lepsze, a te gorsze - wszystkie są tworzone i produkowane dla rolników - dodaje.

Skoncentrowany nawóz do dolistnego dokarmiania roślin

Jedną z nowości w ofercie firmy Ekoflora - Kraśnik jest skoncentrowany nawóz do dolistnego dokarmiania roślin

Makrofoliar PK 51:34 + mikro. Jakie jest zainteresowanie nim wśród rolników? - Firma dość późno z nim weszła na rynek. Wprowadziliśmy go w połowie sezonu ze względu na to, że u nas testowanie i analizowanie nowych produktów jest dość długie. Chcieliśmy to zrobić na jesień, ale nie mogliśmy dobrać odpowiednio surowców. O tym, jakie zainteresowanie tym nawozem było, będę mógł powiedzieć dopiero w przyszłym roku, jak będę mieć pełen, całoroczny obraz sezonu - tłumaczy nasz rozmówca. Wskazuje przy tym na zalety tego produktu. - Można go używać wszędzie, również w hydroponice, czyli przy warzywach i w sadach, jeśli ktoś ma system nawadniający. On się świetnie rozpuszcza - informuje Dobro-

śław Rudny. Minusem wspomnianego produktu może być cena - kosztuje około 12,00 zł/kg. - Poza tym produkowany na dzień dzisiejszy jest w małych opakowaniach, a zgłaszano mi, że nawóz mógłby być w większych opakowaniach - zwraca uwagę nasz rozmówca. Czym różni się Makrofoliar PK 51:34 + mikro od konkurencyjnych (zbliżonych) nawozów, dostępnych na naszym rynku? - Nasz zespół technologów ubogacił Makrofoliar w schelatowane mikroelementy, tworząc produkt z łatwo przyswajalnym fosforem i potasem. Bardzo szybko pobudza rośliny we wczesnych fazach rozwoju do wzrostu, daje roślinie bardzo mocny bodziec do wzrostu, takiego „kopa na start” - mówi Dobrosław Rudny.

— REKLAMA —

**NOWOCZESNE
PŁYNNE I KRZYSTALICZNE
NAWOZY
DOLISTNE**

P.E. EKOFLORA Siewiec Tadeusz
ul. Kolejowa 14, 23-200 Kraśnik
tel. (81) 825 24 42, (81) 825 20 25, (81) 825 20 27
fax. (81) 825 24 42 wew. 132
kom. +48 504 328 873, +48 504 190 037
ekoflora@ekoflora.com.pl

www.ekoflora.com.pl

Makrofoliar PK 51:34 + mikro najlepiej stosować wczesną wiosną w początkowych fazach rozwojowych poszczególnych roślin uprawnych. Dlaczego? - Ze względu na to, że te składniki fosfor czy potas oraz mikroelementy (słabo pobierane w niskich temperaturach przez korzenie na wiosnę) poprzez szybkie dotarcie przez liście, dają roślinom takiego dodatkowego powera - takiego „drugie śniadanie” w początkowych fazach rozwojowych - tłumaczy fachowiec.

Nawóz organiczno-mineralny

Nawóz organiczno-mineralny OrCal®, dystrybuowany przez firmę Team-Rol, to jeden z nowszych produktów na naszym rynku, który opatentowano kilka lat temu. Powstał on z biomasy rolno-spożywczej kat. 3, zdatnej do spożycia, powstałej w marniach. - Linia przetwórcza montowana jako przedłużenie linii produkcyjnej zakładu (głównie ubojni), przetwarza zgodnie

z obowiązującymi przepisami weterynaryjnymi i ochrony środowiska materiał kat. 3 na powietrzunosuchy nawóz organiczno-mineralny. Wytwarzanie go z UPPZ kat. 3 i bardzo reaktywnego rodzaju wapna jest

zgodne z obowiązującymi przepisami WE 1069 oraz Dyrektywą 2008/98/WE - wyjaśnia Janusz Zakrzewski z firmy Team-Rol.

Czym OrCal® wyróżnia się na tle innych nawozów wapniowych? Zakrzewski

zaznacza, że wapń we wspomnianym nawozie występuje w formie hydratu wapnia, przez co jest szybko przyswajany przez rośliny. - Dzięki temu potrafi on w bardzo krótkim czasie bezpiecznie i trwale

Przed rolnikami stoi ciężkie zadanie, aby spośród setek dostępnych na rynku produktów, oferowanych przez niezliczonych producentów nawozów, wybrać te, które w widoczny sposób przyniosą oczekiwane efekty

Fot. M. Kula

podnieść odczyn pH najkwaśniej- szej gleby do poziomu 6,8-7,2 na okres 2-4 lat. Posiada przy tym duży udział materii organicznej dochodzący do 66% - co w istotny sposób użycia glebę, poprawia jej strukturę i silnie stymuluje rozwój mikroorganizmów glebowych - wyjaśnia fachowiec.

Janusz Zakrzewski zapewnia, że aktywny hydrat wapnia z powodzeniem można aplikować zarówno doglebowo, jak i pogłównie. Wyjaśnia, że wielu rolników stosuje go jesienią (poźniwie), mieszając z glebą. Są też tacy, którzy rozsiewają go przed 1 grudnia - pogłównie na plantacjach ozimego rzepaku czy też zbóż ozimych. Natomiast plantatorzy kukurydzy i buraka cukrowego najczęściej wapniają pola przedsięwzięcie na wiosnę, przed uprawą agregatem lub po wschodach, co przynosi rezultaty i ma spore uzasadnienie na stanowiskach o zbyt niskim pH. Nawóz, według praktyki rolników, sprawdza się również na łąkach i pastwiskach, które są często silnie zakwaszone przez duże dawki gnojowicy. Ważne jest również to, że OrCal® można wysiewać po dowolnym pokosie, a okres karencji (kolejny pokos, wypas) to 21 dni. - Dawkowanie zależy od pH gleby i zalecane jest od 0,5-1,5t/ha, co wystarcza nawet na 3-4 lata - mówi Janusz Zakrzewski.

Jakie jest zainteresowanie nawozem wśród rolników? - Bardzo duże, bo potężnym problemem jest silne zakwaszenie gleb. Mamy aż 96,3% powtarzalności względem zakupu. Zamówień jest bardzo dużo - twierdzi fachowiec. Przyznaje jednocześnie, że wprowadzenie nowego produktu na rynek

nie jest łatwym zadaniem. - Niemniej jednak nasza marka jest już rozpoznawalna w branży nawozowej. Sama nazwa wskazuje na kategorię produktu: Or - organika, Cal - Calcium. Stanowimy alternatywę dla wolno działających węglanowych nawozów wapniowych (kreda, dolomit) - mówi Janusz Zakrzewski. Na tym nie kończy. - Nasz nawóz, oprócz wapnia, posiada także naturalnego pochodzenia formy fosforu, potasu i azotu. Regulacja pH gleby choćby z poziomu 6,0 do 7,0 poprawia dwukrotnie pobieranie fosforu przez rośliny. Korzyści z tego płynące są jednoznaczne - silne, dobrze odżywione rośliny, odporne na stesy (przymrozki, susze), to innymi słowy - dochodowe plantacje - tłumaczy Janusz Zakrzewski. Jakie są minusy wspomnianego produktu? - Dla niektórych wadą naszego nawozu jest to, że nie jest dostępny w formie granulatu. Cały czas pracujemy jednak nad technologią granulacji, tymczasem oferujemy OrCal® w postaci sypkiej. Często słyszymy głosy, że nie wszyscy rolnicy posiadają sprzęt do aplikacji takiego nawozu. Duża część naszych klientów korzysta jednak z usługowego wysiewu nawozu lub tradycyjnej pomocy sąsiedzkiej - mówi fachowiec z firmy Team-Rol.

Fosforynowa forma fosforu aktywizująca układ odpornościowy roślin

Firma ARKOP przyznaje, że przed rolnikami stoi ciężkie zadanie, aby spośród setek dostępnych na rynku produktów, oferowanych przez niezliczonych producentów nawozów,

wybrać te, które w widoczny sposób przyniosą oczekiwane efekty. Sami polecają jednak nowość nawozową Fosfi Activ NPK - czyli fosforynową formę fosforu aktywizującą układ odpornościowy roślin. - To (...) nawóz do pozakorzeniowego dokarmiania upraw rolniczych, sadowniczych oraz warzywniczych. W jego skład wchodzi najwyższej jakości makroskładniki takie jak azot, fosfor i potas podane w formie łatwo przyswajalnej dla roślin. Dzięki swojemu optymalnemu składo-

wi poprawia on funkcjonowanie, wzrost i vitalność roślin w warunkach stresowych. Ponadto zmniejsza podatność roślin na choroby (parch jabłoni, zaraza ziemniaka, brunatna zgnilizna drzew pestkowych, mączniaki, choroby systemu korzeniowego) - mówi Andrzej Gniedziejko z firmy ARKOP. Zwraca uwagę na jeszcze jedną sprawę: - Warto dodać, że nawóz ten nie zawiera chlorków, co odróżnia go od innych nawozów o podobnym składzie dostępnych na polskim rynku.

— REKLAMA —

KRYSTALICZNY NAWÓZ DOLISTNY

DR GREEN

KUKURYDZA

zawiera 217,5 g/kg mikroelementów

www.dr-green.pl, tel. +48 32 625 74 25

— REKLAMA —

OrCal®

Szybkie i skuteczne odkwaszanie gleby

Prawie 100 x lepiej
niż kreda lub dolomity...

...rozpuszcza się w wodzie. OrCal® to nawóz organiczno-mineralny z aktywnym hydratem wapnia. Istotą szybkiego i skutecznego działania nawozu OrCal® jest jego rozpuszczalność w wodzie - 1,7g/1000 ml, co jest doskonałym, prawie 100 razy lepszym, wynikiem w porównaniu z rozpuszczalnością węglanów wapnia (kredy, dolomitów) - 0,02g/1000 ml

Więcej informacji: www.team-rol.pl

Generalny dystrybutor nawozu OrCal®
Team-Rol Sp. z o.o.
ul. Stargardzka 8
74-200 Pyrzyce
www.team-rol.pl
Infolinia: 880 880 064

Zubożenie listy substancji czynnych dostępnych dla producentów środków ochrony roślin miało już miejsce kilka lat temu w wyniku wejścia w życie unijnej dyrektywy. Wtedy wypadło z obrotu ponad 70% substancji czynnych wykorzystywanych w ochronie roślin. Powodem nie były zagrożenia dla ludzi i środowiska, ale wysokie koszty oceny substancji czynnych, które musieli ponosić producenci.

Tym razem Komisja Europejska chce wycofać kolejne substancje czynne, co znów znacznie uszczupli listę dostępnych preparatów.

Opryski zamiast zaprawiania?

Skutki wycofania z obrotu substancji czynnych stosowanych w rolnictwie stały się przedmiotem ekspertyzy, którą na zlecenie Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin wykonała firma badawcza Kleffmann Group. Jak czytamy w opracowaniu, wycofanie z użycia 75 substancji czynnych sprawi, że liczba dostępnych substancji w Polsce może zmniejszyć się do 55. Pozostaną 24 substancje czynne fungicydów, 19 - herbicydów, 11 - insektycydów oraz 1 regulator wzrostu. To spowoduje ograniczenie oferty produktów stosowanych w ochronie roślin: z 1.175 do 644 preparatów. Najbardziej uszczupli to ofertę fungicydów - ubędzie aż 280: redukcja z 412 do 132. W przypadku insektycydów pozostanie 70 ze stosowanych obecnie 140, a liczba herbicydów zmniejszy się z 623 do 442. „Największe zmiany dotyczą zapraw nasiennych stosowanych przeciwko szkodnikom, gdyż wycofanie neonicotynoidów spowoduje, że zostanie tylko jedna zaprawa nasienne zawierająca pyretroid do ochrony buraków cukrowych” - uściśla w opracowaniu prof. dr hab. Marek Mrówczyński z Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu. „Uniemożliwi to zwalczanie szkodników poprzez zabieg zaprawiania nasion, co jest działaniem przeciw integracji ochrony roślin. Wzrosną koszty ochrony upraw rolniczych: zamiast zaprawiania

Prof. dr hab. Marek Mrówczyński z Instytutu Ochrony Roślin Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu

Rynek środków ochrony roślin czeka przerzedzenie?

Komisja Europejska planuje wycofanie z obrotu szeregu substancji czynnych wykorzystywanych do produkcji środków ochrony roślin. Oprócz negatywnych skutków dla upraw, uszczuplenie listy dozwolonych substancji wpłynie niekorzystnie na działalność firm produkujących preparaty dla rolnictwa.

będzie konieczne stosowanie kilku zabiegów opryskiwania roślin, co wpłynie również na większą chemizację środowiska”.

Marek Mrówczyński prognozuje, że ogólna liczba zapraw nasiennych używanych w Polsce przeciwko chorobom i szkodnikom w wyniku ograniczeń Komisji Europejskiej zmniejszy się pięciokrotnie: z 66 do 13, co odbije się nega-

tywnie na ochronie roślin. „Tak drastyczne zmniejszenie liczby środków ochrony roślin w uprawach rolniczych spowoduje bardzo duże problemy z prowadzeniem integrowanej ochrony roślin. Wycofanie sprawi, że nie będzie można zwalczać wielu ważnych gospodarstwo agrofagów ze względu na brak odpowiednich preparatów” - czytamy w komentarzu eksperta IOR.

Więcej negatywnych skutków

Specjaliści zwracają również uwagę na niebezpieczeństwo uodpornienia patogenów na stosowane preparaty. „Wbrew obiegowym opiniom, zjawisko uodpornienia się chwastów, chorób czy szkodników nie jest wywoływane bezpośrednio przez konkretne środki ochrony roślin, ale wynika z niewłaściwego ich doboru i stosowania, przy jednoczesnym zaniedbaniu metod zapobiegawczych oraz agrotechnicznych” - wyjaśnia w opracowaniu prof. dr hab. Tadeusz Michalski z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. „Wprawdzie obowiązkowe wdrożenie integrowanej ochrony roślin poprawiło nieco sytuację, ale znaczące ograniczenie puli substancji czynnych dostępnych rolnikowi będzie skutkowało stosunkowo częstym używaniem sprawdzających się najlepiej oraz rejestracją przez firmy kolejnych substancji z tej samej grupy chemicznej”.

Obok wzrostu odporności patogenów i zużycia środków ochrony roślin, eksperci przewidują zmniejszenie jakości i ilości plonów i wzrost kosztów produkcji rolniczej, co wpłynie negatywnie na dochody gospodarstwa. Zawracają również uwagę na wzrost ryzyka stosowania środków ochrony roślin niezgodnie z prawem, np. w uprawach, dla których nie mają one rejestracji, nielegalnego importu i stosowania podrobionych preparatów.

UE niekonsekwentna

Czym podyktowane są działania Komisji Europejskiej? Marcin Mucha, dyrektor Polskiego Stowarzyszenia Ochrony Roślin, przypuszcza, że Komisja Europejska najprawdopodobniej kieruje się kwestiami związanymi z bezpieczeństwem środowiska, które łączy ze zmniejszeniem chemizacji. „Jednak doświadczenia praktyków pokazują, że teoretyczne podejście może jedynie znacznie pogorszyć sytuację - zauważa dyrektor PSOR. - Dobrym zobrazowaniem obecnej sytuacji jest przykład neonicotynoidów. Na mocy Rozporządzenia 485/2013 ograniczono stosowanie jako zapraw niektórych substancji czynnych z grupy neonicotynoidów. W Polsce dotyczy to przede wszystkim rzepaku ozimego. Brak zaprawiania ziarna wymusza konieczność wykonania

1-3 zabiegów opryskiwania rzepaku w ochronie przed szkodnikami jesiennymi. Taka praktyka bardziej zagraża środowisku niż stosowanie zaprawy.

Zdaniem Marcina Muchy, możemy mówić o pewnej niekonsekwencji w postępowaniu Unii Europejskiej. Z jednej strony mamy jej dążenia do lepszej ochrony środowiska i zdrowia człowieka przed zagrożeniami, jakie mogą potencjalnie stanowić substancje chemiczne. Natomiast z drugiej strony podejmuje się decyzje, które powodują zwiększenie liczby zabiegów, co bardziej obciąża środowisko.

Czy producenci będą mieli możliwość ponownej rejestracji substancji czynnych wycofanych z obrotu lub innych w procedurze europejskiej lub zakupu licencji od podmiotu, który sfinansuje badania substancji wymagane przy tej procedurze? - Tego jeszcze nie wiemy - odpowiada dyrektor stowarzyszenia. - Brak jest konkretnych danych i informacji o dalszych procedurach i możliwościach ponownej rejestracji, ale sądzę, że byłoby to mało prawdopodobne.

Zyskają państwa trzecie

Ograniczenie dozwolonych substancji czynnych będzie miało także konsekwencje dla firm produkujących środki ochrony roślin, bo może znacznie uszczuplić ich ofertę. PSOR ocenia, że wpłynie to również na konkurencyjność unijną. - Nie zapomnijmy, że substancje czynne są wykorzystywane w środkach ochrony roślin stosowanych przez rolników we wszystkich państwach członkowskich UE nie tylko przy uprawie zbóż czy buraków cukrowych, ale także w winnicach, sadach czy plantacjach oliwek - zauważa Marcin Mucha. - Ograniczenie stosowania substancji czynnych będzie skutkowało obniżeniem poziomu konkurencyjności rolnictwa państw członkowskich. A przede wszystkim zyskają państwa spoza UE, tzw. państwa trzecie, gdzie substancje czynne można stosować bez tak silnych ograniczeń.

Dyrektor PSOR podkreśla również, że zastąpienie zagrożonych wycofaniem substancji w UE będzie niezwykle trudne. - Wprowadzenie nowego preparatu

na rynek to wieloletni proces. Od rozpoczęcia badań do momentu, gdy produkt trafi na rynek upływa nawet 10 lat. Producenci środków ochrony roślin przeznaczają co roku miliardy dolarów na badania i rozwój, poszukując coraz to nowszych rozwiązań i wychodząc naprzeciw

coraz to bardziej rygorystycznym normom. Ponadto, ze względu na niezwykle rygorystyczne regulacje unijne, w ostatnich trzydziestu latach nastąpił pięciokrotny spadek liczby nowych środków dostępnych na rynku europejskim - dodaje Marcin Mucha.

Więcej tekstów znajdziesz na portalu www.wiescirolnicze.pl

Strata plonu kukurydzy może sięgać 30%

Wzrosną koszty produkcji buraków cukrowych?

Jakie pestycydy mogą zniknąć z uprawy rzepaku?

wiescirolnicze.pl

— REKLAMA —

NEOROL

Producent wysokiej jakości PASZ, KONCENTRATÓW I PREMIKSÓW dla trzody chlewnej, bydła i drobiu, prowadzi:

SKUP ZBOŻA

- kukurydza
- pszenica
- jęczmień
- pszenżyto
- żyto

Zakład nr 1
Chrzan, ul. Akacyjowa 1
63-210 Żerkow
tel. 62 740 36 37
fax. 62 740 30 38

Zakład nr 2
Kunowo 46
64-550 Duszniki Wlkp.
tel. 61 295 00 00
fax. 61 295 00 75

Naturalne źródło jakości...

tel. 62/ 740 36 37 wew. 33 i 47

Pol-Agro
Marcin Pótrolniczak

www.polagro.pl

FOLIE DO SIANOKISZONKI

SZNUREK SIATKA ROLNICZA

GOLINA, ul. Tysiąclecia 4
tel. 62 740 40 71

Zazielenienia

- nie taki łatwy wymóg do spełnienia

Czy rolnicy bez problemu spełniają warunki dotyczące zazielenienia? Na co muszą zwrócić uwagę, aby dostać dopłaty?

TEKST ■ Anetta Przespolewska

Już drugi rok rolnicy są zobowiązani do przestrzegania zasad zazielenienia. Wszyscy beneficjenci ubiegający się o jednolitą płatność obszarową otrzymują płatność z tytułu realizacji praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, czyli tzw. płatność na zazielenienie. - *Praktyki dotyczące zazielenienia nie są obowiązkowe dla wszystkich rolników* - wyjaśnia Mateusz Bukowski, kierownik Powiatowego Biura Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Pleszewie. Z obowiązku realizacji praktyk zazielenienia wyłączeni są rolnicy, którzy prowadzą działalność rolniczą na powierzchni gruntów ornych mniejszej niż 10 ha i nie posiadają trwałych użytków zielonych, uznani zostali za rolników uczestniczących w systemie dla małych gospodarstw lub prowadzą produkcję metodami ekologicznymi w całym gospodarstwie, zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym. Planowana stawka płatności

dla zazielenienia w tym roku ma wynieść około 72,2 euro na ha. Niektórzy rolnicy spełniają wszystkie stawiane wymagania w zakresie zazielenienia, a są tacy, którzy powinni dostosowywać swoją produkcję do obowiązujących przepisów. Aby otrzymać płatność na zazielenienie, konieczne jest przestrzeganie trzech obowiązkowych praktyk. W przypadku dywersyfikacji upraw, rolnik, który posiada co najmniej 10 ha gruntów ornych będzie musiał prowadzić co najmniej 2 różne uprawy, a powierzchnia uprawy głównej nie może przekraczać 75% gruntów ornych. Jeśli rolnik ma powyżej 30 ha, to jest zobowiązany prowadzić co najmniej 3 różne uprawy, przy czym uprawa główna nie może zajmować więcej niż 75% gruntów ornych, a dwie uprawy główne łącznie nie mogą zajmować więcej niż 95% gruntów ornych. Wymagane są także obszary proekologiczne. - *Każde gospodarstwo rolne, które posiada przynajmniej 15 ha gruntów ornych, musi przeznaczyć co naj-*

mniej 5% powierzchni tych gruntów właśnie na obszary proekologiczne (EFA). Z tego obowiązku zwolnione są gospodarstwa rolne, w których przynajmniej 75% powierzchni gruntów ornych jest wykorzystywana pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielnych, grunt ugorowany lub też grunt wykorzystywany pod uprawy roślin bobowatych, pod warunkiem, że pozostałe grunty orne w gospodarstwie nie przekraczają 30 ha. Również gospodarstwa, w których co najmniej 75% powierzchni użytków stanowią TUZ-y, trawy lub inne pastewne rośliny zielne, a pozostałe grunty orne w gospodarstwie nie przekraczają 30 ha, są zwolnione z obowiązku utrzymania terenów EFA - wyjaśnia kierownik.

Natomiast, jeżeli beneficjent ma trwałe użytki zielone, położone na obszarach Natura 2000 obowiązuje go zakaz ich przekształcania, w tym zaorywania, gdyż są to trwałe użytki zielone cenne przyrodniczo. - *Jeśli jednak ma TUZ, które nie są cenne przyrodniczo, wówczas nie może ich zaorywać, ale tylko wtedy,*

gdy stosunek trwałych użytków zielonych do wszystkich użytków rolnych w danym roku dla całego kraju zmniejszy się o więcej niż 5% do wskaźnika referencyjnego, ustalonego w roku 2015. To, co będzie musiał zrobić, aby spełnić warunki zazielenienia zależy od posiadanej przez rolnika powierzchni użytków rolnych i od tego, co na nich uprawia - mówi.

Do jednolitej płatności obszarowej kwalifikują się: grunty orne, trwałe użytki zielone, uprawy trwałe, zagajniki o krótkiej rotacji oraz obszary zalesione po roku 2008 w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych” realizowanego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013) oraz PROW 2014-2020. Przy ustaleniu powierzchni gruntów ornych, na których należy realizować praktyki zazielenienia, uwzględnia się również grunty orne, które nie są zgłaszane do płatności. - *Ustalając powierzchnię gruntów ornych należy od powierzchni*

OBSZARAMI PROEKOLOGICZNYMI MOGĄ BYĆ
(źródło Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wioletta Kmiećkowiak):

- ▶ grunty ugorowane,
- ▶ strefy buforowe; również pasy z nadbrzeżną roślinnością wzdłuż cieku wodnego,
- ▶ pasy gruntów kwalifikujących się do płatności wzdłuż obrzeży lasu,
- ▶ zagajniki o krótkiej rotacji (wierzba, brzoza, topola czarna i jej krzyżówki),
- ▶ obszary zalesione, po 2008 r., w ramach PROW 2007-2013 i PROW 2014-2020,
- ▶ międzyplony lub okrywa zielona, wsiewki trawy w uprawę główną albo siew mieszanek,
- ▶ uprawy wiążące azot - uprawiane w plonie głównym,
- ▶ elementy krajobrazu, tj. np. żywoploty lub pasy zadrzewione o maksymalnej szerokości do 10 m, drzewa wolno stojące o średnicy korony przynajmniej 4 m, zadrzewienia liniowe - drzewa o średnicy korony minimum 4 m czy oczka wodne o maksymalnej powierzchni 0,1 ha i rowy o maksymalnej szerokości 6 m.
- ▶ międzyplony ścierniskowe - wysiane od 1 lipca do 20 sierpnia i utrzymywane na polu do 1 października,
- ▶ międzyplony ozime - wysiane od 1 lipca do 1 października i utrzymywane na polu do 15 lutego następnego roku,
- ▶ uprawy wiążące azot (bobowate)

wszystkich użytków rolnych odjąć powierzchnie zajmowane przez: trwałe użytki zielone, plantacje trwałe (uprawy, które zajmują grunty przez okres 5 lat lub dłużej), w tym: szkółki, zagajniki o krótkiej rotacji i plantacje drzewek bożonarodzeniowych, zalesienia dokonane po roku 2008 w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych” realizowanego w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013) oraz PROW 2014-2020. Od ustalonej powyżej powierzchni gruntów ornych należy odjąć te, na których prowadzona jest produkcja metodami ekologicznymi, zgodnie z przepisami o rolnictwie ekologicznym - tłumaczy Mateusz Bukowski.

Jednak nie tak łatwo spełnić wymagania związane z zazielenieniem. W najgorszej sytuacji są ci rolnicy, którzy mają

zwierzęta. - *I oni muszą spełnić dywersyfikację, jeden z elementów zazielenienia. Rolnik z góry ma narzucone, że maksymalnie 75% arealu może obsiać jedną rośliną. Jeżeli chodzi o producentów kukurydzy, to, jeśli oni tą rośliną mogą obsiać określony areal, a resztę czymś innym, to muszą jeszcze mieć na uwadze fakt, że w plonie głównym nie mogą przekroczyć określonej powierzchni gospodarstwa. Robi się problem, bo co wysiać na reszcie arealu* - mówi Małgorzata Cieślak, Doradztwo Rolno-Finansowe.

Jeśli chodzi o obszary EFA, to warunkiem jest, aby obiekty takie znajdowały się na gruntach będących w posiadaniu rolnika. Obowiązują też tzw. współczynniki przekształcenia i współczynniki ważenia, które służą przeliczaniu fak-

tycznej powierzchni na powierzchnię „proekologiczną”. Ich wartość odzwierciedla różnicowane znaczenie poszczególnych obszarów dla zachowania różnorodności biologicznej. Tabela współczynników zamieszczona jest w instrukcji wypełniania wniosku o płatności bezpośrednie, którą rolnik otrzymał wraz ze spersonalizowanym wnioskiem lub dostępna na stronie internetowej agencji. Rozwiązaniem umożliwiającym spełnienie warunku EFA jest przeznaczenie części powierzchni gruntów ornych na ten właśnie cel. Można zatem wysiewać międzyplony lub uprawiać rośliny wiążące azot (bobowate). Małgorzata Cieślak zwraca uwagę na to, że również nie tak łatwo jest utrzymać powierzchnię EFA.

- *Nie wszystkie gospodarstwa są na tyle szczęśliwie położone, że mają zadrzewienia i zakrzaczenia w odpowiedniej ilości, żeby wystarczało do tego, aby spełnić ten warunek. Większość rolników albo sieje poplony, albo idzie w kierunku strączkowych. To jest najprostsza metoda, aby spełnić wymogi EFA. Przeliczamy na powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie. Jest to najprostsze i najbardziej mieralne i mniej skomplikowane i nie budzące wątpliwości* - uważa specjalistka. W ramach zazielenienia rolnik do hektara dostanie około 200 zł. Dlatego w przypadku dużych powierzchni są to już konkretne pieniądze. - *Na szczęście kary za niewywiązanie się z obowiązku zazielenienia nie wpływają na pozostałe dopłaty. (...) Jeżeli rolnik ma trwałe użytki zielone i spełni warunek dywersyfikacji upraw, a nie udało mu się obsiać poplonów lub te poplony nie urosły, bo była susza i nie zgłosił w odpowiednim terminie ARiMR, to sankcje nie będą dotyczyły całego zazielenienia. Będą one procentowo obniżane. Ale jak nie spełni wszystkich warunków, to już jest bardzo źle dla tego rolnika* - mówi. Radzi rolnikom, aby brali fakturę za nabyty materiał siewny poplonów. Wtedy, jeśli rośliny nie wzejdą, będą mieli dowód na to, że nabyli nasiona i zasiali. - *Ważne też, aby o każdym nieudanym zasianiu informować ARiMR. Dzięki temu nie powinni być karani. Jeżeli rolnik prowadzi rejestr środowiskowy, to musi ten siew wpisywać w ten dokument* - zaznacza Małgorzata Cieślak. ■

— R E K L A M A —

AGROTECHNIKA
PAWEŁ OWCZAREK

Profesjonalna pielęgnacja użytków zielonych

- podsiew łąk
- nasiona traw
- nasiona zbóż i kukurydzy
- wapno granulowane

tel. 608-159-646
USŁUGI DO 100 KM OD KALISZA

SIATKA DO PRAS ROLUJĄCYCH

DEZANET
beżalin

ul. Piastowska 43,
43-300 Bielsko-Biała, Polska
tel.: +48 33 812 30 81
fax: +48 33 812 30 88
beżalin@beżalin.com.pl
www.beżalin.com.pl

OSZCZĘDNOŚĆ
WYDAJNOŚĆ
WYTRZYMAŁOŚĆ

— R E K L A M A —

PROFESJONALNE USŁUGI DORADCZE DLA ROLNIKÓW

REGIO NATURA

- ▶ Plany rolno-środowiskowo-klimatyczne i ekologiczne
- ▶ Ekspertyzy przyrodnicze botaniczne i ornitologiczne
- ▶ Wnioski o płatności obszarowe
- ▶ Prowadzenie ewidencji i rejestrów
- ▶ Biznesplany w ramach PROW 2014-2020
- ▶ Plany nawozowe
- ▶ Fachowe doradztwo

REGIO NATURA
DORADZTWO ROLNO-FINANSOWE
MAŁGORZATA CIEŚLAK
tel: 501 039 957
południowa Wielkopolska:
tel: 698 497 023
email: regionatura@gmail.com
www.regionatura.pl

Co powoduje żółknięcie zbóż?

Żółknięcie zbóż, zwane chlorozą, to odbarwienie liści. Jakie są przyczyny tego zjawiska?

TEKST ■ Marianna Kula

Krzysztof Świerek, agronom z Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu - Punkt Doradczy w Gołuchowie, mówi, że żółknięcie zbóż może być typowym objawem niedoboru magnezu. Wówczas u roślin zmniejsza się zawartość zielonego barwnika (chlorofilu). Widoczne jest to na najstarszych liściach. Początkowo pojawia się odbarwienie pomiędzy nerwami, mające kształt sznurów pereł, zwane niekiedy paciorkowatością. - *W miarę upływu czasu następuje zbrunatnienie, które obejmuje cały liść* - opisuje fachowiec. Można to zauważyć dość wcześnie w fazie 2-3 liścia po wyczerpaniu składników pokarmowych z ziarniaka. - *Wtedy roślina pobiera składniki pokarmowe z gleby, których może jej brakować* - wyjaśnia ekspert.

Braki magnezu

Specjalista zaznacza, że braki magnezu w glebie mogą powodować straty w plonowaniu roślin nawet powyżej 50%. - *W celu uzupełnienia zawartości magnezu w glebie stosujemy wapnowanie gruntu wapnem magnezowym (dolomit) w dawce 2 tony na 1 ha, co 3-4 lata lub nawozimy ziemię kizerytem w dawce 200 kg/ha. Jeżeli natomiast zauważymy niedobory tego składnika podczas wegetacji roślin, to trzeba zastosować oprysk*

Brak magnezu także powoduje żółknięcie liści

Żółknięcie spowodowane niedoborem magnezu

siarczanem magnezu lub saletrą magnezową. Zabieg ten dobrze jest powtórzyć po 7-10 dniach - radzi agronom.

Niedobór manganu

Zbożom szkodzi również niedobór azotu i manganu. - *Brak N objawia się równomiernym żółknięciem całej rośliny, począwszy od krawędzi starszych liści. Natomiast deficyt Mn manifestuje się zahamowaniem wzrostu zbóż, żółknięciem liści, występowaniem brunatnych plam między nerwami. Najpierw te objawy występują na najstarszych liściach* - opisuje Krzysztof Świerek. Zaznacza jednocześnie, że mangan jest mikroelementem odpowiedzialnym za wytwarzanie przez roślinę ligninu, stanowiącego część struktury ściany komórkowej, która zwiększa od-

Żółknięcie zbóż może być spowodowane zakwaszeniem gleby poniżej 5 pH. Z tego powodu nieprzyswajalne są składniki znajdujące się w gruncie, zwłaszcza magnez, którego niedobór lub brak powoduje takie właśnie objawy

porność rośliny na uszkodzenia mechaniczne: łodyg, liści oraz korzeni. Poza tym niedobór manganu zwiększa podatność zbóż na zgorzel podstawy źdźbła. Pierwiastek ten stymuluje również rozwój systemu korzeniowego. Poleca się go szczególnie przy intensywnej uprawie zbóż. Można stosować go w formie nawożenia donasiennego oraz dolistnego. - *Susza utrudnia jednak przyswajalność manganu z gleby. Niedobór manganu pogarsza jakość ziarna* - zaznacza fachowiec.

Zbyt niskie pH gleby

Żółknięcie zbóż może też być skutkiem zbyt niskiego pH gleby. - *Kwaśny odczyn pogarsza właściwości fizyczne i chemiczne gleby. Wraz z zakwaszeniem gleby zmniejsza się ilość przyswajalnego dla roślin fosforu, molibdenu i potasu* - wyjaśnia ekspert.

Inne przyczyny

- *Mączniak prawdziwy zbóż, wirusowa żółta karłowatość jęczmienia oraz szkodniki między innymi larwy ploniarki zbożówki* - to kolejne powody żółknięcia zbóż - wylicza Krzysztof Świerek. Dodaje przy tym, że odbarwienie roślin może być też spowodowane występowaniem podszwy płuźnej (nadmiernie ubitego gruntu, będącego górną częścią warstwy

podornej, który utrudnia przesiąkanie wody oraz przenikanie powietrza do korzeni roślin). Specjalista zwraca jednocześnie uwagę na to, że przyczyną trącenia koloru przez rośliny może być również zbyt głęboki lub zbyt płytki ich siew albo niepożądane działanie herbicydów. W tym roku na naszym terenie niektóre zasiewy zbóż są niszczone przez larwy łakosia garbatka, który intensywnie żeruje w pobliżu miedzi, użytków zielonych, ugorów i odłogów w płodozmianie z dużym udziałem zbóż. Zwalczanie polega na oprysku plantacji nocą Dursbanem 480EC.

Przyczyną trącenia koloru przez rośliny może być niepożądane działanie herbicydów

Istnieją szanse na to, że stawka do hektara roślin białkowych w ramach płatności dodatkowych za 2016 rok będzie wyższa niż za rok 2015. To nie oznacza jednak, że zwiększono pulę środków w tej kopercie finansowej. Prawdopodobnie wielu rolników zrezygnuje bądź zmniejszy powierzchnię wysiewanych strączkowych. Unijne środki „rozłożą się” więc na mniejszy areal upraw.

Wielu rolników, jak podkreśla Juliusz Młodecki, prezes Krajowego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych, było rozgoryczonych w ubiegłym roku spadkiem stawek. Początkowo otrzymali oni bowiem informację, że do hektara wysianych roślin wysokobiałkowych otrzymają dopłatę dodatkową w wysokości około 1.300 zł. Później stawka drastycznie została obniżona - o 70% do 422 zł. Powodem zmniejszenia dopłaty dodatkowej do hektara było niedoszacowanie powierzchni upraw białkowych, mimo górnego pułapu 75 ha na gospodarstwo, przy stałej kopercie finansowej. Przewidywano, że roślinami wysokobiałkowymi w Polsce obsianych zostanie około 200 tysięcy hektarów. W rezultacie zgłoszono ponad 600 tysięcy hektarów. Na polach tych nie rosły jednak tylko rośliny wysokobiałkowe, mające zagwarantować pewną stabilność polskiego rynku w produkcji rodzimego białka, ale także rośliny pastewne. A to zdaniem Krajo-

Rolników odstraszy niska płatność dodatkowa?

TEKST ■ Dorota Jańczak

wego Zrzeszenia Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych ogromny błąd. - *Do wspólnej koperty dopłat wysokobiałkowych dołączono również rośliny pastewne białkowe, a więc koniczynę i lucernę* - przypomina szef organizacji Juliusz Młodecki.

Nie inaczej będzie w tym roku. Płatność do roślin wysokobiałkowych można otrzymać do upraw takich jak: bób, bobik, ciecierzycza, fasola zwykła, fasola wielokwiatowa, groch siewny, groch siewny cukrowy, soczewica jadalna, soja zwyczajna, łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty, peluszką,

seradela uprawna, wyka siewna (rośliny strączkowe) oraz koniczyna czerwona, koniczyna biała, koniczyna białoróżowa, koniczyna perska, koniczyna krwistoczerwona, koniczyna zwyczajna, esparceta siewna, lucerna siewna, lucerna mieszańców i lucerna chmielowa (rośliny motylkowate drobnonasienne). To oznacza, że pula w wysokości ponad 2 mln euro przeznaczona na kopertę rośliny wysokobiałkowe za 2016 r. znów będzie musiała zostać podzielona na strączkowe i pastewne.

Ogromne obniżenie stawki w 2015 r. zdaniem Juliusza Młodeckiego przyczyni się do tego, że w tym roku rolnicy w dużej mierze zrezygnują z upraw strączkowych. - *A to wcale nie jest dobra wiadomość, dlatego że nam bardzo zależy na rozwoju produkcji rodzimego białka* - tłumaczy. Zaznacza, że Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych jest w stałym kontakcie z ministerstwem rolnictwa. - *Niewykluczone, że w tym roku już nic nie da się zrobić, dlatego że wnioski o dopłaty bezpośrednie są już składane. Jednak do sierpnia możemy zgłaszać wszelkie propozycje dotyczące następnego roku. Zależy nam na tym, by dopłata z tej koperty dotyczyła tylko roślin strączkowych, które są alternatywą dla importowanej soi* - mówi Juliusz Młodecki.

Ile ostatecznie wyniesie stawka płatności dodatkowych do hektara wysokobiałkowych za 2016 rok? Będzie to wiadome dopiero po zsumowaniu zadeklarowanego przez rolników arealu i podziale przez wszystkie hektary ogólnej kwoty. Wartość wyrażoną w euro poznamy więc latem, natomiast po 30 września (z którego brany jest kurs euro) znana będzie stawka wyrażona w złotych.

— R E K L A M A —

Agro Jar

PPHU AGRO-JAR
Krzyżanki 5
63-830 Pępowo

www.agro-jar.pl
tel. 669-491-786
e-mail: agrojar.biuro@gmail.com

Oszczędności w nawożeniu gleby 20-25%

Mając na uwadze ciągle rosnące koszty produkcji rolnej ROLNIKU, PRZEDSIĘBIORCO!!! Firma AGRO-JAR z siedzibą w Krzyżankach wprowadza na rynek najnowszy sprzęt do poboru próbek gleby.

Rolnictwo Precyzyjne
Badanie zasobności gleby

Oferujemy:

- Kompleksową usługę poboru próbek glebowych
- pomiar powierzchni arealu i stworzenie mapy poboru próbek glebowych,
- pobór próbek glebowych
- badania oraz analiza gleby w laboratoriach akredytowanych (forma elektroniczna i papierowa)
- zlecenia nawozowe

Pobór próbek wykonujemy do głębokości 60 cm za pomocą specjalistycznego urządzenia współpracującego z GPS, co umożliwia szczegółową analizę na zawartość podstawowych pierwiastków:

- makroelementów (fosfor, potas, magnez)
- mikroelementów (mangan, cynk, bor, miedź, żelazo, siarka)
- azotu oraz odczynu gleby pH

Wykonujemy pomiary działek, na której zostały pobrane próbki, z dokładnym umiejscowieniem i zakreśleniem na mapie.

Oferujemy kompleksową obsługę od pobrania do wyników !!! Krótkie terminy realizacji !!!

U NAS MASZ PEWNOŚĆ - ZBIORY BEZ ZAKŁÓCEŃ

OBSŁUGA SEZONU ŻNIWNEGO:

- Dyżur żniwny 7 dni w tygodniu
- Certyfikowani mechanicy maszyn żniwnych
- Kontrola przez Eksperta
- 7/24 Dostawa części w 24h
- Maszyna zastępcza

Praca w sezonie zbiorów nie należy do łatwych, bo czas to pieniądz. Dlatego Twój Rzetelny Partner - certyfikowany dealer kombajnów zawsze służy pomocą, aby zapewnić bezproblemowy przebieg Twoich zbiorów.

www.deere.pl

PHP Agro-Efekt Sp. z o.o.

Centrala Syców
ul. Parkowa 14
56-500 Syców
tel. 62 786 84 06

Oddział Olszynka
Olszynka 41-42
48-231 Lubrza
tel. 77 402 17 99

Oddział Częstocice
Częstocice 2b
57-120 Wiązów
tel. 71 394 21 20

Oddział Długoleka
ul. Wrocławska 4
55-095 Długoleka
tel. 71 371 96 81

Oddział Kołatajew
Kołatajew 50e
63-410 Ostrów Wlkp.2
tel. 62 761 86 65

Oddział Krzywiń
ul. Gen. Chłapowskiego 33
64-010 Krzywiń
tel. 65 520 43 61

Finansowanie od 0%

Flagowe ciągniki Forterra i Crystal

nadjeżdżają z nowym finansowaniem od 0%

Sprawdź szczegóły u dealerów Zetor.

www.zetor.pl

Ciągnik to Zetor. Od 1946 roku.

Fot. TOF - Fotolia.com

Kiszonka z traw - kilka ważnych zasad

Zbliża się termin pierwszego pokosu traw. Warto więc w tym momencie zastanowić się nad tym, w jaki sposób przyrządzić sianokiszonkę, która będzie chętnie pobierana przez krowy i zwiększy ich wydajność mleczną.

Jak wyjaśnia Wiesława Kucharska z Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, moment zbioru i sposób konserwacji zielonki z trwałych użytków zielonych zależy od wielu czynników, m.in. od terminu nadejścia wiosny i pogody w tym okresie. Trawy kosić można od początku sezonu do pełni kłoszenia wiodących gatunków traw. Jeśli chodzi natomiast o motylkowe (lucerna, koniczyna czerwona w czystym siewie lub w mieszance z trawami) najlepszy moment na zbiór roślin to termin od pączkowania do początku kwitnienia, a w przypadku zielonek strączkowych - to faza strąków płaskich, które stanowią główną masę plonu. Mieszkanki zbożowe lub zbożowo-strączkowe warto kosić w fazie dojrzałości mlecznej ziarna owsa lub jęczmienia. - Najbardziej odpowiednią porą dnia do koszenia są godziny południowe i popołudniowe z uwagi na największą koncentrację cukrów w roślinach. Zbyt wczesne koszenie: (rano) obniża poziom cukru, a zbyt późne (pod wieczór) pogarsza warunki podszuszenia. Pamiętajmy, aby koszenie odbywało się po zejściu rosy. Skoszoną trawę rozrzuca się jeszcze w trakcie koszenia lub bezpośrednio po, tak żeby jak najszybciej rozpoczęło się przewiednięcie - przekonuje Wiesława Kucharska. Docelowa zawartość suchej masy powinna wynosić 30-35%.

Jak długo suszyć zielonkę? - Czas podszuszenia w warunkach słonecznej pogody to 1-1,5 dnia po 2- lub 3- krotnym przetrząsaniu zielonki. W praktyce, chcąc sprawdzić zawartość suchej masy, można posłużyć się „regułą praczek”. Jeśli podczas wykręcania roślin nie wydobywa się z nich płyn, a ręce są wilgotne, to świadczy o tym, że trawa zawiera zalecaną zawartość suchej masy, tj. na poziomie 30%. Mówimy wtedy

o produkcji kiszonek z zielonki przewiedniętej - tłumaczy ekspert ds. produkcji zwierzęcej. Gdy natomiast surowiec jest bardziej podszuszony (50-60% suchej masy), produkujemy z niego tzw. sianokiszonki. - W podszuszonych zielonkach zwiększa się zawartość cukrów, dzięki czemu powstają lepsze warunki do rozwoju bakterii kwasu mlekowego, co korzystnie wpływa na przebieg zakiszania. Kiszenie materiału zbyt suchego oznacza większe straty składników w czasie suszenia na polu, a także uniemożliwia dobre ubicie - wyjaśnia Wiesława Kucharska.

Jeśli chcemy przyspieszyć proces zakiszania, możemy sięgnąć po preparaty zawierające kwas mlekowy. Na co trzeba zwracać uwagę podczas zakiszania? Powinniśmy sprawdzić, czy nasz surowiec jest czysty. - Zielonki zanieczyszczone ziemią nie są dobrym surowcem kisonkarskim, ponieważ wprowadzamy do zielonki duże ilości bakterii „szkodliwych” tzn. takich, które produkują kwas masłowy. Kiszonki zanieczyszczone ziemią zawierają zwykle ponad 10% popiołu w suchej masie - przestrzega Wiesława Kucharska.

Poza tym musimy pamiętać o tym, że na jakość kiszonki wpływa także szybkość jej przyrządzenia. Silos lub pryzmę należy napełniać jak najszybciej. - Napełnienie silosu (pryzmy) kolejnymi warstwami grubości ok. 25 cm nie powinno trwać dłużej niż 1-2 dni. Na zakiszoną masę nanosi się zakiszacz w formie roztworu wodnego. Następnie materiał należy dokładnie ugnieść np. używając ciągnika - zaznacza Wiesława Kucharska.

Pryzmę należy dokładnie okryć folią kisonkarską i czynność tę przeprowadzić jak najszybciej - w ciągu 2-4 godzin po uformowaniu beli. Odpowiednio wykonana kiszonka może być przechowywana nawet ponad rok.

(red)

Te 3 dni, gdy zakiszasz, decydują o jakości kiszonki na cały rok.

- poprawa procesu zakiszania
- bez pleśni i grzybów
- kiszonka się nie zagrzewa
- smaczna, chętnie pobierana
- mniejsze straty składników
- wyższa strawność

www.sano.pl

Magazynowanie energii już się opłaca?

Odnawialne Źródła Energii, zdaniem specjalistów, muszą powstawać w naszym kraju. Podkreślają, że sieć energetyczna jest rozległa i technologicznie przestarzała, a warunki pogodowe się zmieniają, np. oblodzenie linii zimą doprowadza do tego, że duże obszary są pozbawiane dostaw energii. Dlatego warto zainwestować w OZE, aby mieć przez cały czas prąd.

TEKST ■ Anetta Przespolewska

Fotowoltaika zapewnia ciągłość dostaw energii elektrycznej w rolnictwie i agroturystyce. Możliwości techniczne, które teraz oferuje fotowoltaika, są bardzo różnorodne. Można wykorzystać to rozwiązanie w różnych formach działalności rolniczej, żeby przynosiło korzyść - albo finansową, albo techniczną czy ekologiczną. - Ogólnie rozumiane bezpieczeństwo finansowe i energetyczne - mówi Andrzej Mizgała z firmy „Skymax”. Twierdzi też, że w przypadku instalacji prosumenckiej nie do końca opłaca się sprzedawać energię uzyskaną z paneli fotowoltaicznych firmie energetycznej. - Cena w tej chwili za eksportowaną energię jest groszowa, bo jest na poziomie 0,16 zł za kWh. Odrobnie korzystniejsze jest magazynowanie na pół roku tej energii w sieci i rozliczanie net meteringu. Natomiast ni jak to się ma do opłacalności, która zapewni własne zużycie tej energii w gospodarstwie czy to rolnym, czy agroturystycznym - wyjaśnia. Dodaje, że ustawa o odnawial-

nych źródłach energii miała wejść od 1 stycznia tego roku, a została przełożona na 1 lipca. - Intensywne prace nad tą ustawą, które trwają, świadczą o tym, że ta ustawa w takim kształcie nie będzie dalej funkcjonowała (...). Prawdopodobnie taryfy gwarantowane nie wejdą w życie. (...) Dlatego otwiera się szerokie zastosowanie do zwiększenia zużycia własnego, także żeby spowodować opłacalność inwestycji - tłumaczy Andrzej Mizgała.

Jeżeli w gospodarstwie są panele fotowoltaiczne, to uzyskana energia może zasilać odbiorniki gospodarstwa domowego. A tylko brakująca część może być pozyskiwana z sieci energetycznej. - Można też nalać akumulator i w momencie braku prądu korzystać z akumulatora, jeżeli ktoś jest w taryfie G12 i ceny za przesył są niskie, oczywiście w warunkach taryfy prosumenckiej (...). Z własnego doświadczenia wiem, bo mam w gospodarstwie wiejskim taryfę G12, gdzie razem z przesyłem poza szczytem płacę 0,30 zł brutto, a w szczyt 0,60 zł brutto. Jest to dokładnie połowa

ceny. Dlatego używam urządzenia do przesunięcia sobie części energii z taryfy prosumenckiej do wykorzystania w tym momencie, kiedy fotowoltaika nie jest już dostępna, kiedy nie ma słońca - opowiada.

Fotowoltaika w przypadku dobrego nasłonecznienia może jednocześnie ładować baterie, eksportować energię do sieci dystrybutora oraz zasilić zbiorniki. - Pytanie jest o moc, jaką musimy podłączyć do naszego falownika. W przypadku falownika jednofazowego można podłączyć 4,5 kW paneli fotowoltaicznych - mówi Andrzej Mizgała. Dodaje, że w najbliższych latach w okresie letnim należy spodziewać się częstszych awarii energetycznych. Dlatego, nie chcąc być pozbawionym prądu, można zainwestować w panele fotowoltaiczne. - Możemy zaoszczędzić na tym, co wyprodukujemy, mamy możliwość transferu energii pomiędzy porami dnia, możemy zabezpieczyć podstawowe zapotrzebienie odbiorników w energię - zaznacza.

Maciej Borowiak z firmy BREWA podkreśla, że przy za-

stosowaniu fotowoltaiki można podgrzać wodę na codzienny użytek. - Jeżeli mamy system off grid, to działa on niezależnie od sieci, jeżeli mamy system on grid, to po nagrzaniu wody nadwyżkę sprzedajemy do sieci. W przeciwieństwie do kolektorów słonecznych system się nie przegrzewa - uważa. Maciej Borowiak dodaje, że w ogrzewaczu znajdują się dwie grzałki. Jedna z nich jest połączona z systemem fotowoltaicznym, druga jest zasilana konwencjonalnie energią z sieci. - Wprowadzenie do ogrzewacza dodatkowej grzałki pomaga obniżyć rachunki za energię elektryczną. Grzałką steruje specjalny regulator którego zasada działania i tu idzie reszta tekstu: jest bardzo zbliżona do regulatora C.O. Użytkownik ustawia godzinę, na którą ma być przygotowana ciepła woda w ogrzewaczu. Regulator mierzy temperaturę wody na bieżąco i załącza grzałkę konwencjonalną w momencie, gdy jest to niezbędne. Takie rozwiązanie zapobiega bezsensownemu dogrzewaniu wody w trakcie dnia i pozwala na pełne działanie zestawu fotowoltaicznego - twierdzi specjalista. ■

Po lewej widoczna jest pszenica wysiana metodą strip-till po prawej zwykłą metodą bezorkową

Pszenica strip-till

W poprzednim numerze Wieści Rolniczych przedstawiłmy metodę siewu pasowego strip-till. Zastosował ją Paweł Kuliński z Dąbrowy (pow. krotoszyński) który wysiał w ten sposób 9 ha pszenicy ozimej. Jak przebiega jej rozwój w porównaniu do pszenicy wysianej w zwykłym systemie bezorkowym? - Na dzień dzisiejszy widać już różnicę w ukorzeniu roślin. Te wysiane metodą pasową są bogato ukorzone. Charakterystyczne, wyraźnie widoczne, jest bardziej rozbudowane źdźbło (patrz zdjęcie - przyp. red.) - relacjonuje Paweł Kuliński.

Metoda strip-till czyli uprawa pasowa jest jednym z najnowszych rozwiązań stosowanych w celu uproszczenia uprawy roli. Łączy cechy rolnictwa zrównoważonego z produkcją intensywną. W uprawie pasowej uprawia się wyłącznie wąskie pasy gleby (ok 20 - 25 cm), międzyrzędzia pozostają nieuprawiane. Pozwala to na zachowanie naturalnej struktury gleby i jej życia biologicznego. Dzięki tej metodzie rośliny mają możliwość swobodnego rozwoju, nie muszą konkurować o światło, wodę,

czy składniki mineralne, tak jak to jest w standardowej metodzie siewu.

Zabiegi

Na obu polach zostały wykonane identyczne zabiegi. - Jesienią zostało wysiane, rzędowo, 250 kg wapna Grade 1. 21 marca zastosowałem RSM 26 plus siarka 90 kg N/ha, 14 kwietnia RSM plus siarka 85 kg N/ha. 16 kwietnia wykonany był zabieg herbicydowy, 28 kwietnia fungicydowy - wymienia rolnik. Dodatkowo pola pszenicy w gospodarstwie Pawła Kulińskiego zostały objęte programem żywienia w makro i mikroelementy. Pierwszy zabieg wzbogacający wykonano w okresie jesiennym, do fazy 3 liści, dzięki czemu zadbane o prawidłowy rozwój systemu korzeniowego. Wiosną, po lustracji i ocenie stopnia przezimowania plantacji, wykonano kolejne zabiegi wzmacniające wraz z dodatkiem biostymulatora wzrostu zawierającego krzem, po to, aby zintensyfikować procesy odpornościowe roślin, szczególnie na niekorzystne warunki uprawowe: suszę, niskie temperatury oraz ewentualny atak patogenów chorobotwórczych.

(mt)

REKLAMA

FOTOWOLTAIKA
DO PODGRZEWANIA WODY

GRZEJ WODĘ PRĄDEM ZA DARMO!

→ System bezobsługowy

→ Zabezpieczenie przed przegrzaniem

→ Sprzedawaj nadwyżki prądu

Zestaw fotowoltaiczny służący do podgrzewania wody (CWU), uruchamia się w momencie, gdy mamy darmowy prąd z własnej instalacji fotowoltaicznej. Po podgrzaniu wody, darmowy prąd może zasilać inne urządzenia elektryczne, lub może działać bez podłączenia do sieci elektroenergetycznej.

☎ 665 099 864, 665 099 855

E-mail: kontakt@brewa.pl, www.brewa.pl

Brewa
Elektryczna Energia

POPLONY

> LUCERNA > KONICZYNA > SARADELA

> słonecznik > lubin > siemię lniane > groch > gryka > wyka ozima, jara > peluszką > **proso** > raygras > sorgo > inne

Sprzedaż materiału siewnego kukurydzy firmy Maisadour, Pioneer, Limagrain

DDGS jako alternatywna pasza białkowo-energetyczna dla krów do 30% białka, 8% energii

tel. 663-325-800

BOGATY WYBÓR NAWOZÓW

w ofercie m. in.:

- Saletra amonowa i wapniowa
- Saletrzak
- Mocznik
- Nawóz płynny RSM 32% N
- Siarczan amonu, magnezu, potasu
- Sól potasowa
- Korn Kali
- Superfosfat 20%, 40%
- Polifoska 4, 5, 6, 8, plus, M
- Polidap
- Lubofos 12, 5-10-25, Korn
- Luboplone PK 10-30, Kalium, wapniowo-magnezowy
- Lubofoska 4, 3, 5-10-20, pod zboża
- Kizeryt
- Nawozy wapniowo-magnezowe granulowane (węglanowe i wapniowe)

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN

ZAPRASZAMY DO NASZYCH SKŁADÓW:

Chocicza ul. Sikądowa 14, tel. (61) 287-35-00

Piła Motylewo, ul. Pczarska, tel. (67) 215-02-52

Śrem ul. Polna 1a, tel. (61) 283-70-11

Września ul. Botarego 10a, tel. (61) 640-10-70

Środa Wlkp. ul. Brodawska 27, tel. (61) 283-60-32

Poznań ul. Gdylska 39, tel. (61) 878-00-95

Gajki ul. Dworcowa 2, tel. (61) 819-87-66

Solec ul. Zaczęca 3, tel. (61) 286-26-65

Jarocin ul. Polna 1a, tel. (61) 283-70-11

Konin ul. Zagrodowa 14, tel. (62) 747-86-87

Kalisz ul. Pczarska (brzoza 92), tel. (63) 224-10-08

ul. J. Piłsudskiego 17, tel. 62 590-26-66

Czynne pn. - pt.: 7.00 - 17.00, sobota: 7.00 - 13.00

PROFESJONALNY TRANSPORT SAMOWYŁADOWCZY

REKLAMA

Muchy w budynku inwentarskim.

Jak je zwalczyć?

Wielu rolników zwraca uwagę na to, że preparaty, które stosowali jeszcze kilka lat temu do zwalczania much w oborach czy chlewniach, obecnie nie zdają egzaminu. Jaka jest tego przyczyna? Jak zatem ograniczyć występowanie owadów w budynkach inwentarskich?

TEKST ■ Marianna Kula

Doskonałym środowiskiem dla rozwoju much jest obornik. Bytując w nim, gromadzą na sobie mnóstwo bakterii. Następnie przenoszą je „gdzie podpadnie” - m.in. na aparaty udojowe, paśniki, a także zwierzęta, drażniąc je. Owady te trafiają również do naszych domów i mieszkań, zwłaszcza tych sąsiadujących z obiektami inwentarskimi. Skutecznie uprzykrzają nam przygotowywanie posiłków, pracę czy wypoczynek. Ponadto przyczyniają się do powstawania dolegliwości zdrowotnych - zarówno u ludzi, jak i zwierząt. Z tego względu należy z nimi walczyć. Jak to zrobić skutecznie? Jak ograniczyć ich występowanie?

Jak ograniczyć występowanie much w budynkach inwentarskich?

Krzysztof Wcześniak z firmy DDD-1 uważa, że niezbędne do walki z muchami w chlewniach czy oborach są środki dezynfekcyjne. - Zabiegi nimi trzeba powtarzać z dużą częstotliwością (najlepiej raz w tygodniu), dlatego że produkcja trzody chlewnej i bydła powoduje wydzielanie dość specyficznego zapachu, który przyciąga owady. Należy je wykonywać tam, gdzie muchy lubią przesiadywać - mówi fachowiec. Nie wskazu-

je jednak konkretnych miejsc. - To hodowca - tak naprawdę - powinien ocenić, gdzie u niego w obiekcie te owady najczęściej przebywają, bo określenie „parapety, ramy, okna” to są takie ogólniki, które zabijają dokładność zwalczania. A tu - przecież - nie chodzi o to, by dać hodowcy przepisy na stosowanie środków, tylko pomysł na zwalczenie tego wszystkiego. Sztuka polega na tym, aby hodowcy udawało się zwalczać te owady, a producent danych preparatów nie został zdyskwalifikowany - twierdzi ekspert. Zaznacza przy tym, że kluczem do sukcesu w walce z muchami jest dokładność i systematyczność w wykonywaniu zabiegów dezynfekcyjnych. - Można jeszcze ewentualnie stosować preparaty doraźne, np. takie, którymi śmiało posypuje się przysmy obornika. Są one ekologiczne - radzi nasz rozmówca.

Co na ten temat uważa Karol Skoczylas z firmy Termit? Jego zdaniem, podstawa to higiena. - Należy często zmieniać ściółkę, a usuwany z pomieszczenia kurzak przechowywać w możliwie suchym stanie w wybetonowanych gnojownikach. Wilgotny nawóz trzeba przykrywać plandekami, aby uniemożliwić muchom składanie do niego jaj. Przykryte odchody fermentują, a podwyższona temperatura w czasie procesu uniemożliwia rozwój larwom - mówi Skoczylas. Dodaje przy tym, że powinno się także zapobiegać wnikaniu much do pomieszczeń. - W tym celu

Fot. Jydrakumploitz - Fotolia.com

trzeba zakładać w oknach siatki o drobnych oczkach (1,2 mm) z metalu, plastiku, gazy, a nawet firanki rozpięte na drewnianej ramie. Dostępne są siatki nasączone pyretroidowymi środkami owadobójczymi. W otworach wejściowych należy zamontować zasłony lub samozamykające się drzwi, a drzwi zawsze zamykać, jeśli nie są używane - uważa Karol Skoczylas.

Specjalista z firmy Termit twierdzi, że z muchami powinno się walczyć różnymi metodami: profilaktycznymi, mechanicznymi (lepy), fizycznymi (lampy owadobójcze), biologicznymi i chemicznymi. - W tej ostatniej metodzie stosowane są różne środki owadobójcze: preparaty płynne do opryskiwania powierzchni, preparaty aerozolowe, trutki, płytki i paski owadobójcze i elektrofumigatory. W miarę możliwości metody te stosujemy jednocześnie, gdyż tylko metoda integrowana

daje najlepsze wyniki - twierdzi Karol Skoczylas. Najczęściej wybierana jest jednak chemiczna, polegająca na stosowaniu produktów biobójczych do zwalczania owadów.

Zdaniem Michała Kuleszy z firmy Insekt2, najskuteczniejszymi preparatami do obiektów inwentarskich są te aplikowane poprzez malowanie. - Wcześniej stosowało się środki nakładane metodą opryskową, jednak coraz rzadziej się to sprawdza w tego typu obiektach. Od kilku lat wprowadzony przez nas program zwalczania much w budynkach inwentarskich działa w stu procentach i podzielony jest na trzy etapy - mówi fachowiec z firmy Insekt2. Zwraca uwagę na to, że walkę z muchami warto rozpocząć od zaaplikowania preparatu, który eliminuje larwy, bytujące w oborniku. - Kiedy zastopujemy ich rozwój, wtedy infestacja owadów będzie dużo mniejsza

i jednocześnie ograniczymy ilość zabiegów w ciągu sezonu - tłumaczy Kulesza. Dodatkowo bardzo skuteczną barierę stanowią pułapki, wylapujące muchy, które rozmieszcza się wokół gospodarstwa, ograniczając jednocześnie liczbę występowania owadów wewnątrz obiektu. - Ostatnim etapem jest naniesienie na miejsca występowania much preparatu chemicznego - mówi specjalista z firmy Insekt2.

Jak długo działają preparaty do zwalczania much?

Krzysztof Wcześniak wyjaśnia, że preparaty do walki z muchami mogą być skuteczne od kilku godzin od kilkunastu dni. Składa się na to parę elementów. Jednym z nich jest rodzaj substancji czynnej. Istotne jest również to, czy obiekt był wapnowany przed zabiegiem dezynsekcji. - Wapno jest takim środkiem, który w dużym stopniu neutralizuje środki dezynsekcyjne - zwraca uwagę specjalista z firmy DDD-1. Ponadto preparaty do zwalczania much są mniej skuteczne na zabrudzonych powierzchniach. - Nie bez znaczenia w tym wszystkim jest także temperatura. Jeżeli przez dłuższy czas na dany element, np. ramę, opiera się słońce (...), to staje się on dość mocno nagrany. Wówczas preparaty na nim mają rację bytu nie dłużej niż kilka godzin - zaznacza Krzysztof Wcześniak.

Dlaczego preparaty do walki z muchami, które jeszcze kilka lat temu przynosiły efekty, dziś są nieskuteczne? - Są dwie teorie. Jedna to jest to, że ta częstotliwość zabiegów i ich ja-

kość pozostawia wiele do życzenia. Druga opinia jest natomiast taka, że materiał genetyczny, jaki posiadają muchy, w budowie informacyjnej o preparatach dezynsekcyjnych - czyli, krótko mówiąc, muchy uodparniają się na te preparaty - wyjaśnia Krzysztof Wcześniak. Na tym nie kończy. - To uodpornienie polega jednak nie na tym, że genetyka tych much jest aż tak rozwinięta, że my nie możemy sobie z nimi dać rady, tylko na tym, że stosowane dawki preparatów dezynsekcyjnych są zbyt niskie, słabo przeliczane i często zamiast robić dawkę zabójczą, robi się dawkę szczepionną - tłumaczy Krzysztof Wcześniak.

Na ten temat wypowiada się również Karol Skoczylas. - Branża chemiczna w zwalczaniu szkodników ma się dobrze i tak pozostanie. Dlaczego? Ponieważ zarówno insekty, jak i gryzonie mają zdolność do wytwarzania ras odpornych na dane substancje chemiczne. Również muchy wytworzyły rasy odporne na niektóre insektycydy - mówi fachowiec z firmy Termit. Zaznacza, że kiedyś popularnym środkiem do zwalczania much był preparat o nazwie Agita. - Rolnicy bardzo często sięgali po niego, w wyniku czego mucha wytworzyła przeciwciała (rasy odporne) i dzisiaj preparat ten jest mało skuteczny - wyjaśnia Karol Skoczylas. Jak temu zaradzić? - Aby wyhamować tworzenie ras much odpornych na powszechnie stosowane insektycydy, należy stosować rotację insektycydów. Oznacza to, że produkty biobójcze do zwalczania szkodliwych owadów należy używać przemienicznie - radzi specjalista z firmy Termit.

Swoimi spostrzeżeniami w tej materii dzieli się rów-

Więcej tekstów znajdziesz na portalu
www.wiescirolnicze.pl

Myszy i szczury w budynkach inwentarskich. Jak zwalczyć?

Szkodniki w magazynach - omacnica spichrzanka i psotniki

Jakimi środkami zwalczać muchy?

wiescirolnicze.pl

niez Matusz Świergiel z firmy Koppert. - Walka chemiczna z populacjami much na fermach trzody chlewnej i bydła staje się coraz trudniejsza. Jest to spowodowane tym, że owady te dość szybko wytwarzają odporność na zawarte w insektycydach substancje aktywne - twierdzi Świergiel. Jego zdaniem, nie należy spodziewać się poprawy, ponieważ trudno zarejestrować nową substancję aktywną do zwalczania much, przez co na rynku jest dostępnych coraz mniej skutecznych środków, a te, które pozostały, są nadużywane, co skutkuje wytworzeniem kolejnej odporności much. - Na szczęście, oprócz środków chemicznych są też dostępne preparaty zawierające drapieżne rodzaje much (biomu-

chy - przyp.red.) zwalczające uciążliwe insekty - dodaje. Jak to wygląda w praktyce? - W zależności od typu hodowli w walce biologicznej z muchami stosuje się określonych wrogów naturalnych: w środowisku „suchym” (chów ściółkowy) wykorzystuje się dwa gatunki drapieżnych błonkówek: *Muscidifurax raptorellus* i *Spalangia cameroni*, które poszukują i zabijają poczwariki much w oborniku, z kolei w środowisku „mokrym” (chów bezściółkowy na ruszcie, gdzie nie ma możliwości mieszania gnojowicy) stosuje się drapieżne larwy muchy *Ophyra aenescens* - wyjaśnia fachowiec z firmy Koppert. Zwraca jednak uwagę na to, że drapieżne błonkówki pasożytują jedynie na poczwarce much. - Dlatego zaleca się tak-

— REKLAMA —

POISZ CIEŁĘTA? - zrób to szybciej !!!

Milk TAXI

Spełni wszystkie Twoje wymagania:

- mieszanie i podgrzewanie mleka
- praktyczne podwozie - łatwy transport
- precyzyjny dozownik mleka
- pasteryzacja
- prosta obsługa

AGRO INSTAL 63-840 Krabisz ul. Jęstrzowska 28A tel. 65-571-12-84 kom. 602-806-421
www.agroinstal.com.pl agroinstal@vp.pl www.skep.agroinstal.com.pl

P.U.H. TERMIT pest control

- » zwalczanie much i zabezpieczenia
- » gazowanie zboża (w silosach, magazynach, przymoch)
- » zwalczanie szkodników
- » fumigacja
- » zadymianie
- » zamglawianie
- » odgrzybianie

Tel.: 604 226 353

www.termit24h.pl
www.szkodnikidrewna.com.pl

gwarancja na wykonane usługi
dojazd GRATIS!

INSEKT2.pl 25 lat doświadczenia w branży

ŚMIERĆ SZKODNIKOM!

Pozbądź się owadów i gryzoni w swoim domu

Tani i skuteczny środek na **muchy** do budynków inwentarskich

Zabezpiecz swoje magazyny i silosy przed **szkodnikami zbożowymi**

Skutecznie zwalczamy: **muchy, komary, mrówki, osy, szerszenie, myszy i inne**

501 636 449
506 019 162 biuro@insekt2.pl

Biomucha

- skuteczne **zwalczanie much w Twoim budynku inwentarskim**

KOPPERT BIOLOGICAL SYSTEMS
Koppert Polska Sp. z o.o.
Ul. Dąbrowskiego 399
60-425 Poznań
Tel. 732 941 112 www.koppert.info.pl

że podjęcie odpowiednich działań celem zwalczania osobników dorosłych i larw w określonych miejscach w budynkach - radzi Mateusz Świergiel. Wyjaśnia także, że w ciągu kilku dni po wprowadzeniu biomuchy z zasiedlonych w hodowli i wyspanych w budynkach poczwerek muchy domowej wylatują małe drapieżne błonkówki. - Niezłotocnie wyruszają one na poszukiwanie w nawozie żywicieli. Po zlokalizowaniu gospodarza, błonkówki składają jaja do bobówek (wówczas też zabijają poczwarkę), które stanowią źródło pożywienia dla rozwijających się larw. Po około 2-3 tygodniach wylęgają się pierwsze drapieżne błonkówki nowego pokolenia - opisuje specjalista z firmy Koppert. Opowiada również o preparatach do walki z muchami w rusztowym systemie chowu trzody chlewnej, zawierających poczwarki drapieżnej muchy *Ophyra aenescens*. - Zaleca się zastosowanie pięciu dawek w dwutygodniowych odstępach - mówi Mateusz Świergiel. Po udanym zasiedleniu populacja biomuchy sama zaczyna kontrolować liczebność zbędnych insektów. Osobniki dorosłe wylatują z poczwerek i składają jaja w pobliżu larw much. Wylęgają się z nich drapieżne larwy, które są bardzo ruchliwe i żywią się innymi larwami much. Dziennie jedna larwa biomuchy zabija do 20 larw muchy domowej. - Biomuchę można stosować od marca do października, czyli w okresie, w którym rozwijają się muchy - dodaje fachowiec z firmy Koppert.

Czy preparaty do walki z muchami stanowią zagrożenie dla ludzi i zwierząt?

- Te wszystkie środki to jest chemia. Trzeba o tym pamiętać. W związku z tym wszelkie zabiegi, wykonywane przeciwko muchom powinny być robione zgodnie z zaleceniami producenta, które są podawane na etykiecie - mówi Krzysztof Wcześniak. Zaznacza przy tym, że należy unikać wdychania tych preparatów przez ludzi i zwierzęta, a także kontaktu ze skórą czy śluzówką oczu i górnych dróg oddechowych. - Jeżeli te zalecenia będą przestrzegane, to w tym momencie nie ma zagrożenia

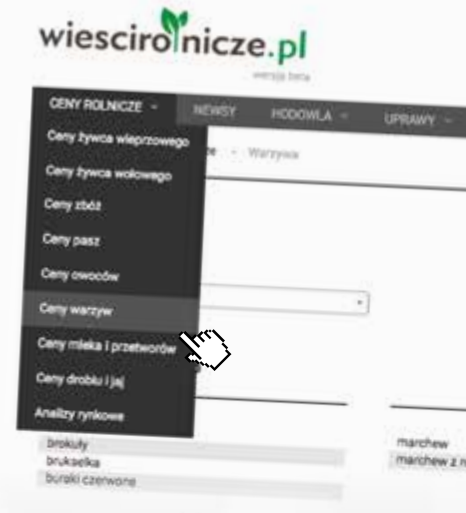
nia - uważa fachowiec z firmy DDD-1. Karol Skoczyła zwraca uwagę na to, że podczas dezynsekcji drób nie powinien przebywać w pomieszczeniu inwentarskim. - W kurnikach należy opryskiwać powierzchnie ścian od 1,0 m wzwyż, aby drób nie miał żadnego kontaktu z naniesionym środkiem chemicznym. W chlewniach czy w oborach preparat trzeba nanosić tak, aby zwierzęta nie mogły wylizać środka. Podczas wykonywania zabiegu należy zwrócić uwagę na to, aby nie opryskać miejsc składowania paszy oraz koryt służących do karmienia zwierząt - radzi specjalista z firmy Termit. Zaznacza jednocześnie, że przed każdym zastosowaniem preparatu powinniśmy przeczytać aktualną kartę charakterystyki środka i stosować go zgodnie z przeznaczeniem i zasadami BHP. Wtedy będzie bezpieczny dla ludzi i zwierząt.

Jak zwalczyć muchy w domach sąsiadujących z budynkami inwentarskimi?

Tutaj Krzysztof Wcześniak radzi zabezpieczenia rodem z przemysłu spożywczego, np. siatki w oknach. - Zakładamy moskitiery w oknach. To zabezpiecza nasze domy przed muchami. Ponadto, choć nie jest to estetyczne, można zawiesić lepy. Jeśli chodzi o chemię, to w budynkach mieszkalnych, trzeba ją stosować z głową - mówi ekspert z firmy DDD-1. - Walka tak naprawdę musi być jednak w obiektach inwentarskich. Jeśli tam nie będzie dochodziło do błędów wynikających z tworzenia roztworów, jeśli dawka nie będzie za niska, jeśli zabieg będzie wykonany faktycznie tam, gdzie te owady przebywają, to będzie sukces - sądzi fachowiec. A jakie rozwiązania proponuje Karol Skoczyła? - Powinniśmy wprowadzić zabezpieczenia np. pułapki wabiące rozwieszając kilkadziesiąt metrów od domu - tak, by muchy lecące w stronę naszego domu były odtławiane przez pułapkę z atraktantem rozpuszczonym w wodzie. Dobrze jest także zamontować moskitiery w oknach i pilnować szczelności budynku - radzi ekspert z firmy Termit.

AKTUALNE CENY ROLNICZE

sprawdź na portalu www.wiescirolnicze.pl

Ceny owoców i warzyw

produkt	gieřda	„Rynek Elizówka” Lubelski Rynek Hurtowy S.A.	Łódzki Rynek Hurtowy ZJAZDOWA S.A.	„Rėnk” Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A.	AGROHURT S.A.	Gieřda Kaliska Sp. z o.o.	Targpiast Sp. z o.o.	Wielkopolska Gielda Rolno-Ogrodnicza S.A.	„Bronisze” Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy SA
Pomidory malinowe (zł/kg)		8,80	8,33	8,00	8,75	6,25	8,75	-	7,25
Buraczki czerwone (zł/kg)		1,00	0,90	1,00	0,95	0,90	1,00	1,10	1,00
Marchew (zł/kg)		1,70	1,55	1,50	1,35	1,50	1,25	1,45	1,25
Pietruszka (zł/kg)		3,80	3,60	4,00	3,75	3,65	3,65	4,20	4,12
Ziemiaki (zł/kg)		0,80	0,77	0,66	0,80	0,73	0,90	0,70	0,66
Jabłka lobo (zł/kg)		1,53	1,23	-	-	1,47	-	1,83	1,43
Jabłka szampion (zł/kg)		1,77	1,23	1,70	-	1,47	-	1,83	1,50

Więcej produktów:

- WARZYWA: www.wiescirolnicze.pl/ceny-rolnicze/warzywa
- OWOCE: www.wiescirolnicze.pl/ceny-rolnicze/owoce

Ceny skupu żywca

- POWIAT GOSTYŃSKI**
Skup. Sprzedaż. Rzeźnictwo. E. Biskup, Borek Wilk. tel. 65 571-66-40
3,70 zł - tuczniki
5,00 zł - klasa E
2,30 zł - maciory
Firma „Gunia” E. Gunia, Brzezie, gmina Gostyń tel. 65 572-29-54
3,60 zł - tuczniki
2,40 - 2,60 zł - maciory
2,00 zł - knury
PH Marcin Mrozek, Siedlec, gmina Pepowo tel. 667-300-427
3,70 zł - tuczniki
2,50 zł - maciory
2,20 zł - knury
Skup Żywca Baszyński Mieczysław, Strzelce Wielkie, gmina Piaski tel. 604-868-473
3,70 - 4,00 zł - tuczniki
5,10 zł - klasa E
6,00 - 6,70 zł - byki HF
6,60 - 7,20 zł - byki MM
- 5,40 - 6,40 zł - jałówki
2,40 zł - maciory
5,10 zł - krowy
Zakład mięsny M. Kaczmarek, Pepowo tel. 606-319-956
3,70 - 4,10 zł - tuczniki
5,10 - 5,20 zł - klasa E
2,30 zł - maciory
PH TECHNIK (możliwość sprzedaży WBC) tel. 508-223-035, 65 575-18-48
5,10 zł - krowy I klasa
6,40 zł - byki HF
6,80 zł - byki MCB
7,10 zł - byki MM
5,60 zł - jałówki HF
6,40 zł - jałówki MM
Hieronim Maćkowiak, Krobia tel. 609-184-773
3,60 zł - tuczniki
2,30 zł - maciory od 6,00 zł - byki
Piotr Kaczmarek, Krobia tel. 667-135-387
3,60 - 3,90 zł - tuczniki
4,90 - 5,00 zł - klasa E
- 2,20 zł - maciory
Skup i sprzedaż żywca Krzysztof Jaraczewski Bodzewko Pierwsze gm. Piaski tel. 724-466-417 lub 65 573-02-76
3,60 zł - tuczniki
2,30 zł - maciory
2,00 zł - knury
PPHU Agro-Skup Krystian Michałek tel. 607-501-809, 607-750-982
3,80 zł - tuczniki
2,40 zł - maciory
2,00 zł - knury
7,00 zł - byki MM
6,80 zł - byki MCB
6,40 zł - jałówki HF
6,20 zł - jałówki MM
do 5,00 zł - krowy
PPHU ADRIAN Trawiński, Bułaków tel. 609-344-881
3,70 zł - tuczniki
2,40 zł - maciory
2,00 zł - knury
- 6,40 - byki HF
7,00 zł - byki MM
5,80 zł - jałówki HF
6,50 zł - jałówki MM do 5,00 zł - krowy
Skup i sprzedaż żywca Stawomir Krzyżyski, Pogorzela tel. 664-499-683
6,50 zł - byki HF
do 7,30 zł - byki MM
6,00 zł - jałówki HF
6,80 zł - jałówki MM
5,10 zł - krowy
Skup i Sprzedaż Zwierząt Rzeźnych i Hodowlanych Sylwester Woźniak tel. 882-008-532
5,10 - 5,20 zł - klasa E
3,80 - 4,10 zł - tuczniki
2,60 zł - warchlaki duńskie
PPHU PIGBULL Hubert Jędrzycka, Kościuszkowo tel. 601-970-092, 691-358-598, 697-989-356
3,60 - 4,10 zł - tuczniki
5,00 zł - klasa E
2,30 zł - maciory
- 2,00 zł - knury
7,50 zł - byki MM
6,80 - 7,00 zł - byki MCB
6,30 zł - byki HF
7,00 zł - jałówki MM
5,90 - 6,70 zł - byki HF do 5,00 zł - krowy I klasa
Mir-Mar s.c. Skup, sprzedaż żywca, bydła. Betowski M., Kamieniarz M. tel. 723-424-376
7,00 - 7,30 zł - byki MM
6,60 - 6,80 zł - byki MCB
6,30 - 6,40 zł - byki HF
6,80 zł - jałówki MM
5,50 - 5,80 zł - jałówki HF
5,00 - 5,20 zł - krowy
Ubojnia Gola - Zakład Usługowo-Handlowy Krzysztof Kubik tel. 601-066-439
6,20 zł - byki HF
7,00 zł - byki MCB
7,00 - 7,70 zł - byki MM
5,50 zł - jałówki HF
6,30 zł - jałówki MM
2,00 - 5,10 zł - krowy
Zakład mięsny Łągram tel. 663-485-799
5,15 zł - klasa E
D. B. Tans, Dawid Berdychowski, płatne gotówką tel. 665-788-853
5,90 - 6,70 zł - byki HF
7,00 zł - byki MCB
7,20 - 7,50 zł - byki MM
6,40 - jałówki HF
6,60 - 6,90 zł - jałówki MM
7,00 - 7,30 zł - byki MM
FHU Jerzy Makowski tel. 695-994-190
3,70 - 4,00 zł - tuczniki
5,00 zł - klasa E
6,20 - 6,50 zł - byki
5,50 - 5,80 zł - jałówki
2,00 - 5,00 zł - krowy
Skup i sprzedaż zwierząt Witold Kudełka tel. 601-057-112
6,10 - 6,40 zł - byki HF
6,40 - 6,60 zł - byki MCB
6,90 - 7,10 zł - byki MM
5,20 zł - jałówki HF
6,20 zł - jałówki MM
5,20 zł - krowy

WIĘCEJ AKTUALNYCH CEN Z POWIATÓW:

augustowski, brodnicki, brzeziński, choszczeński, częstochowski, dąbrowski, golubsko-dobrzyński, gostyński, inowrocławski, jarociński, kaliski, kościański, krotoszyński, leszczyński, łukowski, oleski, oławski, opoczyński, ostrowski, pilski, piotrkowski, pleszewski, poznański, rawicki, średzki, strzeziński, toruński, wolsztyński, wrzesiński, wschowski, ząbkowicki, zgierski, żyrardowski

ZNAJDZIESZ NA: www.wiescirolnicze.pl/ceny-rolnicze

Choroba prosiąt ssących

Hodowca, chcąc ustrzec prosięta przed kokcydiozą, powinien dbać o czystość i w razie potrzeby w pierwszych dniach życia podawać im specjalny preparat.

TEKST ■ Anetta Przespolewska

Fot. apidachjsw - Fotolia.com

Kokcydioza u trzody chlewnej najczęściej występuje u prosiąt ssących w wieku od tygodnia do trzech. - Najczęściej wywołują ją pierwotniaki należące do dwóch gatunków: *Isospora suis* i *Eimeria deblickei*. Z danych wynika, że około 70% gospodarstw w Polsce jest zakażonych tym pasożytem - mówi Paweł Wasiak, lekarz weterynarii prywatnej praktyki w Koźminie Wlkp. (powiat krotoszyński). Dodaje, że w niektórych stadach kokcydioza występuje, jednak nie daje objawów klinicznych. Pasożyt ten występuje zarówno w organizmie żywiciela, jak również w środowisku chlewni. Prosięta zarażają się poprzez połknięcie oocyst kokcydii ze środowiska, a szczególnie z kału. - Pierwotniaki mogą również zostać przeniesione do naszej chlewni z innych obiektów - na odzieży, obuwiu, innych zwierzętach czy też na środkach transportu. W organizmie prosiąt kokcydia bytują w komórkach błony śluzowej jelita, powodując uszkodzenie kosmków i ograniczenie

wchłaniania substancji pokarmowych - wyjaśnia Paweł Wasiak. Pasożyt ten najlepiej rozwija się w chlewniach o cyklu zamkniętym. - Na jego szybki rozwój wpływa wysoka temperatura i wilgotność na porodówkach, brak możliwości i czasu na dokładne mycie pomieszczeń inwentarskich. Oocysty są też odporne na większość środków chemicznych. Można je usunąć poprzez użycie ognia przy zastosowaniu palników gazowych, jeśli konstrukcja porodówek lub odchowalni na to pozwala lub przez promienie UV - mówi. Rolnik, chcąc ustrzec się przed tą chorobą, musi dbać o higienę w pomieszczeniach, przede wszystkim w porodówkach i miejscach, gdzie przebywają prosięta. Jest to ważne, ponieważ należy pamiętać, że zgodnie z opinią, jeśli prosię ma jeden dzień biegunkę, to jego tuczący musi być przynajmniej o tydzień dłuższy.

Głównymi objawami kokcydiozy są: biegunka, odwodnienie i charłactwo. - Biegunka może być wodnista, papkowata, czasami przemienia się jedna w drugą. Bardzo charakterystyczne jest to, że

kał jest dość tłusty, taki papkowaty, który przykleja się do ścianek kocyków - tłumaczy specjalista. Barwa kału jest żółtawo-zielona. - Czasem biała, ale rzadko szara. Bardzo rzadko się zdarza, aby tam była domieszka krwi, ponieważ nieuszkodzone są części dalszych jelit, czyli okrężnicy i jelita grubego. Charakterystyczne jest to, że wśród zarażonego miotu, jedne prosięta mogą wyglądać normalnie, a inne - są mniejsze, bardziej charłate. Z tego względu, że jedne mogą zarażać się wcześniej inne później. A efekt zarażenia będzie zależał od tego, ile dana sztuka zje oocyt, czyli im więcej zje, tym większa inwazja i bardziej intensywne pojawienie się objawów klinicznych - tłumaczy Paweł Wasiak. Zakażone zwierzę jest mniejsze, ma nastroszoną sierść i podatność na infekcje układu pokarmowego i oddechowego.

Paweł Wasiak wyjaśnia, że chcąc się upewnić, że kokcydioza wystąpiła, warto pobrać kał do badań. Jest to ważne, ponieważ w razie wystąpienia pasożyta w stadzie można z aplikować profilaktycznie lekarstwo, a tym samym zmniejszyć straty produkcji. Preparat toltrazuril podaje się profilaktycznie od 3. do 5. dnia życia prosięcia. - Substancja czynna działa na wszystkie formy pasożyta. W ramach profilaktyki należy też przestrzegać zasady: całe pomieszczenie pełne, całe pomieszczenie puste i regularnie przeprowadzać dokładne mycie i czyszczenie oraz dezynfekcję pomieszczeń. Wtedy nastąpi przerwanie rozwoju kokcydiozy. Warto, aby wyposażenie i wygodzenia było z tworzywa łatwo zmywalnych, z których można łatwo usunąć pasożyta - mówi. ■

Na pytania czytelników odpowiada
lek. wet. Paweł Wasiak
Dyżur telefoniczny pełni w każdy czwartek od godz. 20.00 pod numerem telefonu 663-442-819

Co musisz wiedzieć o kastracji prosiąt?

W Polsce można kastrować prosięta bez znieczulenia. Trzeba jednak spełnić określone w przepisach prawa wymogi.

TEKST ■ Dorota Jańczak

Dlaczego prosięta hodowane na mięso są kastrowane? Mięso ze sztuki niewytrzebionej ma charakterystyczny i nieprzyjemny zapach oraz smak. Woń ta determinowana jest przez męskie hormony i aromatyczne substancje zapachowe, które wydzielają się w przewodzie pokarmowym, właśnie szczególnie u samców.

W naszym kraju dopuszczona jest kastracja bez znieczulenia, ale tylko wtedy, gdy wykonana zostanie do 7. dnia życia zwierzęcia przez lekarzy bądź techników weterynarii. Zabieg usuwania jąder po 7. dniu życia może być wykonywany tylko przy zastosowaniu znieczulenia i przez lekarza weterynarii.

A jeśli na linii ubojowej dana partia mięsa, zdaniem weterynarza, wykazuje niewłaściwy (charakterystyczny dla knura) zapach, podlega ona konfiskacie. Hodowca nie otrzymuje za tę sztukę pieniędzy i zostaje obciążony kosztami utylizacji.

Inne podejście do tego zagadnienia prezentują nasi zachodni sąsiedzi. W Wielkiej Brytanii i Irlandii obowiązuje zakaz kastracji knurów. Trzeba jednak pamiętać, że tam ubijane są sztuki bardzo młode o wadze 74 kg. W Polsce natomiast średnia masa tuszy to 93 kg, a więc o 20 kg więcej. U starszych osobników prawdopodobieństwo tego, że wystąpiłby dokuczliwy zapach w mięsie jest większe. W Hiszpanii, Portugalii i na Cyprze również niektóre sztuki na rzeź nie są kastrowane. Zabiegowi usunięcia organów rozrodczych poddawane są tam świni iberyjskie i mieszańce. Rasy te hodowane są do produkcji szy-

nek długo dojrzewających.

Natomiast w takich krajach, jak Norwegia, Holandia, Belgia, Austria, Niemcy czy Szwajcaria stosuje się kastrację przy użyciu środków znieczulających. W ostatnim z wymienionych państw każdy hodowca posiada urządzenie do usypiania prosiąt. Dopiero wówczas przeprowadza zabieg na zwierzęciu.

W 2013 r. uchwalono deklarację brukselską w tej sprawie, zgodnie z którą większość krajów Unii Europejskiej przyjęła, iż należy chirurgiczną kastrację przeprowadzać pod znieczuleniem. Realizowanie tego założenia jest, póki co, dobrowolne. Dokument posiada dalej idące

założenia - od 2018 r. zwierzęta nie będą chirurgicznie kastrowane w ogóle. Czy do tego czasu wynaleziony zostanie środek zastępczy? Hodowcy i przetwórcy mają nadzieję, że tak, bo zakaz może drastycznie wpłynąć na obniżenie się spożycia mięsa wieprzowego w Europie.

Holandrzy przeprowadzili szereg eksperymentów, by wyhodować linię knurów, które będą wydzielaly mniejszy poziom zapachu. Jednak większych sukcesów w tym zakresie nie odnotowano. Wynaleziono też szczepionkę, która blokuje powstawanie w organizmie substancji chemicznych odpowiedzialnych za tworzenie się

ZAPRZESTANIE KASTRACJI CHIRURGICZNEJ: (wg W. Migdał, A. Velarde)

ZALETY

- ▶ poprawa dobrostanu zwierząt
- ▶ mniejsze zużycie paszy (2,25 mln ton w UE)
- ▶ mniejsze zużycie paszy na kg przyrostu - niższe koszty produkcji (7,5-14%)
- ▶ szybsze tempo wzrostu (4,5 - 14%)
- ▶ większa mięsność tusz
- ▶ mniejsza zawartość tłuszczu w tuszy (o 4-20%)
- ▶ wyższa zawartość NKT, głównie kwasu linolowego
- ▶ niższa emisja azotu
- ▶ większa odporność na stres

WADY

- ▶ zwiększenie agresywności i zachowań seksualnych
- ▶ więcej przypadków wad mięsa typu DFD, a także PSE
- ▶ miękki tłuszcz
- ▶ wyższe prawdopodobieństwo wystąpienia w mięsie „piętna” knurzego (smaku i zapachu)

w mięsie zapachu knura. Zabieg ten określa się immunokastracją. Jednak i on ostatecznie nie przyniósł oczekiwanych rezultatów. Sceptycznie do immunokastracji odniósł się chociażby przemysł mięsny, który obawiał się, że konsumenci takich rozwiązań nie zaakceptują i nie będą kupować mięsa od sztuk, które były sterowane hormonalnie. ■

O dobrostanie prosiąt czytaj na

wiescirolnicze.pl

Najlepsi hodowcy województwa dolnośląskiego

Na podstawie danych Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, w województwie dolnośląskim, według stanu na 31.12.2015, zmniejszyła się liczba obór objętych oceną użyteczności bydła - z 216 w 2014 do 206 oraz liczba krów pod ocenę - z 16.985 do 16.845 sztuk. Ilość ocenianych krów (wg danych GUS-u) stanowi 56,17% ogólnej liczby krów utrzymywanych w województwie. Przeciętna wielkość stada to 81,8 sztuk, natomiast w sąsiadującym województwie wielkopolskim jest to 42,5 sztuki. Średnia wydajność od krowy w województwie dolnośląskim wyniosła 8.684 kg. (mt)

OTO RANKING NAJLEPSZYCH HODOWCÓW:

W stadach do 20 krów:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
Roman Panek	Wziachowo Wielkie	18,9	10,200
Szymon Kozłowski	Dziuplina	8,3	10,040
Henryk Owsianik	Grabownica	19,4	8,775

W stadach 20,1-50 krów:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
Piotr Stachowski	Poradów	25,2	10,647
Stawomir Otfinowski	Ruszwice	36,3	10,414
Tomasz Sioła	Karszów	22,3	10,037

W stadach 50,1-150 krów:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
OHZ Kamieniec Ząbkowicki Sp. z o. o.	Kamieniec Ząbkowicki	80,8	12,482
Grzegorz Pernak	Orsk	118,4	10,744
Zdzisław Nicpoń	Ługi	133	10,553

W stadach od 150,1-300 krów:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
OHZ Kamieniec Ząbkowicki Sp. z o. o.	Starczów	296,8	13,191
RSP „Przyszłość”	Wieśnica	220,6	11,883
GR Ceber Sp. Jawna	Kotła	265,2	11,724

W stadach 300,1-500 krów:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
„Agro-Tak” Zagrodno Sp. Jawna	Modlikowice	464,8	11,482
„Czernina” Sp. z o. o.	Ligota	449,6	11,169
„Gero Dairy” Sp. z o. o.	Borzęcin	326,9	10,331

W stadach powyżej 500,1:

Hodowca	Miejscowość	Przeciętna liczba krów	Wydajność w kg mleka
„Nad Baryczą” Sp. z o.o.	Kamień Górski	513,3	8,888
Mariusz Tatys	Gołocin	695,6	8,824

opolagra

10-12 czerwca 2016
Lotnisko Kamień Śląski k. Opola

MANITOU CUP
KOMIS MASZYN UŻYWANYCH
EFL GRUPA CREDIT AGRICOLE

wystawa rolnicza pokazy maszyn wystawa zwierząt

WYGRAJ AGREGAT UPRAWOWY NAMYSŁO

www.opolagra.pl

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

WIEŚCI ROLNICZE

ZAMÓW PRENUMERATĘ

i otrzymuj
TWÓJ ULUBIONY
magazyn dla rolników!

INFORMACJE, PORADY, AKTUALNOŚCI
- BEZ WYCHODZENIA Z DOMU!

- 1 wejdź na www.wiescirolnicze.pl
- 2 pobierz i wypełnij formularz
- 3 opłać koszty przesyłki
- 4 prześlij do redakcji formularz i potwierdzenie wpłaty

Bezpieczna dehornizacja

Usuwanie rogów to standardowy zabieg zootechniczny stosowany w gospodarstwach hodujących bydło. Jak wykonywać go bezpiecznie?

TEKST ■ Magdalena Teodorczyk

Najczęściej dehornizację wykonuje się metodą termiczną

Dekornizacja polega na usunięciu zawiązków rogów u cieląt. Wykonuje się ją najczęściej pomiędzy 3. a 8. tygodniem życia zwierzęcia, u obojga płci, najlepiej gdy nie są jeszcze rozrośnięte zawiązki rogu z wzrostem kości czołowej.

Metodyka

Trwałe usunięcie zawiązków przy jednorazowym zabiegu umożliwiają dwie metody. Chirurgiczna - przy pomocy specjalnego narzędzia tzw. noża Robertsa wykonywana jest przez lekarza weterynarii. - Jest to metoda rzadko stosowana, gdyż jest droższa niż użycie dehornizatora, a zwierzę musi być znieczulone - mówi Kamil Olander, lekarz weterynarii z Dobrzycy. Najczęściej stosowana w gospodarstwach jest natomiast metoda termiczna - zawiązki usuwa się za pomocą żegadeł w kształcie noża lub krążka (popularnie zwanego dehornizatorem), które są nagrzane gazem bądź prądem.

Odkazanie rany gwarantuje prawidłowe gojenie się

- Powikłania po wykonaniu tego zabiegu spowodowane są najczęściej nieprawidłowym jego przeprowadzeniem. Gdy ciele jest źle unieruchomione, wyrzywa się, szarpie, może dojść do tego, że uszkodzane są okoliczne tkanki i nieprawidłowo zostaje usunięty załazek lub wręcz zbyt mocno. Często wtedy po 1,5 tygodniu pojawia się ropień i nie pozostaje nic innego, jak wdrożyć leczenie - przyznaje Kamil Olander.

4-6 razy należy wykonać usuwanie rogów przy pomocy metody chemicznej, która polega na oblaniu

zawiązków specjalną substancją chemiczną o właściwościach żrących. - Rolnicy, z którymi współpracuję, rzadko ją stosują. Owszem pytają się o taką możliwość, ale prawda jest taka, że jest więcej z nią problemów, gdyż zabieg należy powtarzać, a do tego bardzo trzeba uważać, żeby precyzyjnie go wykonać - zaznacza weterynarz.

Odkazanie to podstawa

Po wykonaniu zabiegu którąkolwiek z metod najistotniejsze jest odkazanie. - Tu najczęściej jest pies pogrzebany. Bez względu na to, czy używa się substancji dezynfekujących takich jak np. CTC spray, który ma w swoim składzie antybiotyk zapobiegający nadkażeniom bakteryjnym, a odkazanie powinno się wykonywać codziennie. Najczęstszym błędem, z jakim się spotykam, jest właśnie brak odpowiedniego dezynfekowania, a gdy ja już zostają wezwani, najczęściej jest za późno i cielak musi dostać antybiotyki z grupy cefalosporyn lub penicyliny - podkreśla specjalista.

Gdy tylko zauważamy, że rany nie goją się prawidłowo, pojawia się intensywne krwawienie lub ropa, należy bez-

zwłocznie wezwać weterynarza. - Jeśli występuje źle gojący się załazek, obrzęk, wyraźna pod naciskiem jest reakcja bólowa, silne krwawienie, hodowca powinien nie zastanawiać się, tylko wezwać weterynarza - sugeruje Kamil Olander.

Okiem hodowcy

Jak mówią doświadczeni hodowcy, jest to podstawowy zabieg zootechniczny. - Zwiększa bezpieczeństwo pracy przy zwierzętach. Są spokojniejsze, zmniejsza się ich konkurowanie o pokarm czy pozycję w stadzie. Szczególnie ważne jest to dla tych, których obory są wolnostanowiskowe, gdzie zwierzęta posiadające rogi mogą powodować nawet poronienia, uderzając zacielone sztuki. Drugi aspekt to sprzedaż jałówek hodowlanych. Gdy współpracowaliśmy z firmą skupującą jałówki, warunkiem sprzedaży był brak rogów. Nasze zacielone sztuki jechały do Rosji, na Ukrainę, a nawet płynęły do Argentyny. Przy tak długich podróżach bezpieczeństwo to podstawa, więc nie ma co się dziwić, że nie chcą sztuk, u których taki zabieg nie był wykonany, a dodatkowo mówią, że krowa, jałowka czystej rasy HF nie powinna mieć rogów - twierdzą hodowcy z powiatu krotoszyńskiego. ■

Kursy dla kombajnistów

Fot. Dusan Kosic - Fotolia.com

Wielkopolska Izba Rolnicza pomaga w organizacji trzydniowych kursów dla kombajnistów, które kończą się uzyskaniem uprawnień do kierowania kombajnem. Mogą one się odbyć w dowolnym miejscu Wielkopolski. Warunkiem jest zebranie grupy minimum 25 osób. Koszt kursu wynosi 300 zł od osoby, a prowadzącymi są wykwalifikowani nauczyciele szkół rolniczych. Zapisy przyjmowane są pod numerem telefonu 61/486-44-05 lub e-mailem: wir@wir.org.pl albo przez biuro powiatowe WIR. Przy zapisie należy podać: imię i nazwisko, adres zamieszkania oraz telefon kontaktowy. Najbliższy kurs odbędzie się 12 maja o godz. 10.00 w siedzibie firmy Agromarket w Jaryszkach koło Poznania (od strony Kórnik). (HD)

WARUNKI ZAPISANIA SIĘ NA KURS:

- ▶ praktyczne doświadczenie w obsłudze kombajnu (nie są przyjmowani nowicjusze, a jedynie osoby, które już użytkują kombajn, ale nie posiadają jeszcze uprawnień),
- ▶ ukończone 18 lat,
- ▶ posiadanie prawa jazdy kategorii B lub T.

Problemy z rejestracją urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych

Prezes WIR interweniował

Obowiązku rejestracji urządzeń w Centralnym Rejestrze Operatorów informowaliśmy rolników już w lutym. Jednak w miarę zbliżania się końca terminu dokonania tego obowiązku, okazało się, że rolnicy mieli problem z funkcjonowaniem systemu teleinformatycznego i z tego powodu nie mogli terminowo dokonać zgłoszenia. O sprawie 16 marca prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej Piotr Walkowski poinformował kierownictwo Instytutu Chemii Przemysłowej. - W odpowiedzi prof. Regina Jezińska, dyrektor instytutu, przeprosiła za utrudnienia i niedogodności, wy-

jaśniając jednocześnie, że niewątpliwie ich przyczyną były błędne informacje płynące zarówno od firm serwisujących urządzenia, jak i ze strony niektórych mediów, skutkiem czego około 1.000 rolników zamiast w Centralnym Rejestrze Operatorów błędnie zarejestrowało się w Bazie Danych ze Sprawozdań. Poinformowała, że obecnie w kolejce do weryfikacji w Centralnym Rejestrze Operatorów czeka ponad 15.000 podmiotów i z tego powodu proces ten wydłużył się do ponad 3 tygodni - tłumaczy Piotr Walkowski.

Na stronie internetowej Instytutu Chemii Przemysłowej znajdują się szczegółowe informacje i instrukcje dotyczące rejestracji oraz odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania. (HD)

AGROSERWIS
ROMANÓW 25, 63-700 KROTOSZYN

Zapraszamy 24 maja na
POKAZY POLOWE
maszyn firm

LELY **MCCORMICK** **MERLO**

na terenie firmy Agro Serwis

W programie: koszenie, przetrzaskanie, zgrabianie, zbiór, prasowanie, owijanie

ODBEDĄ SIĘ 2 POKAZY - O GODZ. 10.00 I 14.00

TOWAR DOWOZIMY

RATBET

ŚRODKI DO PRODUKCJI ROLNEJ:

- kwalifikowany materiał siewny
- śruta sojowa i rzepakowa
- wysłodki buraczane
- kukurydza sucha
- pszenmix
- otręby żytnie i pszenne
- folie, siatki, sznurki rolnicze
- młóto browarniane mokre i suche
- cement, wapno
- stal i wyroby hutnicze
- kruszywo drogowe i budowlane
- usługi przewozowe wywrotkami

ul. Gostyńska 20
63-860 Pogorzela (były Zakład PZZ)
tel. 65 572 19 96
665 453 697

Fot. K. Pięta

Powstanie największe stado bydła w Europie

Firma BM Kobylin wraz z nowym inwestorem planuje w przeciągu najbliższych lat stworzyć populację 80 tysięcy byków mięsnych na południu Polski.

TEKST ■ Ksenia Pięta

Dobrze znane na rynku przedsiębiorstwo BM Kobylin Sp. z o.o. stawia na bydło mięsne. Kiedy w 2012 roku firma zreorganizowała działalność, ukierunkowała się na rozwój segmentu agrobiznesu obejmującego przede wszystkim tuczy wieprzowy, bydło opasowe i obrót płodami rolnymi. Posiada także własne suszarnie. Prowadzi kontraktowy skup kukurydzy na potrzeby własne oraz pod obrót handlowy. Firma zajmuje się opasem bydła od 2012 roku. - *Zaczynaliśmy od 2,5 tysiąca sztuk i cały czas się rozwijamy. A teraz, gdy w spółkę z nami wszedł nowy inwestor, mamy zamiar stworzyć największe stado w Europie* - mówi Leszek Kowalkowski, członek zarządu BM Kobylin. Około 4.000 ha własnej i dzierżawionej ziemi oraz komplet maszyn rolniczych daje możliwość żywienia zwierząt w oparciu o własne pasze. W tej chwili ziemię użytkowaną są pod

uprawę pszenicy.

BM Kobylin zajmuje się opasem, więc sprowadza cielęta i tuczy je w chowie intensywnym do ok. 800 kilogramów. 70% surowca do chowu stanowią cielęta w wadze od 50 do 100 kilogramów, 30% natomiast w wadze 300 kilogramów. Zwierzęta kupowane są praktycznie w całej Europie, rzadziej w kraju. - *Problem jest z ilością sztuk. Chcemy partie minimum 150 cieląt, ponieważ mają one lepszą zdrowotność. Niestety w Polsce można kupić jednorazowo 70 sztuk, a i to jest dużo. Ściągamy zwierzęta z Litwy, Łotwy, Estonii, Francji, Niemiec i Holandii. Trzeba jednakże zwracać uwagę na pochodzenie, ponieważ te, które zostały kupione w Rumunii, spowodowały średni wzrost upadków w populacji nawet do 10%, gdy standardowo wynosi 2 - 3%. Stawiamy na profilaktykę, zwierzęta po przybyciu do fermy są szczepione, a o ich zdrowie dbają: weterynarz, który jest zatrudniony na etacie i zootechnicy* - mówi Marek Kupczyk, dyrektor produkcji

zwierzęcej. Obecnie byki przybierają na wadze w granicach 1.200 - 1.800 g na dobę, średnia stada, w zależności od pory roku, wynosi 1.300 - 1.400.

Dla cieląt o masie 50 kg została zbudowana odchowalnia. Może w niej przebywać jednocześnie 300 maluchów. Jest to inwestycja na wstępnym etapie, docelowa pojemność to 3.500 sztuk. Pozwoli to na cotygodniowe przyjmowanie 350 cieląt. Każde z nich stoi w osobnym boksie i jest skarmiane indywidualnie. Chów cieląt od tak niskiej masy charakteryzuje się niższymi kosztami produkcji i lepszą aklimatyzacją zwierząt w warunkach środowiskowych, a co za tym idzie, lepszymi przyrostami. - *Nie zawsze wiadomo, czego można się spodziewać po starszych wychudzone lub źle odchowane. Poza tym kupienie „pięćdziesiątki” i jej odchowanie do „setki” jest tańsze niż kupienie „setki”*. Najważniejsze są odpowiednie warunki, w jakich dorastają cielaki - podkreśla Marek Kupczyk.

Przyrosty są kontrolowane co miesiąc. Bydło jest ważone i monitorowane indywidualnie. - *Chcemy wiedzieć, jakie są maksymalne przyrosty w danych rasach* - zaznacza dyrektor.

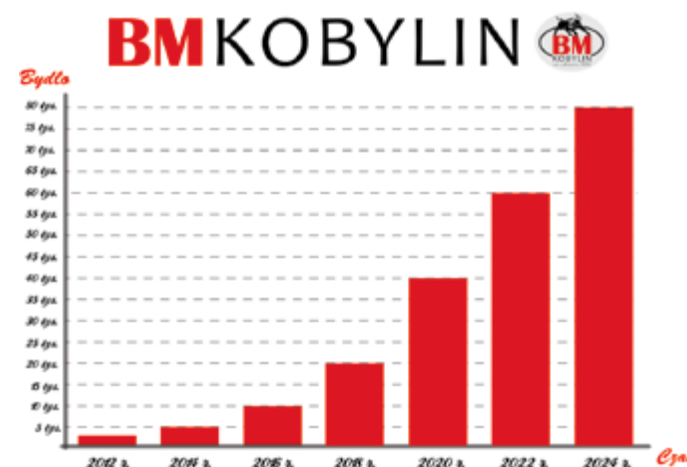
Leszek Kowalkowski podkreśla, że na tę chwilę nie ma problemu ze zbytym wołowiny, dlatego też chce rozwinąć działalność w tym kierunku. Krokiem dla rozwoju produkcji żywca jest współpraca z nowym inwestorem. Będąca częścią BZK Group, firma Bioagra S.A. wykupiła część udziałów w BM Kobylin, stając się jednocześnie współwłaścicielem odpowiedzialnym za optymalizację działań handlowych i operacyjnych w wybranych spółkach produkcyjnych. Firma BM Kobylin zatrudnia obecnie 200 osób, liczba ta wzrośnie o 160, ponieważ na jednej fermie, która liczy 5.000 sztuk, potrzebnych jest 10 pracowników.

Inwestorzy chcą stworzyć sieć ferm dających stado 80 tysięcy byków i obejmujących 8 tysięcy hektarów grun-

tów rolnych. Już w przeciągu trzech pierwszych lat populacja bydła ma wzrosnąć do 50 tysięcy. Fermy będą skupiały się na obszarze województw wielkopolskiego, dolnośląskiego, opolskiego i lubuskiego. Środek ma stanowić Bioagra S.A. - Zakład Produkcji Etanolu „Goświnowice”. - *Taki pomysł powstał na wzorec amerykański, gdzie w centrum znajduje się przedsiębiorstwo produkcyjne, a dookoła niego, na obszarze kilkudziesięciu kilometrów, zlokalizowane są obory bydła mięsnego i grunty rolne. Produkty poekstrakcyjne są zatem przewożone na*

niewielką odległość bezpośrednio z zakładu produkcyjnego na stół paszowy. Niestety w polskich warunkach nie jest możliwe, aby dokładnie przenieść tę wizję. Jednakże chcemy ją choć w części odwzorować - tłumaczy Leszek Kowalkowski. Dzięki nowemu inwestorowi firma może postawić na żywienie, które do tej pory nie było popularne w Polsce, ani nawet w Europie. Planowane zużycie paszy w 2023 roku wyniesie ok. 600 tys. ton rocznie, z czego 55% będzie pochodzić z produkcji etanolu (DDGS), reszta natomiast z własnych upraw.

Planowany rozwój firmy na najbliższe lata

Bioagra S.A. - Zakład Produkcji Etanolu „Goświnowice”, które będzie stanowić centrum zaopatrzenia paszowego dla stad bydła mięsnego BM Kobylin

BM Kobylin wraz z rozwojem działalności zmienia swoje logo firmowe

Aby zabezpieczyć tak ogromną liczbę materiału opasowego, BM Kobylin chce ściągać bydło z Ameryki Południowej. Każdorazowa partia ma liczyć około 6 tysięcy zwierząt o masie 250-300 kilogramów. W gospodarstwach byłyby opasane przez rok. - *Wszystko jest praktycznie dograne, musimy tylko pomyśleć, jak rozładować bydło w Polsce w przeciągu krótkiego czasu - dwóch dni, żeby móc dalej je rozwieźć* - zaznacza Marek Kupczyk. Planuje się struk-

ture rasową: 30% Belgian Blue, 30% Simental, 40% krzyżówki. - *Kupując cielęta, kierujemy się ceną, jakością i dostępnością. Uważam, że czasami warto zapłacić więcej za lepszy towar, kwestia tego, za ile się sprzeda - podkreśla członek zarządu. - Na jednej fermie planujemy skupiać od 2 do 5 tysięcy sztuk zwierząt. Teraz mamy dwie po 2,5 tysiąca i jedną, gdzie chowanych jest 5 tysięcy. Wszystko jest kwestią tego, jakie gospodarstwa uda nam się kupić, jednakże 5 - 7 tysięcy sztuk w jednym miejscu byłoby optimum* - tłumaczy.

Zarządzający projektem nie martwią się o rynki zbytu. - *Chcemy zarówno eksportować nasze mięso, jak i sprzedawać w kraju. Mamy nadzieję, że świadomość Polaków dotycząca kultury jedzenia wołowiny będzie wzrastać i nasze produkty zagospodzą na ich stołach. Planujemy także uderzyć na rynki azjatyckie* - podsumowuje Leszek Kowalkowski.

Wraz z rozwojem firmy, BM Kobylin zmieniło swoje logo, odświeżyło stronę internetową i profil na Facebooku. To właśnie tam rolnicy znajdą więcej informacji i ciekawostek na temat działalności BM Kobylin.

BM Kobylin Sp. z o.o.

ul. 1-go Maja 3, 63-700 Zduny

Tel./Fax: 62 725 22 45

BZK GROUP

Bakoma

Komagra

POLSKIE
MŁYNY

BIOAGRA

BIOAGRA-OIL

Rozwiązanie na upalne dni

Zbliża się okres wysokich temperatur, który dla wielu hodowców jest powodem do zmartwienia. Zarówno w chlewni, jak i w kurniku ważne jest zachowanie odpowiedniej temperatury i wilgotności - aby utrzymać efektywną produkcję.

TEKST ■ Ksenia Pięta

Komfort cieplny to sytuacja, w której organizm nie odczuwa ani ciepła, ani zimna. Aby go uzyskać potrzeba równowagi wielu czynników, należą do nich przede wszystkim: temperatura, wilgotność oraz prędkość przepływu powietrza. Co prawda, już temperatura 26 °C powoduje u zwierząt stres, który ma negatywny wpływ na ich prawidłowy wzrost i metabolizm, jednakże w okresie letnim nie tylko ona wpływa na poczucie dyskomfortu. Wzrost wilgotności powietrza jest odczuwany jako wzrost temperatury. Zwiększona prędkość ruchu

powietrza natomiast nawet przy wysokiej temperaturze odczuwana jest jako jej wyraźny spadek.

Optymalne warunki mikroklimatyczne panujące w budynkach inwentarskich odgrywają, obok żywienia, decydującą rolę w osiągnięciu efektywnych wyników w nowoczesnej produkcji zwierzęcej. Dzisiaj do komputerowego sterowania mikroklimatem wykorzystuje się nie tylko regulowanie wprowadzania i odprowadzania powietrza. Coraz większe znaczenie ma utrzymywanie optymalnych temperatur zwłaszcza w gorące dni. Latem, gdy na zewnątrz jest często 30 stopni, w pomieszczeniach inwentarskich temperatura jest dodatkowo podwyższona przez oddawanie ciepła przez zwierzęta i może dojść nawet do 40°C. Aby ją obniżyć można zastosować dwa systemy - wysokociśnieniowy system schładzania lub Pad Cooling. Praktycznie wszystkie firmy wyposażeniowe posiadają w swojej ofercie takie rozwiązania, które można wykorzystać zarówno w nowo budowanych obiektach, jak i w budynkach już istniejących.

Pad Cooling
System schładzania Pad Cooling jest oparty na nasączonych wodą papierowych panelach rozmieszczonych w dwóch li-

niach i umiejscowionych przed dużymi klapami powietrza, po zewnętrznej stronie ścian bocznych budynku inwentarskiego. Współdziała ściśle z wentylacją tunelową. Wielkość paneli jest dostosowana do konkretnego obiektu, w standardzie występują 15,30,50 cm x 50-180 cm. - Dostępne są dwa systemy - amerykański i włoski. Różnią się one tym, że we Włoszech stosuje się duży zbiornik na wodę (kilkaset litrów), w Stanach natomiast mały zbiorniczek z zaworem spluczkowym, który dopuszcza poziom wody do rynny, aby wystarczyło jej na obieg. Zasada pracy natomiast jest taka sama - tłumaczy Zoran Radiković, kierownik projektu w firmie Twoja Ferma - Do-

radztwo Zootechniczne Joanna Kotlarska-Radiković.

Powietrze jest zasysane przez panele, a następnie schładzane na zasadzie ewaporacji (zmiany stanu skupienia cieczy w parę). Elementem chłodzącym jest woda przepływająca przez baterię obniżającą temperaturę. Powietrze zostaje zasysane siłą podciśnienia do obiektu i przechodzi w kierunku wentylatorów szczytowych, czyli wzdłuż całego budynku, przez co obniża temperaturę jego wnętrza. Gdy temperatura w pomieszczeniu jest za wysoka, komputer włącza pompę wodną, która pracuje tak długo, aby do końca nawilżyć panel chłodzący. Jeżeli temperatura powietrza została obniżona do określonej wartości, panele nie są dalej nawilżane, a pompa obiegowa przestaje pracować. Daje odczucie chłodu poprzez ruch powietrza w budynku i obniża faktyczną temperaturę o 12°C. Panele chłodzące są najbardziej efektywne w klimacie gorącym i suchym, gdzie wilgotność względna jest niska. Ten system można zastoso-

Montaż paneli Pad Cooling w kurniku

wać zarówno w nowych, jak i modernizowanych już istniejących budynkach. Można go dostosować do wszystkich obiektów, niezależnie od ich wielkości, jednakże im budynek jest mniejszy, tym Pad Cooling okazuje się droższy. Większe wyzwania stwarzają budynki wielokomorowe. - W chlewniach często powietrze jest czepiane przez korytarz, zwłaszcza, jeśli jest system komór. Powietrze przechodzi wtedy przez panele, wchodzi w korytarzyki i dopiero z niego jest zasysane na komory, w których są zwierzęta - tłumaczy Wiktor Antusiewicz, przedstawiciel na Polskę w firmie Skov A/S.

Warto zaznaczyć, że schładzanie to powoduje oczyszczenie powietrza, ponieważ jest swoistą kurtyną wodną, jednakże nie wprowadza tyle wilgotności do budynku co system wysokociśnieniowy. Nie trzeba także martwić się o miękkość wody, ponieważ w Pad Coolingu nie stosuje się dysz z mikrootworami, jak w przypadku zamgławiania. - Należy jednak zwrócić uwagę na

— REKLAMA —

Oferta ISOVER dla rolnictwa

ISOVER Agro – nowa linia produktów dla rynku rolnego

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku przygotowaliśmy nową linię produktów ISOVER Agro - opracowaną z myślą o obiektach rolniczych.

— REKLAMA —

Planujemy Twoją fermę, budujemy Twoją fermę, wyposażamy Twoją fermę i serwisujemy Twoją fermę drobiu. Dbamy o całą inwestycję i zapewniamy rozwój Twojego biznesu. Gwarantujemy swoje kompetencje, posiadamy wieloletnie doświadczenie w każdym zakresie usług naszej oferty, ale i współpracujemy od lat ze stałym gronem klientów. Właśnie na tym polega nasza misja: wspieramy najbardziej wymagających przedsiębiorców.

PLANOWANIE
Po zapoznaniu się z Twoją wizją przygotowujemy biznesplan od A do Z, od ogólnych założeń po szczegółowe opisy techniczne.

WDROŻENIE
Zaopatrzymy Cię w systemy najnowszej generacji: wiąże się z tym ogromna odpowiedzialność.

WSPARCIE TECHNICZNE
Nie rozstajemy się z Tobą i możesz na nas liczyć w każdej chwili. Doradztwo to stały element współpracy z nami.

Nasze rozwiązania:

 Systemy wentylacji	 Systemy żywienia	 Systemy pojenia
 Systemy ogrzewania	 Systemy sterowania	 Padcooling

TWOJA FERMA, Trzcianka 36, 64-316 Kuślin,
SPRZEDAŻ: tel. 604 941 974 • **WSPARCIE TECHNICZNE:** tel. 692 901 592
www.twojaferma.pl, mail: sklep@twojaferma.pl
Zapraszamy do naszego sklepu internetowego

Jesteśmy autoryzowanym dystrybutorem firmy SKOV

utrzymywanie paneli w czystości poprzez stosowanie środków, np. na bazie chloru, aby zapobiegać zaleganiu grzybów i glonów - mówi Zoran Radiković.

Wysokociśnieniowy system schładzania

Wykorzystuje dysze, przez które przedostają się cząstki wody w formie mgiełki. Odparowują one w podgrzanym powietrzu, jednocześnie je schładzając. Chłodzenie wysokociśnieniowe zmniejsza temperaturę na fermie od 2 do 10°C. W tym zakresie uniknie się negatywnych konsekwencji wzrostu wilgotności powietrza. - Można tu również zastosować olejki eteryczne (miętowe, eukaliptusowe), które dają ptakom poczucie dodatkowego chłodu - zaznacza Zoran Radiković.

Ten system schładzania współpracuje z wlotami bocznymi, kominami dachowymi i wentylatorami szczytowymi, które wspomagają podciśnienie. Chłodzenie następuje przez zamgławianie. Nad wlotami są rozprawiane dysze, przez które wydostaje się delikatna

Wysokociśnieniowy system schładzania - dysze, przez które wydostaje się delikatna mgiełka, która ochładza powietrze

mgiełka, która ochładza powietrze. Gdy nastawiona na komputerze, żądana temperatura zostanie przekroczona, system aktywuje schładzanie. Włącza się wtedy pompa o ciśnieniu ok. 60 bar. Zainstalowany przed każdą komorą zawór wysokociśnieniowy otwiera się i dysze rozpylają w pomieszczeniu bardzo delikatną mgiełkę w formie aerozolu. - Nie ma zagrożenia podniesieniem wilgotności w obiekcie, ponieważ system jest podłączony do czujników wilgotności, temperatury i dwutlenku węgla. - System działa cyklicznie co 2-3 minuty - podkreśla Wiktor Antuszewicz. - Minusem

PAD COOLING

Zalety na pierwszy rzut oka:

- ▶ Lepsze warunki życiowe dla zwierząt => wyższa wydajność, niższa śmiertelność;
- ▶ Wilgotność względna powietrza w chlewni jest podwyższana w sposób naturalny;
- ▶ System ekonomiczny dla dużych chlewni;
- ▶ Środek chłodzący - woda, znajduje się w zamkniętym obiegu, co oznacza, że zużywana jest tylko taka ilość wody, jaka pochłaniana jest przez powietrze.

WYSOKOCIŚNIENIOWY SYSTEM SCHŁADZANIA

Zalety na pierwszy rzut oka:

- ▶ Efektywne chłodzenie chlewni, szczególnie w gorące dni letnie => utrzymanie temperatury komfortowej
- ▶ Nawilżanie powietrza chlewni o każdej porze roku => utrzymanie optymalnej wilgotności powietrza
- ▶ Wiązanie kurzu dla lepszej zdrowotności, pozytywny wpływ na drogi oddechowe świń
- ▶ Funkcja nawilżania do łatwiejszego sprzątnięcia
- ▶ Zastosowanie aerozoli (środki zapachowe, farmaceutyki)

Źródło: Big Dutchman

tego systemu jest to, że woda powinna być dobrej jakości, bez nadmiaru kamienia, który może powodować uszkodzenie dysz, których przekrój jest 0,3 mm, i konieczność ich wymiany - dodaje.

System wysokociśnieniowy można wykorzystywać o każdej porze roku do nawilżania powietrza w kurniku i chlewni, a tym samym do utrzymania optymalnej wilgotności powietrza.

TECHNIK

**SKUP BYDŁA
SPRZEDAŻ CIELĄT**

SZYBKI ODBIÓR BYDŁA
MOŻLIWOŚĆ KREDYTOWANIA ZAKUPU

Zadzwoń!
508 223 035 lub 601 450 997

CIEŁĘTA TYLKO
Z POLSKICH HODOWLI

Shelterall
RICHEL TECHNOLOGY

Solidne
Ekonomiczne
Bez fundamentów

90 mm
OV-90

arbena.pl tel. 510 177 543

Ubojnia Gola

UBOJNIA BYDŁA W GOLI

OFERUJEMY
SKUP BYDŁA
RZEŻNEGO

PROWADZIMY UBÓJ
Z KONIECZNOŚCI
NA TERENIE GOSPODARSTWA

tel. do biura: 65 572 50 07
tel. 601 066 439, tel. 605 992 812

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

▶ Bądź nowoczesnym hodowcą!

▶ Bądź na bieżąco z nowinkami!

Sprawdź ▶ www.wiescirolnicze.pl

— REKLAMA —

agropian

Firma Agropian od ponad 20 lat produkuje elementy systemów wentylacyjnych do obiektów inwentarskich oraz gospodarczych dla utrzymania odpowiedniego mikroklimatu:

- Kominy wentylacyjne - dwupłaszczowe, ocieplane pianką poliuretanową o śred. 570 mm, 650 mm, 840 mm - 40 typów
- Wloty powietrza z poliuretanu - wszystkie typy
- Wloty powietrza z polistyrenu
- Osłony na wloty powietrza z ABSu - wszystkie rozmiary
- Osłony na wentylatory z ABSu - wszystkie rozmiary
- Karmidła - typ PAL oraz CODAF
- Ruszta z tworzywa - dla kaczek, gęsi i kur
- Oświetlenie LED - różne kolory światła z regulacją natężenia i sterowaniem
- Zaciemniacze (filtry świetlne) - na wloty, wentylatory oraz kominy - dowolny wymiar
- Zaśleпки zimowe

Agropian

ul. Szeroka 29
05-860 Płochocin

tel.: 22 752 53 08
tel.: 22 722 59 81
kom.: 602 603 688

agropian@agropian.pl
www.agropian.pl

Zapraszamy do współpracy

Stawiam na ocenę

Zyskuje:

- * Poprawę wydajności i jakości mleka
- * Większy zysk ekonomiczny
- * Profesjonalne doradztwo z zakresu hodowli i żywienia
- * Monitoring zdrowotności stada

**MÓJ ZYSK
1 900 kg***

Państwowa Federacja Hodowców Krowek i Producentów Mleka
ul. Żeromska 22, 00-515 Warszawa
tel. 22 582 33 43 / fax 22 582 33 44
pffb@pffb.pl | www.pffb.pl

Nowoczesna OBORA

w Zalesiu Wielkim

200 osób zjechało do Zalesia Wielkiego (powiat krotoszyński) w sobotę 16 kwietnia, aby uczcić uroczystość oficjalnego otwarcia obory Edyty i Karola Nowaków, zwiedzić nowoczesny obiekt oraz obejrzeć pokazy mieszania pasz.

TEKST ■ Ksenia Pięta

Gospodarstwo rodzinne państwa Nowaków ma powierzchnię 40 ha. W jego prowadzeniu pomagają: córka Julia oraz synowie Jakub i Marek. W oborze utrzymywane są 64 krowy mleczne rasy HF. Średnia wydajność stada za ostatnie 12 miesięcy wyniosła 11.944 kg mleka. Obora w Zalesiu Wielkim została oddana do użytku w styczniu 2014 roku. Budynek mierzy 43 na 29 metrów. Zwierzęta są utrzymywane w systemie wolnostanowiskowym z wykorzystaniem materacy słomiano-wapiennych. W prawej części budynku znajdują się kojce dla jałówek, krów zasuszonych oraz porodówka utrzymywana na słomie, która jest połączona bezpośrednio z halą udojową. Firma Gea Farm Technology wyposażyła oborę, między innymi, w system zgrzaniaczy odchodów z pompą do

gnojowicy oraz halę udojową typu „rybia ość” 2x6 stanowisk z identyfikacją, odczytem ilości mleka i programem zarządzania stadem. Stacja paszowa z jednym boksem przeznaczona jest na dwa rodzaje pasz. Firma Blattin Polska natomiast wyposażyła obiekt w 13-metrowy wóz paszowy do mieszania TMR-u.

W obchodach uczestniczyli przedstawiciele: lokalnego samorządu, Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, Wielkopolskiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt, przedsiębiorstw biorących udział w budowie obiektu, zaproszeni hodowcy bydła i rolnicy, a także proboszcz, który poświęcił oborę. - *Chciałbym z tego miejsca podziękować wszystkim osobom, które przyczyniły się do powstania tego obiektu, przede wszystkim mojej rodzinie i żonie, wszystkim osobom i firmom, które uczestniczyły przy budowie*

Galeria zdjęć na wiescirolnicze.pl

Fot. K. Pięta

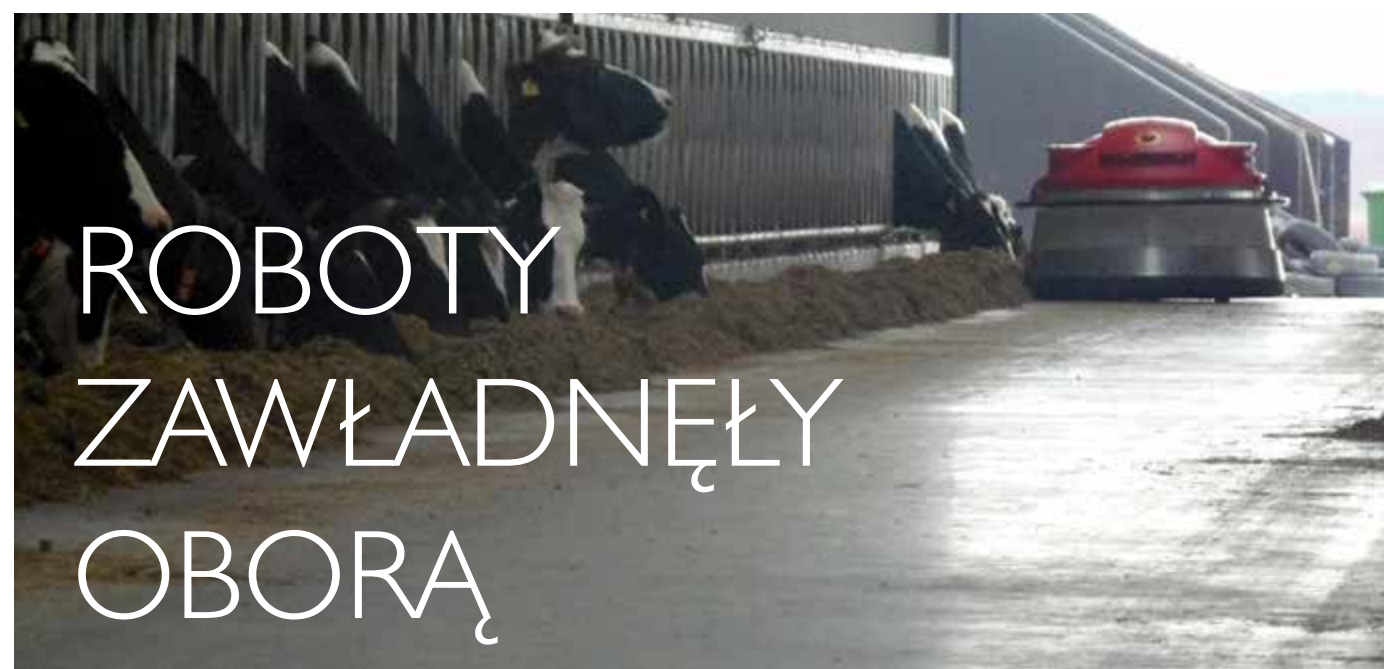
i pierwszych dniach po wprowadzeniu stada do nowego budynku - mówił Karol Nowak. - Myślę, że ten obiekt i komfort, jaki został stworzony dla zwierząt na pewno się przyczyni do osiągnięcia najlepszych wyników w hodowli - skomentowała Anna Włodarczyk z Wielkopolskiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt.

Podczas uroczystości uczestnicy obejrzeli pokaz przygotowania paszy treściwej w ogólnej mieszalni pasz, który poprowadziła firma Turbańscy. Następnie zwiedzili oborę - mogli przypatrzeć się specyfikacji budynku, rozmieszczeniu kójców i pomieszczeń, zastosowanym technologiom i wyposażeniu, a także strukturze resztek TMR-u na stole paszowym. Pomimo ogromnej liczby zwiedzających, zwierzęta były spokojne i nie wykazywały najmniejszych oznak stresu, co świadczy o wysokim dobrostanie chowu.

Kolejnym punktem programu, który niewątpliwie wzbudził duże zainteresowanie, był pokaz przygotowania TMR-u w poziomym wozie paszowym Blattin King przeprowadzony przez firmę Blattin Polska Sp. z o.o. Pracownik ładowniczem podawał kolejne komponenty dawki, które po wymieszaniu zostały rozprowadzone na stole paszowym w oborze Karola Nowaka, a następnie dokładnie przetestowane na sitach paszowych.

Na koniec imprezy goście zostali zaproszeni na poczęstunek połączony z wykładami, podczas których mogli dowiedzieć się kilku rzeczy na temat: materacy słomiano-wapiennych oraz pracy i wyboru wozu paszowego w stosunku do kosztów eksploatacji.

Sponsorami imprezy byli: firma Blattin Polska Sp. z o.o., Turbańscy Sp. z o.o., PFHBiPM oraz WCHiRZ. ■

Ryszard i Sławomir Snela z Baszkowa gospodarują na 180 hektarach. Ich uprawa służy pozyskaniu pasz dla 300 sztuk bydła, w tym 120 krów, które znajdują się w nowoczesnej oborze. Produkcja mleka jest tu całkowicie zautomatyzowana.

TEKST ■ Wojciech Rębiasz

Robotyzacja w gospodarstwie rolnym już dawno stała się faktem! Reakcją na to jest między innymi zmiana w kwalifikacjach zawodowych. Od nowego roku szkolnego, za-

miast zawodu „technik mechanizacji rolnictwa”, pojawi się „technik mechanizacji rolnictwa i agrotrońnik”, który będzie dysponował wiedzą z zakresu podstaw mechatroniki.

Robotyzacja w oborach rozpoczęła się z chwilą skon-

struowania robota udojowego. Przyniosła minimalizację pracy człowieka oraz poprawienie dobrostanu zwierząt. Bo w przypadku wykorzystania robota udojowego to krowa decyduje, kiedy ma oddać mleko (częste jego oddawanie ma pozytywny wpływ na zwiększenie wydajności oraz obniżenie ciśnienia w wymieniu). W robotach udojowych zastosowano dój ćwiartkowy, który podnosi zdrowotność krów - nie wszystkie ćwiartki wymieniają tę samą ilość mleka, niektóre opróżniają się krócej od pozostałych. Przy tradycyjnych metodach skazane są na pustodój, który zwiększa zawartość komórek

somatycznych w mleku.

Jak się okazuje, robot udojowy jest urządzeniem tak nowoczesnym, że wymaga zmiany mentalnej użytkownika i jego odpowiedniego przygotowania. Urządzenie nie eliminuje pracy człowieka, ale wymaga od niego zmiany charakteru zaangażowania w proces produkcji.

Mogli się o tym przekonać uczniowie ZSP-PCKU w Marszewie podczas wizyty w najnowocześniejszej oborze krów mlecznych w Polsce. Odwiedzili gospodarstwo Ryszarda i Sławomira Snela, w miejscowości Baszków k/Krotoszyńska. Prowadzi ono produkcję roślinną na 180 hektarach (40

— REKLAMA —

PRZETESTUJ WOZY PASZOWE
w swoim gospodarstwie!
Zadzwoń i umów się na bezpłatny pokaz
tel. 602 643 993

Wozy paszowe Blattin

Teraz maksymalna oszczędność:

- 50% krótszy czas przygotowania TMR-u
- 50% mniejsze zużycie paliwa
- Małe zapotrzebowanie mocy
- Wymiary wozu dopasowane do każdej obory

W ofercie dostępne są także wozy używane, objęte pełnym programem gwarancyjnym oraz wozy na wynajem.

Szczegóły oferty dostępne u naszych Doradców Technicznych

Blattin Polska sp. z o.o.
Technika
tel.: +46 602 643 993; e-mail: blattin_teknika@blattin.pl; www.blattin.pl

Blattin Polska sp. z o.o.
tel.: +48 608 301 907; e-mail: blattin@blattin.pl; www.blattin.pl

AGROMIX
ROJEJCZYN

Rojeżyn 36, 64-130 Rydzyna
tel. (65) 538-81-81, fax (65) 538-82-76
office@agromix.agro.pl www.agromix.agro.pl

MANITOU

PRZEDSTAWICIEL
MAREK
NA POLSKĘ:

Kubota
For Earth, For Life

**ATRAKCYJNE
FINANSOWANIA**

ha pszenica, 20 ha lucerna, 20 ha buraki cukrowe, 20 ha trawy i ok. 80 ha kukurydza). Wszystkie uprawy są podporządkowane pozyskaniu pasz dla bydła. Pasze zielone są zakiszane w pięciu silosach przejazdowych, objętość każdego z nich wynosi 1.700 m³. Wszystkie silosy umieszczone są bezpośrednio za oborą, na wybetonowanym placu (łączna powierzchnia betonowego utwardzenia wokół obiektów użytkowych wynosi 3 hektary). Takie rozwiązanie chroni przed wwożeniem na stół paszowe zanieczyszczeń, które zbierają koła środków transportowych podczas przejazdów od silosów do obory. Główny profil gospodarstwa to produkcja mleka. Oprócz niej gospodarstwo wykonuje również usługi (siew i zbiór). Produkcja mleka odbywa się w oborze wybudowanej

Podsypywaniem karmy w stronę stanowisk dla krów zajmuje się robot, który zapewnia stały dostęp do pokarmu

Nad porządkiem na stanowiskach czuwają dwa roboty do usuwania odchodów zwierzęcych w oborze z podłogą szczelinową

w 2014 roku (długość 86 metrów, szerokość 36 metrów i wysokość w kalenicy 12 metrów). Obok obory znajduje się wiata do przechowywania płodów rolnych oraz sprzętu rolniczego (ma 90 metrów długości, 26 metrów szerokości). Całkowita obsada bydła w gospodarstwie wynosi 300 sztuk. Krowy mleczne w ilości 120 sztuk obsługiwane są przez dwa roboty udojowe Lely Astronaut A4 (przy wykorzystaniu każdego w 90%) wyposażone w wagę w celu stałego monitorowania ciężaru zwierząt. Średnia wydajność w gospodarstwie panów Snela to 10,5 tysiąca litrów od jednej krowy rocznie, w dniu odwie-

dzin obory średnia wynosiła 35 litrów od jednej sztuki. Pozyskiwane mleko przechowywane jest, ze względu na to, że odbiór do mleczarni następuje co dwa dni, w schładzalniku Lely Nautilus o pojemności 16 tysięcy litrów, który zapewnia właściwą temperaturę mleka oraz automatyczne włączanie zbiornika po myciu. Zawiera doskonały system mycia z głowicą natryskową, jest bardzo ekonomiczny ze względu na niskie zużycie prądu, a także posiada system kontroli przez smartfon. Krowy po opuszczeniu robota udojowego trafiają do Lely Walkway. To wanna do kąpieli i dezynfekcji racic z automatycznym napełnia-

niem i opróżnianiem, która zapobiega szerzeniu się chorób racic w stadzie. Urządzenie jest łatwe w użyciu i eksploatacji oraz zapewnia krowom swobodne przejście.

Krowy przebywają na rusztach produkcji niemieckiej firmy Lokenberg. Dzięki dużemu udziałowi szczelin zalecane są one do obór wolnostanowiskowych, przy ciężarze zwierząt do około 800 kilogramów. Wyposażenie stanowisk - wygrozdzenia z profili aluminiowych i poidła - pochodzą z firmy GEA Farm Technologies. Pozostałe urządzenia to już produkcja Lely. Na uwagę zasługują Lely Luna (czochrada dla krów), które pobudzają krążenie krwi, wprowadzają spokój w stadzie, zapewniają czystość i zdrowie skóry, usuwając roztocza. Zadawanie pasz objętościowych wykonywane jest paszowozem dwa razy dziennie, wzdłuż stołu paszowego. Podsypywaniem karmy w stronę stanowisk dla krów zajmuje się Lely Juno 100, który zapewnia stały dostęp do pokarmu w ciągu dnia i nocy, przez co poprawia dobrostan i wprowadza spokój w stadzie, oszczędza koszty pracy i paliwa oraz zwiększa produkcję mleka. Robot co godzinę przesuwa się wzdłuż stołu paszowego, z każdym przejazdem przybliżając się

do stanowisk.

Nad porządkiem na stanowiskach czuwają dwa Lely Discovery - roboty do usuwania odchodów zwierzęcych w oborze z podłogą szczelinową. Zapewniają one czyste racice i ogony, gwarantują czystą i suchą podłogę, nie zakłócają spokoju krów, nie wymagają dodatkowej modernizacji w oborze. Ich kompaktowa budowa i małe rozmiary umożliwiają przechodzenie pod bramkami i przegrodami, zapewniają możliwość ustawienia dowolnej liczby tras. Odpady w postaci gnojowicy przechowywane są w zbiornikach o pojemności około 4 milionów litrów, zawartość zbiorników jest mieszana raz w tygodniu (mieszadła włączają się automatycznie).

Ważnym zagadnieniem dla funkcjonowania gospodarstwa jest zapewnienie stałego dopływu energii elektrycznej, gdyż dłuższa przerwa w pracy robota udojowego powoduje powstawanie kolejki do doju i nerwowość wśród oczekujących. Agregat prądotwórczy (który może pracować bez obsługi 48 godzin), łączy się po około 15 do 40 sekundach po zaniknięciu napięcia w instalacji. Oświetlenie ledowe powoduje, że dzieńne opłaty za energię elektryczną są niewielkie. Cała produkcja

oparta jest na wykorzystaniu do maksimum wszystkich jej składników. Przykładem tego jest wykorzystywanie ciepła ze schładzalnika do podgrzewania wody do pojenia krów. Woda czerpana jest z własnej studni głębinowej, w celu polepszenia jej właściwości jest uzdatniana, aby nie zanieczyszczała aparatury udojowej. - Wybór firmy Lely jest nieprzypadkowy - podkreśla Sylwia Maćkowiak przedstawicielka Lely Center w Krobi (właścicielka gospodarstwa posiadającego również między innymi aparaturę Lely, przy obsadzie 300 krów mlecznych). Firma gwarantuje gospodarstwu serwis 24 godziny na dobę. W Polsce jest zamontowanych 176 robotów udojowych firmy Lely, a dwieście podpisanych umów czeka na ich montaż.

Projekt obory oraz wiaty na płody rolne i maszyny to efekt obserwacji i przemyśleń właścicieli gospodarstwa. Projektant obiektów dostał od nich gotowe rysunki i wymagania dotyczące budynków oraz ich

zagospodarowania. Wyposażenie w sprzęt Lely poprzedzone było licznymi wyjazdami do gospodarstw w Holandii i Niemczech, w których pracowały urządzenia, o których myśleli rolnicy z Baszkowa. Każdy szczegół był wcześniej

wielokrotnie omawiany i obserwowany w podobnych obiektach. Efekt tych działań przeszedł najsmielsze oczekiwania właścicieli. Rozruch i przystosowanie krów do dojenia robotem przeprowadzone były pod nadzorem pani Syl-

wii, cały proces trwał sześć dni roboczych.

Uczniowie z Marszewa byli zachwyceni poziomem robotyzacji w obiektach gospodarstwa w Baszkowie. Zadawali wiele pytań, na które z dużą fachowością odpowiadali właściciele gospodarstwa. Szczególnie zadowolony był Miłosz Kieroński - uczeń drugiej klasy technikum mechanizacji rolnictwa, który przedstawiciel Lely w Krobi zaproponował zorganizowanie spotkania w celu przedstawienia szczegółów dotyczących pracy w nowoczesnej oborze obsługiwanej przez roboty. - Wizyta w Baszkowie przekonała mnie, że decyzja o budowie obory, w której będzie pracował robot udojowy jest właściwa - podsumował wizytę i swoje wrażenia z niej.

Wszyscy uczniowie stwierdzili, że tego typu wycieczka to najlepsza forma nauki, te trzy godziny spędzone w Baszkowie pozwoliły poznać urządzenia nowej generacji, dały obraz zmian zachodzących na wsi.

— REKLAMA —

U NAS MASZ PEWNOŚĆ - ZBIORY BEZ ZAKŁÓCEŃ

OBSŁUGA SEZONU ŻNIWNEGO:

- Dyżur żniwny 7 dni w tygodniu
- Certyfikowani mechanicy maszyn żniwnych
- Kontrola przez Eksperta
- 7/24 Dostawa części w 24h
- Maszyna zastępcza

Praca w sezonie zbiorów nie należy do łatwych, bo czas to pieniądz. Dlatego Twój Rzetelny Partner - certyfikowany dealer kombajnów zawsze służy pomocą, aby zapewnić bezproblemowy przebieg Twoich zbiorów.

 Chempest®
maszyny rolnicze

Chempest SA
Dział Maszyn Rolniczych
ul. Kozielska 21
47-411 Rudnik k/Raciborza
tel. 32 412 50 00
maszyny@chempest.pl

 JOHN DEERE

RZETELNY PARTNER
PODZAS ZBIORÓW

www.deere.pl

Zwycięzcy konkursu

Tractor of the Year - Ciągnik roku

Laureatami tegorocznego konkursu Tractor of the Year zostali Fendt 1050 Vario, Valtra N 174, Massey Ferguson 5713 SL, Same Frutteto S90.3 Active Drive - czym zachwycili skład jury???

TEKST ■ Paweł Nowicki

Konkurs Tractor of the Year swój początek ma w roku 1998 we Włoszech. Z czasem skala plebiscytu stawała się coraz większa. Obecnie w skład jury wchodzi ponad 20 dziennikarzy z branży rolniczej z ponad 20 państw europejskich i to oni decydują o tym, kto zasługuje na najwyższą nagrodę.

Kategoria Tractor of the Year Fendt 1050 Vario - ciągnik polowy

Główną cechą nagrodzonego modelu jest możliwość jego wszechstronnego użytkowania. Największy ciągnik kołowy (500 KM) sprawdza się nie tylko w pracach polowych, ale również w transporcie, leśnictwie czy budownictwie.

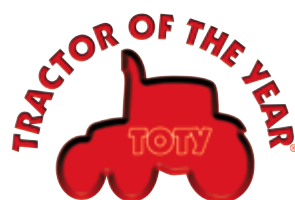

Fendt 1050 Vario

Dzięki temu zyskuje znaczną przewagę nad swoimi „kolegami” przegubowymi czy gąsienicowymi. - *Technologie, jakie zastosowano w modelu 1050 Vario, to m.in. Fendt ID, czyli koncepcja niskich obrotów silnika, który zastępuje system TMS. Nowy system pomaga nam pracować z jak największą mocą przy jak najniższych*

obrotach silnika, przy zachowaniu odpowiedniej traktacji i optymalnego spalania - opowiada Rafał Pękał, prezentujący ciągnik marki Fendt. Jak podaje producent, płynna praca motoru może odbywać się w przedziale 650-1.750 obr./min. Bezstopniowa przekładnia Vario również została wyparta przez now-

szą wersję Vario Drive, dzięki niej możliwe jest poruszanie się z prędkością od 20 m/h do 40 km/h. Maksymalną prędkość osiągniemy przy zaledwie 950 obr./min. Tak delikatna praca motoru przekłada się na jego optymalne spalanie i jazdę z najcięższymi ładunkami. Przedni most jest załączany w pełni automatycznie w zależności od prędkości i obciążenia. Fabrycznie zintegrowany układ sterowania ciśnienia w ogumieniu pozwala na lepsze przeniesienie mocy na podłoże. Sześciocylindrowy silnik o poj. 12,4 l., producent MAN, który stosuje te same silniki również w swoich ciężarówkach, doładowany jest turbiną o zmiennej geometrii. Wszechstronność nagrodzonego ciągnika umożliwia indywidualne dopasowanie jego parametrów do potrzeb. Wydajność pompy hydraulicznej może wynosić od

165 do 430 l. Jednak tak duży wydatek oleju osiągany jest przez dwie pompy hydrauliki oraz instalację LS. Na uwagę zasługuje układ oczyszczania spalin, w którym wyeliminowano filtr cząstek stałych. Do spełnienia normy emisji spalin konstruktorzy zastosowali: recyrkulację spalin, czujnik HFM (przepływomierz) i znany już układ AdBlue. - *Nowością firmy Fendt jest wentylator sterowany hydraulicznie, który pozwala na pracę nawet w temperaturze +45°C - zaznacza Pękał. - Zestaw chłodnic może sam regulować pracę wentylatora niezależnie od obrotów silnika, który jest umiejscowiony przed tym zestawem, co pozwala na dostarczenie większej dawki zimnego powietrza, nieograniczonego wcześniej przez chłodnicę - opisuje przedstawiciel. Budowa aluminiowych łopatek urządzenia pozwala na jego pracę wsteczną, co jest przydatne przy oczyszczaniu przedniego grilla. Kabina najnowszego Fendta nie różni się znacząco od poprzednich modeli. Obsługa maszyny odbywa się tylko na podłokietniku i przy użyciu tego samego terminalu i joystick'a. - W standardzie Fendt 1050 Vario wychodzi bez tylnego i przedniego podnośnika oraz bez tylnego WOM-u, ze względu na różne przeznaczenie ciągnika - dodaje prezydent.*

Kategoria Best Design Valtra N 174 - zmieniający się ciągnik

Model N 174 jest flagowym przedstawicielem serii N, w skład której wchodzi 6 ciągników o mocy od 105

do 185 KM. Wyróżnikiem ciągnika fińskiej produkcji jest indywidualne dostosowanie go do potrzeb operatora. Ten sam model u kilku rolników może całkowicie się różnić. Zmiana koloru maski stała się już wizytówką Valtry. Silnik zamontowany w ciągniku jest własnej produkcji, Agco Sizu Power o pojemności 4,4 lub 4,9 l. Maksymalną moc maszyny osiągniemy na poziomie 1.800-1.900 obr./min, a maksymalny moment obrotowy - w przedziale 1.200-1.500 obr./min. Takie parametry pracy motoru zapewnią nam niskie zużycie paliwa. Jednostka spełnia normę emisji spalin Tier IV Final tylko w oparciu o technologię SCR, czyli znany już katalizator AdBlue. Brak więc tutaj filtrów cząstek stałych czy systemu recyrkulacji spalin. Układ napędowy dostępny jest w czterech różnych wariantach (patrz tabela). Producent przewiduje okresowe przeglądy i wymianę oleju co 600 mth. - *Ciekawostką jest to, że Valtra ma mokre tuleje cylindrowe z dodatkowym podparciem, czyli tak jakby płaszcz wodny wokół tulei cylindrowej podzielony na dwie strefy. Dodatkowe podparcie w środkowej części powoduje, że tam, gdzie tłok ma największą prędkość względem cylindra, jest jeszcze lepiej uszczelniony, czyli nie ma wibracji, bo są one ośmiokrotnie mniejsze, czyli praktycznie są wyeliminowane. Pierścienie idealnie przylegają. Mamy dłuższą żywotność silnika. Jest to charakterystyka naszego silnika Sizu od wielu lat i w najnowszej wersji tego nie zabrakło - mówi Sebastian Karasiewicz, reprezentujący firmę Valtra Polska. Układ hydrauliki wyposażony jest w osobny, 60-litrowy zbiornik i taki sam*

Valtra N174 V

dla oleju przekładniowego. W celu poprawy wydajności przy korzystaniu z instalacji hydraulicznej silnik delikatnie wpływa na pracę np. z ładowaczem czołowym. Nowa konstrukcja kabiny również może być przystosowana do upodobań użytkownika, dostępna jest pięciosłupkowa, sześciosłupkowa lub z przeznaczeniem na prace leśne z ururowaniem. W nowej serii N wprowadzono Hill Hold, czyli asystent ruszania na wzniesieniach, który jest dostępny w branży samochodowej. W ciągnikach jest to innowacja. Zatrzymując się na wzniesieniu i chcąc bezpiecznie ruszyć, wystarczy załączyć prostą sekwencję rewersem. Maszyna zostanie wtedy zahamowana i dopiero po dodaniu gazu ciągnik załączy napęd i zwolni hamulce. Przejsięcie jest

nim normy emisji spalin Tier IV Final. Konstruktorzy postarali się o najprostsze rozwiązania. Zrezygnowano z recyrkulacji spalin i filtrów cząstek stałych. Zastosowano połączony układ SCR i DOC (katalizator utleniający). Spaliny kierowane są najpierw przez katalizator DOC, gdzie na drodze reakcji chemicznej usuwane są tlenki węgla i węglowodory. Następnie przechodzą przez układ SCR, w którym po wymieszaniu z roztworem mocznika (AdBlue) redukowane są tlenki azotu (NO_x) do nieszkodliwego azotu i pary wodnej. - *Warto zwrócić uwagę na brak przy kominie tego charakterystycznego zgrubienia cechującego układ SCR. Wszystko jest tutaj schowane i połączone jak gdyby w jedną część, umieszczoną pod kabiną po prawej stronie - opisuje Rafał Pękał prezentując zwycięzcę.*

Massey Ferguson 5713 SL

na tyle płynne, że uniemożliwia cofnięcie się pojazdu. Kolejną nowością w ciągnikach jest system ASR, który dba o odpowiednią przyczepność. Operator wybiera dopuszczalny poziom poślizgu (np. 20%), gdy teren będzie na tyle mokry, aby przekroczyć tę wartość, wówczas silnik z bezstopniową przekładnią sam dobierze bieg i prędkość, zachowując odpowiednią traktację kół (nie większą niż 20%).

Kategoria Best Utility Massey Ferguson 5713 SL - ciągnik uniwersalny

Nagrodzony model jest kontynuacją wcześniejszej serii 5600. Głównym założeniem nowego wydania jest spełnie-

- *Co ważne, takie rozwiązanie nie ogranicza nam pojemności baku paliwa, a jedynie zyskujemy lepszą widoczność przy pracy tym ciągnikiem - dodaje. Na większe pole widzenia wpływa także ścięta maska czy panoramiczny dach, zalecany przy pracy z ładowaczem. Silnik o pojemności 4,4 l. pochodzący od Agco Power, wyposażony w cztery cylindry, a nie jak w poprzedniej wersji - w trzy. Producent Ferguson zastosował sprawdzoną przekładnię Dyna-4 i Dyna-6. Pierwsza z nich montowana jest w blisko 75% ciągników tej firmy. W 130-konnym laureacie dostępny jest system prowadzenia równoległego, czyli w sposób automatyczny ciągnik może poruszać się po polu z dokładnością do 2 cm. Napęd WOM dostępny jest z trzema*

— REKLAMA —

BKT
GROWING TOGETHER

**OPONY
SERII AGRIMAX**

AGRIMAX
RADIAL TRACTOR TYRES

AGRO RAMI
"AGRO-RAMI" Raniś i Wspólnicy s.c. • Kościelna Wieś, ul. Poznańska 19, 63-322 Gołuchów
tel. +48 62 769 65 24 • www.agrorami.pl

rodzajami prędkości: 540, 540 eco, 1.000, które załączane są elektronicznie, a nowością jest progresywna regulacja tego mechanizmu. Operator, w zależności od agregatowanej maszyny, może ustawić agresywność rozruchu wałka, czyli obroty mają być osiągnięte szybko czy też niekoniecznie. W celu poprawy komfortu pracy ciągnik możemy wyposażać w amortyzowaną przednią oś. Zmianą w kabinie są kolorowe ikonki, lepiej widoczne w słoneczne dni. Poprawiono również Interfejs oraz uproszczono jego obsługę.

Same Frutteto 3-90.3S

Kategoria Best of specialized Same Frutteto S90.3 Active Drive - ciągnik specjalistyczny

Specjalistyczny ciągnik z przeznaczeniem do winnic i sadów. Wyróżnikiem nagrodzonego modelu jest amortyzacja niezależna przedniej osi, która jest niespotykana w maszynach sadowniczych ze względu na ich małe ga-

baryty i brak miejsca na tego typu mechanizm. Za utrzymanie poziomu odpowiedzialne są dwa siłowniki hydrauliczne sterowane elektronicznie, trzy akumulatory gazowe oraz czujniki mierzące prędkość i ustawienie maszyny. Hydro-pneumatyczne zawieszenie zwiększa stabilność i bezpieczeństwo jazdy na stokach oraz poprawia kąt skrętu aż do 53°. Silnik Same z trzema cylindrami o pojemności 3 l, turbosprężarką i intercoolem dysponuje mocą 90 KM.

Przekładnia ciągnika może być dostosowana do wymagań użytkownika, w standardzie znajduje się 3- i 5-biegowe zakresy prędkości wraz z biegiem pełzającym. Istnieje możliwość korzystania z przekładni Power Shift. Maszyna rozwija prędkość 40km/h z funkcją zmniejszonej prędkości obrotowej silnika. Na układ hydrauliczny składa się podwójna pompa tandemowa 33+25 l/min, co umożliwia dostosowanie odpowiedniej wydajności do potrzeb.

Tabela wybranych parametrów wersji N 174

Parametry/model	N 174 HiTech	N 174 Active	N 174 Versu	N 174 Direct
Typ silnikat	49 AWF	49 AWF	49 AWF	49 AWF
Liczba cylindrów	4	4	4	4
Rodzaj przekładni	Power Shift 5	Power Shift 5	Power Shift 5	Direct
Jazda przód/tył	30+30R	30+30R	30+30R	CVT*
Typ hydrauliki	Układ hydrauliczny otwarty, sterowany mechanicznie	Zawory sterowane mechanicznie	Zawory sterowane elektronicznie	Zawory sterowane elektronicznie
Maks. wydajność pompy [l/min]	73	115	115	115
Maks. ilość sekcji hydra. tył	4	4	5	5

* CVT - bezstopniowa skrzynia biegów

— REKLAMA —

Kellfri

KELLFRI SP. Z O.O.
UL. SKŁĘCZKOWSKA 16
99-300 KUTNO

TEL. +48 247 221 150
+48 243 627 630
e-mail: info@kellfri.pl
www.kellfri.pl

KOSIARKI DYSKOWE

35-RS210HN
10.900 zł

- Szerokość 2,1 m
- Hydraulika standard
- Ilość talerzy 5 szt.
- Masa 430 kg

35-RS250HN
11.900 zł

- Szerokość 2,5 m
- Hydraulika standard
- Ilość talerzy 6 szt.
- Masa 530 kg

35-RS290HN
16.900 zł

WOM W ZESTAWIE

PRZETRZĄSACZ DO SIANA

35-HV530
12.500 zł

- Szerokość robocza 3,90 m
- Szerokość transportowa 1,65 m
- Zapotrzeb. mocy 22 kW/30 KM
- Zęby robocze 44 szt.

WOM W ZESTAWIE

ZGRABIARKA POKOSOWA

35-SL330
10.400 zł

- Szerokość robocza 4 m
- Liczba ramion zębów 11 szt.
- Zęby robocze 44 szt.
- Wydajność 5 ha/h
- Zapot. mocy 22 kW/30 KM
- Masa 503 kg

WOM W ZESTAWIE

DOSTAWA W 48 GODZIN!

KOSIARKA DO POBOCZY

35-SK140
9.990 zł

- Szer. robocza 1800 mm
- Zapot. na moc 55-80 KM
- Bijaki 24
- Masa 600 kg

35-SK180
11.900 zł

35-SK220
12.900 zł

- Szerok. robocza 1400 mm
- Zapotrzeb. na moc 40-80 KM
- Bijaki 20
- Masa 500 kg

KOSIARKI PIONOWE

35-VKM145
4.990 zł

- Szerokość całk. 1,45 m
- Bijaki 24 szt.

35-VKM175
5.490 zł

- Szerokość całk. 1,75 m
- Bijaki 28 szt.
- Masa 285 kg
- obroty WOM: 540 obr./min.

35-VKM195
7.990 zł

WOM W STANDARDZIE

KOSIARKI ŁAŃCUCHOWE

35-TKR160B
8.490 zł

- Szerok. rob. 1600 mm
- Liczba obrotów 540/1000 obr./min
- Trzypunktowy układ zawiesz. Kat. 2
- Masa 335 kg

35-TKR160
18.900 zł

BRONY ŁĄKOWE

36-BH200
1.590 zł

- Sekcje: 1
- Szerokość całkowita 2000 mm
- 3-punkt. układ zawiesz. kat. 1 i 2
- Masa 147 kg

36-BH400
3.390 zł

36-BH500
4.990 zł

36-BH600
6.290 zł

- Sekcje: 3
- Szerokość całkowita 6000 mm
- 3-punkt. układ zawiesz. kat. 2
- Masa 570 kg

ROZSIEWACZE DO NAWOZU

33-JMS800
6.890 zł

- Nośność 800 kg
- Ostrze rozsiewacza 6
- Talerz rozsiewacza 2
- Zasięg rozrzucania 8-16 m
- Liczba obrotów 540 obr./min

33-JM400
1.990 zł

33-JM650
2.590 zł

PRZETRZĄSACZO-ZGRABIARKA

35-HKV300
7.990 zł

- Szerokość robocza 300 cm obracanie 280 cm zgrabianie
- Wydajność 3 ha/godz.
- Liczba ramion/wirnik 6
- Wirniki 2
- Obroty 195 obr./min
- Masa 300 kg

WOM W ZESTAWIE

WIDŁY DO KAMIENI

16-SG155
2.990 zł

- Głębokość 1000 mm
- Szerokość całk. 1550 mm
- Masa 307 kg

16-SG200
3.390 zł

- Głębokość 1000 mm
- Szerokość całk. 2000 mm
- Masa 346 kg

RÓŻNE MOCOWANIA

ŁUPARKI ELEKTRYCZNE

13-HK520
2.150 zł

- Wys. robocza 640 mm
- Długość cięcia 520 mm
- Siła nacisku 8 ton
- Masa 90 kg

13-HK777
3.450 zł

- Wys. robocza 72 cm
- Długość cięcia 40-70 cm
- Siła nacisku 7 ton
- Masa 175 kg

13-HK1100
3.650 zł

- Wys. robocza 72 cm
- Dł. cięcia 40-110 cm
- Siła nacisku 7 ton
- Masa 180 kg

ŁUPARKI TRAKTOROWE

13-VK1100
2.490 zł

- Wysokość robocza 72 cm
- Długość cięcia 30-110 cm
- Siła nacisku 7 ton
- Masa 168 kg

13-VK700
2.090 zł

- Wysokość robocza 72 cm
- Długość cięcia 30-70 cm
- Siła nacisku 7 ton
- Masa 144 kg

fagros.pl maszyny rolnicze

- Zapewniamy serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
- Transport na terenie całego kraju
- Piszemy wnioski o dotacje PROW

- Kredyt Fabryczny MTZ 2,82% do 10 lat
- Leasing
- Pożyczka rolnicza do 10 lat, 0% prowizji, 0% wpłaty
- Raty 0% wpłaty

SPECJALNA OFERTA NA PROW PISZĄC Z NAMI WNIOSEK OTRZYMASZ DODATKOWY RABAT

☎ 730 979 798

Owijkarka od 4.500 zł Prasa Ursus, Metal-Fach, Sipma - od 39.000 zł	Agregat Talerzowy od 10.500 zł Agregat Uprawowy od 6.200 zł	Przyczepy Pronar, Ursus, Metal-Fach od 9.900 zł Rozrzutnik Ursus, Metal-Fach od 26.500 zł	Rozsiewacz dwutarczowy 600 L - 1700 L od 3.500 zł Opryskiwacz 200 L-2200 L od 2.350 zł	Ładowacze 330,360,MF od 3.100 zł Ładowacz 1,6t Euroramka od 9.999 zł	Siewnik od 10.800 zł Zgrabniarka od 6.600 zł

fagros.pl maszyny rolnicze **Niatek Wielki 84a, 64-200 Wolsztyn** biuro@fagros.pl WWW.FAGROS.PL

Podane ceny bez podatku VAT. Niektóre elementy urządzeń wymagają ostatecznego montażu przez klienta. Przy zakupach powyżej 3 000 PLN netto koszty dostawy pokrywa Kellfri (w jedno miejsce na terenie Polski).

SPRAWDŹ NASZĄ CAŁĄ OFERTĘ NA WWW.KELLFRI.PL

Opryskiwacze na niekorzystne zmiany

Intensywna produkcja roślinna wiąże się ze szczególną ochroną oraz dożywianiem chemicznym upraw. Sprawne i dokładnie wykonywane zabiegi pozwalają szybko i skutecznie reagować na niekorzystne zmiany zachodzące w naszych roślinach.

TEKST ■ Paweł Nowicki

Praca podczas chemicznej pielęgnacji roślin jest jedną z najmniej bezpiecznych, ze względu na możliwość kontaktu rolnika ze skoncentrowaną chemią. Ważne jest, aby opryskiwacze były tak skonstruowane, by ten czas możliwie skrócić. Nie wolno zapominać jednak o aspektach technicznych, takich jak odpowiednie wymieszanie i rozpróśnięcie cieczy roboczej.

Zawieszany UF

Firma Amazone ma w swojej ofercie bogato wyposażone opryskiwacze. Jednym z nich jest model zawieszany UF o pojemności zbiornika 900, 1.200, 1.500 lub 1.800 l cieczy. Duża przestrzeń pomiędzy maszyną a ciągnikiem oraz rolki jezdne usprawniają pracę od samego początku - podczas zapinania maszyny. Dwucalowe przyłącze ssące wraz z węzłem ssącym umożliwi nam napełnienie beczki, czego poziom odczytamy zarówno poprzez wskazówkę, jak też elektronicznie, przez terminal obsługowy AMATRON 3 lub komputer pokładowy AMASPRAY+. W maszynie dostępne są pompy tłokowo-membranowe o wydatku 160, 210 i 250 l/min, które są odporne zarówno na działanie na sucho, jak i na nawozy płynne. Wyrównanie objętości oleju umiejscowione w polu widzenia kierowcy umożliwia mu stałą kontrolę pracy pompy. Substancja chemiczna dostarczana jest do zbiornika z wodą

Opryskiwacz zaczepiany polskiego producenta Stanimpex model 1500 ASH BH

OBSŁUGA OPRYSKIWACZA PRZY UŻYCIU TRZECH DŹWIGNI:

- 1) Włączenie Vario strony ciśnieniowej do napełniania, rozładania, oprysku, mycia wnętrza i mycia z zewnątrz
- 2) Szybkie opróżnianie zbiornika cieczy roboczej za pomocą pompy
- 3) Zawór mieszadła do bezstopniowego ustawiania intensywności mieszania z samooczyszczającym się filtrem ciśnieniowym. Zintegrowana funkcja dodatkowa. Celowe opróżnianie filtra ciśnieniowego
- 4) Włączenie Vario strony ssącej do zasysania do zbiornika cieczy roboczej ze zbiornika czystej wody albo z węzła. Zintegrowana funkcja: Bezciśnieniowe opróżnianie z resztek i napełnianie filtra ssącego

przez 55-litrowy rozładniacz, do którego najpierw aplikujemy środek w formie płynnej lub proszkowej. W rozładniaczu zamontowana jest specjalna dysza czyszcząca karnistą po środkach chemicznych oraz sam rozładniacz po jego zamknięciu. System jest tak skonstruowany, że nie ma możliwości, podczas korzystania z niego, na rozpryski resztek chemii. Bezstopniowe mieszadło wyklucza tworzenie się piany w zbiorniku poprzez dobór odpowiedniej prędkości mieszania. Samoczyszczący się filtr ciśnieniowy w każdej chwili jest gotowy na kontrolę, nawet przy napełnionej beczce. Jest to możliwe dzięki zaworowi mieszadła pozwalającego na celowe

Opryskiwacz zawieszany Amazone UF

opróżnienie filtra ciśnieniowego. Obsługę opryskiwacza ułatwiają trzy przejrzyste i proste dźwignie. Belka jest lekka i stabilna, na co wpływa jej profilowana budowa. Współdziałanie zaworów membranowych i zwrotnych eliminuje kłopoty z rozpylaczem wyposażonym jest w amortyzowane zawieszenie. Pakiet sprężyn utrzymuje daną pozycję, niwelując ruchy poziome i pionowe, dzięki czemu dysze są przez cały czas na tej samej wysokości nad łanem. Najdłuższą 28-metrową belkę połową można wyposażyć w elektrohydrauliczną zmianę jej nachylenia. Umożliwi to równe ułożenie całej długości legaru na terenach pochyłych. Mycie maszyny jest szybkie i efektywne. Dysza rotacyjna wyczyści środek zbiornika, a zamontowany bęben z węzłem (20 m) oraz

lancą umożliwi nam dokładne opłukanie całego opryskiwacza. Wysokie ciśnienie 10 barów pozwoli na minimalne zużycie wody. Składanie i rozkładanie urządzenia odbywa się w sposób hydrauliczny, a wymiary po złożeniu to tylko 2,4 m szerokości i ok. 2,9 m wysokości.

Zaczepliany 1500 ASH BH

Firma Stanimpex swoje opryskiwacze już od 1.000 l pojemności sprzedaje w wersji ciągniętej. Model 1.500 ASH BH ma żywiczny zbiornik na 1.500 l. cieczy roboczej oraz dodatkowo na wodę czystą. Przewaga takich modeli jest względnie mniejsze zapotrzebowanie na moc ciągnika niż w przypadku opryskiwaczy zawieszanych. Maksymalna szerokość robocza to 18 m, dostępne są belki krótsze o długości 12; 13,5; 15 m. Zawieszanie lanc jest amortyzowane i wyposażone w siłownik do wymuszania pochyłu. Hydraulicznie rozkładane ramiona działają niezależnie z podziałem na lewą i prawą stronę. Przy zastosowaniu blokady hydraulicznej możliwe jest otwarcie tylko jednej strony, co jest przydatne, gdy na polu napotykamy naturalne bądź sztuczne przeszkody (drzewa, słupy). Dodatkowo, proces rozkładania belki możemy podzielić na dwa etapy, zwiększając zakres pracy o ćwierć długości. Wydajność pracy na poziomie

140 l/min gwarantuje pompa UDOR. Elektromagnetyczne zawory hydrauliczne sterowane są przez panel w ciągniku, do którego podłączone są dwa węże hydrauliczne maszyny, ponadto posiada ona własny filtr hydrauliczny. Producent daje jednak możliwość wyposażenia maszyny we własny obieg oleju, bez ryzyka jego pomieszania z olejem w naszym ciągniku. Z traktora sterowane są elektrycznie sekcje, włączanie i wyłączanie oprysku oraz ciśnienie. Panel sterujący zawiera wbudowany manometr. Rozładniacz środków chemicznych, również umożliwi nam umycie opakowań po stosowanej chemii. Płuczki wirujące zamontowane wewnątrz głównego zbiornika usprawnią nam jego wyczyszczenie, ale niestety tylko od środka. Ważnym elementem jest układ jezdny. Duży prześwit pod ramą, wysokie koła 9,5 x 36, oraz możliwość ich rozstawu umożliwiają wykonywanie zabiegów nawet w zaawansowanym stadium rozwoju plantacji. Agregatowanie z ciągnikiem odbywa się przez skrętny lub sztywny zaczep. Komfort pracy po zmierzchu zapewnią lampy LED oświetlające zakres roboczy belki.

spray plus®

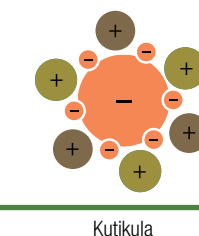
Czy twoja woda jest twarda?

Wystarczy jedynie obniżyć twardość wody aby poprawić plonowanie

Twarda woda obniża wydajność twoich pestycydów oraz nawozów dolistnych

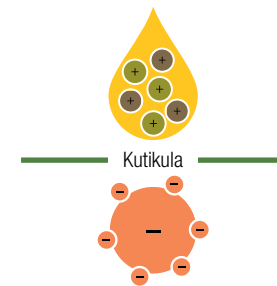
BEZ SPRAY PLUS

Kutikula

Spray plus sprawia, że twoje pestycydy i nawozy dolistne będą skuteczne do ostatniej kropli

Z SPRAY PLUS

Kutikula

Skutecznie obniża twardość i pH wody do oprysków a **PODNOŚI TWOJE ZYSKI**

Zapytaj dystrybutora:
Agrochest, ZaRol i Agroas
lub zadzwoń do przedstawiciela Tradecorp
Piotr Kotowski tel. 666 396 816
Dariusz Zmysłowski tel. 723 586 088
Andrzej Zbroja tel. 609 476 339
www.tradecorp.com.pl

tradecorp
nutri-performance

— REKLAMA —

POMPO-MIĘKERY podruszowe

AGREGATY PRĄDOWYRCZE WOM - ENERGY Włochy 16-85 kVA

KARCHER

nowe i używane myłki ciśnieniowe SERWIS, GWARANCJA, OSPRZĘT

MLYNY DO KUKURYDZY na CCM

Gruber

RATY !!!

KARCHEX Tel. 606-211-056, 507-158-699
Działkowo 5B, 56-330 Cieszków

63-330 Dobrzyca, ul. Klonów 15
tel. 62 741-33-76
kom. 509-908-275
agromix@dobrzyca.net

PPHU Agromix

CZĘŚCI DO CIĄGNIKÓW I MASZYN

• opony • oleje • łożyska • akumulatory • paski • szyby do zachodnich ciągników

ORYGINALNE OLEJE DO JOHN DEERE
Folie do sianokiszzonek | Siatka

Rotacyjne
Opryskiwacze

Castrol, Mobil, Dece, Kverneland, John Deere, CLAAS, Mitas, CASE

Sprawdzamy części do maszyn zachodnich

PRO-MOTOR

Największy w Polsce
skład silników elektrycznych

wyłączniki elektromagnetyczne

przekładnie ślimakowe

silniki elektryczne

falowniki

Biurowo Techniczno Handlowe
PROMOTOR
mgr inż. Jan Kurkiewicz
tel. +48 14 69 25 808
fax +48 14 67 90 816
promotor@promotorpolska.com

ul. Warszawska 56
32-830 Wojnicz
www.kurkiewicz.com.pl
www.promotorpolska.com

PPHU SOBMETAL SOBAŃSCY s.c.

tel. 606 730 586, 606 976 197
tel. 65 547 16 75, fax 65 614 21 31

PRZENOŚNIK ŚLIMAKOWY

fi 200/50ton/H

- DŁUGOŚĆ 12M
- PODSTAWA JEZDNA
- WERSJA OCYNKOWANA
- SILNIK 7,5KW

PROMOCJA
10500zł
BRUTTO
majowa

63-930 Jutrosin - Rogożewo 23a

www.pphusobmetal.pl
e-mail: sobmetal@tlen.pl

Ładowarki mniejsze i większe

Odpowiedni dobór ładowarki do gospodarstwa usprawni w nim pracę i pozwoli na lepsze wykorzystanie wszystkich zalet maszyny.

TEKST ■ Paweł Nowicki

Atutem wszystkich ładowarek jest ich specyficzny układ skrętny, który pozwala na poruszanie się nimi w każdym miejscu. Parametry pracy i jej gabaryty zależą od funkcji, jaką ma pełnić w gospodarstwie: maszyny pomocniczej czy podstawowej do trudniejszych zadań.

Ładowarka teleskopowa
JCB 525-60 AGRI

napędem hydrostatycznym. Za hydraulikę odpowiedzialny jest producent Bondiolo & Pavesi. O 30 cm jest także większa wysokość podnoszenia (2,9 m). Producent zastosował opony o wymiarach 26x12.

Angielska firma KMM posiada w swojej ofercie ładowarkę o symbolu ZLY908, która charakteryzuje się większym udźwigniem (1.200 kg), mocniejszym silnikiem Diesla (34 KM) z hydrostatycznym napędem 4x4, jednak mniejszą wysoko-

Mini do prostych prac

Miniładowarka Schmidt 1915 ze względu na swoje kompaktowe wymiary (3.200x930x1.945 mm) nadaje się do lekkich prac przeładunkowych, m.in. w budynkach inwentarskich. Jednometrowy promień skrętu pozwoli manewrować nawet w bardzo ciasnych pomieszczeniach. Udźwignie maksymalne 750 kg powinien w zupełności wystarczyć do usunięcia obornika czy do przywiezienia beki siana lub sianokiszonki. Wysokość podnoszenia to 2,6 m. Hydrostatyczny układ jezdny napędzany 22-konnym silnikiem Kubota

pozwoli na rozwinięcie prędkości 12 km/h. Duży prześwit, niski punkt ciężkości i dobry rozkład obciążeń, także na trudnym gruncie, zapewniają dobrą stateczność. Maszyny charakteryzuje doskonała widoczność, szeroka gama osprzętu i bardzo prosta obsługa za pomocą joysticka wielofunkcyjnego. Waga to 1.150 kg. 1.700 kg waży nieco większy model 3530 o udźwigniu 1t. Tę miniładowarkę cechują większe gabaryty, bo 3.780 mm dł., 1.110 mm szer. i 2.210 mm wysokości. Ponadto są tutaj dostępne dwa silniki Kubota 25 KM lub 33 KM, nadal z na-

WIEŚCI ROLNICZE ZAMÓW PRENUMERATĘ

Imię i nazwisko: .....

Adres: .....

Tel. Kontaktowy: .....

E-mail: .....

Pieniądże należy wpłacić na konto bankowe:
Bank PKO BP S.A. o. Jarocin
98 1020 2212 0000 5202 0093 3929

Dane do wpłaty:
Południowa Oficyna Wydawnicza
Kasprzaka 1a, 63-200 Jarocin

W tytule:
„Opłata za prenumeratę Wieści Rolniczych”

Wypełniony druk wraz z potwierdzeniem przelewu prosimy przesać na adres:

Redakcja „Życie Pleszewa”
ul. Kaliska 24, 63-300 Pleszew

Zgadzam się na przetwarzanie moich danych osobowych zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 833).

.....
Data i podpis

Prenumerata na okres:
(wypełnij odpowiednie pola)

od ..... do ..... 2016 r.

Miesięczny koszt prenumeraty: **3,50 zł.**

Całkowity koszt prenumeraty: ..... zł.
(za wybrany okres)

Realizatorem przesyłki jest: Redakcja „Wieści Rolnicze”, Południowa Oficyna Wydawnicza Sp. z o.o., Jarocin, ul. Kasprzaka 1a, 63-200 Jarocin, tel. 62 747-15-31 Zarejestrowana pod nr KRS: 0000053718 w Sądzie Rejonowym w Poznaniu, IX Wydział Gospodarczy KRS, NIP 617-19-79-904, numer rachunku bankowego 98 1020 2212 0000 5202 0093 3929; REGON 251010225. Wydawca: „Wieści Rolniczych”, „Gazety Jarocińskie”, „Życie Pleszewa”, „Życie Gostynia”, „Życie Rawicza” i „Gazety Krotoszyńskiej”.

— REKLAMA —

AGRO-HORTECH Sp. z o.o.
ul. Sportowa 10C
63-012 Dominowo
e-mail: info@agro-hortech.com

AGRO-HORTECH

- Diagnostyka komputerowa
- Naprawy ciągników rolniczych
- Remonty silników i układów napędowych
- Części zamienne - sklep na miejscu
- Elektromechanika

KONTAKT

SPRZEDAŻ MASZYN
782 993 393

SPRZEDAŻ CZĘŚCI ZAMIENNYCH, SERWIS
505 450 613

PROFESJONALNE MASZYNY I LINIE DO WARZYW

- glebogryzarki • sadzarki • kombajny
- myjnie • sortowniki i inne maszyny

www.agro-hortech.com

AUTORYZOWANY DEALER JCB

sprzedaż * serwis * części * usługi * wynajem

PPHU RAKONIEWICE
GALKOWSKI

SPRZEDAŻ MASZYN: tel. 509 546 543
501 425 409
SPRZEDAŻ CZĘŚCI: tel. 510 124 809
SERWIS: tel. 514 115 225
e-mail: biuro@pphu-galkowski.pl
czesci@pphu-galkowski.pl

www.pphu-galkowski.pl

ścią podnoszenia, bo tylko 2,6 m. Jej wymiary to odpowiednio: 3.600x1.580x2.420 mm, a rozmiar opon 31x15.50-15. W wyposażeniu producent przewiduje dodatkowe elektryczne ogrzewanie silnika, szybkozłączne hydrauliczne do wymiany osprzętu sterowane z kabiny, układ poziomowania łyżki, kamerę cofania z noktowizorem czy oświetlenie robocze. Zostawia jednak możliwość konfiguracji maszyny wg własnych potrzeb.

Teleskopowe do wielu zadań

Do cięższych prac posłużyć może teleskopowa ładowarka Loadall 525-60 AGRI PLUS. Silnik JCB Diesel by Kohler T4 Final

o mocy 74 KM osiąga maksymalny moment obrotowy przy 1.400 obr./min. Bezstopniowa przekładnia umożliwia operatorowi wybranie żądanej prędkości jazdy do przodu, co jest istotne przy pracach np. z łyżką do zadawania pasz czy ścielarką. Dostępne są dwa zakresy prędkości: niski do 12 km/h i wysoki do 30 km/h. Ładunek, jaki możemy podnieść na maksymalną wysokość 6 m, może ważyć 1.750 kg, a maksymalny udźwieg wynosi 2.500 kg. W zależności od potrzeb możemy

wybrać na panelu sterowania trzy tryby ustawienia kół: jedna osł skrętna, dwie osie skrętne lub tzw. tryb kraba służący do manewrowania przy ścianach budynku.

- Innowacyjny układ adaptacyjnej kontroli obciążenia firmy JCB automatycznie zapobiega wywróceniu maszyny do przodu podczas manewrowania ciężkim ładunkiem. Aby chronić osoby postronne, standardowo instalujemy alarm cofania, jak również zawory zwrotne przerywania przewodów (HBCV) na ramionach wysięgnika, zabezpieczające przed jego gwałtownym opadnięciem w przypadku uszkodzenia przewodów. Kabina ma certyfikat ROPS (konstrukcja zabez-

pieczająca przed przewróceniem) i FOPS (konstrukcja zabezpieczająca przed spadającymi przedmiotami), co gwarantuje operatorom stałą ochronę. Przelącznik zabezpieczający w siedzeniu odłącza elementy sterowania biegami do przodu i do tyłu, gdy operator nie zajmuje fotela - opisuje Szymon Gałkowski, właściciel firmy PPHU Gałkowski sp. z o.o. Na lepszą widoczność składa się zestaw lusterek, przeszklony dach, otwierane tylne okno czy składana górna część drzwi. Przyciemniane szyby zwiększają komfort pracy w słoneczne dni, odbijając nawet 30% światła słonecznego. Waga maszyny to 5.580 kg. Olej krąży w układzie pod ciśnieniem 260 barów. Umożliwia to podnoszenie ramienia w niecałe 6 s, a opuszczanie w 5,5 s. ■

Schmidt 3530C

Więcej tekstów znajdziesz na portalu www.wiescirolnicze.pl

Po co zwiększać moc ciągnika

Jak powstaje kombajn

wiescirolnicze.pl

— REKLAMA —

SCHMIDT WWW.SCHMIDTMACHINERY.COM

POLSKA MARKA. NIEZAWODNE ŁADOWARKI.

W OFERCIE ŁADOWARKI O SZEROKOŚCI OD 90CM JUŻ OD 54 900zł NETTO!

LUBIATÓW 60R, 59-500 ZŁOTORYJA ☎ 881 206 316

20 lat doświadczeń **Agro** **Farmet** **PNEUSEJ System ACCORD**

MAGAZYN BYDGOSZCZ • ul. Fordońska 405A • tel. 52 343 92 23, 52 345 21 71

CENY FABRYCZNE • 3 LATA GWARANCJI • SERWIS I DOSTAWA CZĘŚCI 24h

AGREGAT K-400 NS **TRIOLENT TX 300 N**

Francuskie talerze do bron strefowo hartowana stal borowa 48-51 HRC

Najniższe ceny na części

www.agro.bydgoszcz.pl

SPRZEDAŻ CIĄGNIKÓW I MASZYN ROLNICZYCH

AGROMECHANIKA

W OFERCIE:

- agregaty uprawowe • plugi zagonowe i obrotowe • agregaty talerzowe
- agregaty uprawowo-siewne • agregaty podorywkowe • brony talerzowe
- rozsiwacze nawozów • ciągniki rolnicze • siewniki • prasy zwijające
- owijarki bel • przyczepy rolnicze • rozrzutniki obornika

Produkty SIPMA finansowanie 0% ☎ 695 923 726

SIPMA Bomet MACHOZET CynkoMet AGRO MASZ PICHON

„Agromechanika” Ireneusz Mikołajczyk, Józef Saganowski ul. Helleny 6 62-860 Opatówek

☎ 601 405 543 • 62 761 80 07 • 62 761 84 69

www.agromechanika.pl RATY!

Techniczne wizytówki

Prasa zmienno-komorowa KUHN VB 2260 I 4 OC

Regulacja beli wynosi 0,8-1,6 m. Maszyna posiada m.in. integralny rotor z zębami ze stali ardox o zwiększonej wydajności roboczej, czternaście noży docinających z indywidualnym zabezpieczeniem sprężynowym, hydraulicznie opuszczaną podłogę, podbieracz o szerokości roboczej 2,3 m oraz terminal sterujący VT50 z kolorowym, dotykowym monitorem. Możliwość wiązania siatką lub sznurkiem. Ułatwieniem jest automatyczny system smarowania łańcuchów oraz regulowany stopień zgniotu. Do wyboru są pasy spinkowe lub bezkońcowe. Ogumienie 19,0/45x17 lub 500/45-22,5. Maszyna objęta finansowaniem KUHN FINANCE (okres finansowania do 2 lat, udział własny 20% + VAT, raty półroczne). Więcej informacji w firmie TORAL w Gostyniu.

OPRACOWANIE ■ Aneta Rzeźniczak

Prasa belująca Z562RN z rotorem i nożami

Dostępna w wersji z rotorem i nożami tnącymi. Podobnie jak podstawowy produkt linii Z562, również i ten model posiada rozwiązanie polegające na wyposażeniu w walcowe komory, dzięki czemu można uzyskać sianokiszonkę najwyższej jakości.

Prasa wyposażona w rotor oraz trzynaście noży tnących, to umożliwia jeszcze lepsze przygotowanie pasz w belach dzięki zwiększeniu stopnia zagęszcze-

nia materiału. Uzyskana pasza jest lepiej przyjmowana przez zwierzęta, jest też prostsza w zadawaniu i przygotowywaniu. Noże są zabezpieczone przed przypadkowym uszkodzeniem dzięki trwałym sprężynom. Ich składanie odbywa się za pomocą układu hydraulicznego - czynność ta nie jest ani skomplikowana, ani czasochłonna. Prasę belującą Z562RN możesz kupić w firmie AGROMEP S.A. w Kościanie i Piaskach.

Przyczepy skorupowe z wywrotem do tyłu NT Agro OPTI I 4 TANDEM

Ładowność przyczepy to 14.000 kg, masa własna wynosi 4.100 kg, a dopuszczalna masa całkowita - 18.100 kg. System wywrotu jest jednostronny. W wyposażeniu standardowym znajdują się m.in. hamulec ręczny postojowy, zaczep dyszla z okiem 50 mm, kłapa tylna podnoszona hydraulicznie oraz dwa klipy pod koła.

Urządzenie posiada też gniazdo pneumatyczne, elektryczne oraz hydrauliczne dla drugiej przyczepy. Ułatwieniem jest drabinka wejściowa zewnętrzna i stopnie wewnętrzne skrzyni ładunkowej. Przyczepa ma też układ oświetleniowy LED. Istnieje możliwość zakupu nadstawek - pojemność skrzyni z nadstawkami wynosi 24,52 m³.

Głębosz Agro-Tom GP

Dzięki zastosowaniu nowoczesnych zębów jest przystosowany do wykonywania głębokiego spulchniania do 60 cm. Gleba dzięki temu jest też lepiej napowietrzona.

Maszyna występuje w szerokościach roboczych 2,5 m; 3 m; 3,5 m. Do współpracy z agregatem GT wymagane są ciągniki o mocy od 140 KM

do 300 KM.

W wyposażeniu standardowym mamy wyprofilowane redlice w jednym rzędzie oraz sprzęg hydrauliczny do zaczerpienia maszyny współpracującej np. brony talerzowej. Rama głębosza jest tak wyprofilowana, aby umożliwiała zaczepianie agregatów napędzanych

wałkiem WOM, np. brony wirnikowej. Maszyna posiada zabezpieczenie przeciw kamieniom: kołkowe - model GPK lub hydrauliczne - model GPSH.

Szczegółowe informacje o głęboszu G XL można uzyskać w firmie Agro-Tom w Pogorzeli lub u Autoryzowanych Dilerów marki Agro-Tom.

— REKLAMA —

www.agromep.pl

Nadjeżdżamy...
Pokazy polowe maszyn zielonkowych CLAAS.

Serdecznie zapraszamy na pokazy polowe maszyn zielonkowych CLAAS, gdzie zaprezentujemy profesjonalną technologię zbioru pasz dla każdego gospodarstwa*.

DATA: 19 maj 2016 roku
LOKALIZACJA: Mojećnice

*Szczegóły w Ambroży Sp. z o.o. / 664 324 976

AMBROŻY Sp. z o.o.
ul. Wrocławska 71
56-420 Bierutów
Telefon: 71 314 60 43
www.ambrozy.com.pl

KOSIARKI DYSKOWE | **KOSIARKI BĘBNOWE** | **ZGRABIARKI**
PRZETRZĄSACZE | **PRASY ZWIJAJĄCE** | **OWIJARKI BEL**

64-000 KOŚCIAN ul. Gostyńska 71
tel.: 65 511 09 09
kom.: 607 530 900 | 607 046 668 | 665 959 001

63-820 PIASKI ul. Gostyńska 13
tel.: 65 572 05 21
kom.: 667 700 065 | 603 171 128 | 603 356 330

— REKLAMA —

Nadjeżdżamy...
Pokazy polowe maszyn zielonkowych CLAAS.

Serdecznie zapraszamy na pokazy polowe maszyn zielonkowych CLAAS, gdzie zaprezentujemy profesjonalną technologię zbioru pasz dla każdego gospodarstwa*.

DATA: 19 maj 2016 roku
LOKALIZACJA: Mojećnice

*Szczegóły w Ambroży Sp. z o.o. / 664 324 976

DATA: 19 maj 2016 roku
LOKALIZACJA: Mojećnice

*Szczegóły w Ambroży Sp. z o.o. / 664 324 976

Ambroży
od 1990 roku

AMBROŻY Sp. z o.o.
ul. Wrocławska 71
56-420 Bierutów
Telefon: 71 314 60 43
www.ambrozy.com.pl

CLAAS

PRASY KUHN
Niezawodność i wysoka wydajność pracy.

KUHN

Autoryzowany Dealer KUHN:

TORAL
ul. Poznańska 65, 63-800 Gostyń
tel. 65 575 16 05
biuro@toral.com.pl
www.toral.com.pl

www.kuhn.com.pl
be strong, be **KUHN**

HURTOWA SPRZEDAŻ PALIW

kom. 501 078 706 tel. 62 734 30 92

Stachura Beton
Rok założenia 1963

Stachura Michał
63-708 Rozdrażew, ul. Parkowa 4
Tel./fax 62 722-11-64
Kom. 601-252-647, 603-603-972

- żelbetonowe płyty oporowe siłosowe o wymiarach: 220x110x70 cm, 150x110x70 cm posiadki przemysłowe
- płyty obornikowe i zbiorniki na gnojownicę
- płyty drogowe (300x150x15cm)
- bloczki M-6
- inne wyroby z betonu
- układanie kostki brukowej
- produkcja i układanie trylinki z wibroprasy
- kompleksowe wykonywanie fundamentów, ław fundamentowych, posadzek oraz stropów w budynkach mieszkalnych, gospodarczych i przemysłowych

Beton Towarowy

www.stachura-beton.pl

CZEKAŁA

Niezawodne wagi elektroniczne

- produkcja
- certyfikacja
- legalizacja wag
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
- frezowanie i toczenie CNC
- projektowanie CAD/CAM

www.wagi-czekala.pl

LESZNO
ul. Sosnowa 55
/65/ 529-67-33
606-837-294
604-414-557

- wagi samochodowe do 60T
- wagi inwentarzowe
- wagi pod mieszalnik

ARMASZ
ARKADIUSZ LECIEJEWSKI

723 179 158
609 582 622
724 876 222

www.arnasz.pl, biuro@arnasz.pl

63-920 Pakosław, ul. Rolnicza 14

- agregaty uprawowo-siewne
- agregaty ścierniskowe
- agregaty talerzowe
- głębosze
- siewniki poplonu
- rozsiewacze nawozu
- wały posiewne

GWARANCJA 24 M-CE • RATY • TRANSPORT

Konkurs dla uczniów

NAGRAJ FILM Z PRZYJACIÓŁMI

I POKAŻ JAK PRZYGOTOWUJESZ SIĘ DO ZAWODU

Wygraj 2.000 zł!

- tablet dla opiekuna grupy
- promocję szkoły w "Więściach Rolniczych"

Szczegóły konkursu na www.wiescirolnicze.pl

WIEŚCI ROLNICZE wiescirolnicze.pl **BIOSTYMA**

Producenci z certyfikatem

17 firm otrzymało Certyfikaty Wielkopolskich Tradycyjnych Wyrobów Mięsnych.

W ramach konkursów dwa zespoły: ekspercki i konsumenci, oceniały dostarczone przez producentów wyroby. O certyfikat jakości dla kiełbasy białej parzonej wielkopolskiej i kiełbasy polskiej wędzonej, a także wędzonki krotoszyńskiej, szynki wielkopolskiej, ogonówki i poledwicy wędzonej ubiegali się głównie producenci z Wielkopolski. Jak zapewnił prof. Włodzimierz Dolata, który przewodniczył jury, tak dobrych szynek już dawno na certyfikację i konkursy ogólnopolskie nie dostarczono. Gorzej w tym roku wypadła ocena kiełbasy białej. Eksperti uważają, że producenci będą musieli zweryfikować receptury i składniki, jeśli chcą myśleć o produkcji tej kiełbasy, która niebawem może się znaleźć na innej liście produktów tradycyjnych.

Obrazy jurorów miały miejsce na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich

(HD)

— REKLAMA —

ALARMY. KAMERY. INSTALACJE ELEKTRYCZNE. AUTOMATYK BRAM. NAPRAWA WAG.

tel. 693064548, 883688678

TRANSROL

Całoroczny skup zbóż

dzwoń: 603 22 11 28
669 054 646
665 667 661

SKUP BYDŁA RZEZNEGO UBÓJ BYDŁA Z KONIECZNOŚCI

SKUP ŚWINEK, MACIOR, KNURÓW

GOTÓWKA!

NOW-BULL 667-151-661

TRANSPORT PROSIĄT

tel. 606 427 238

SKUP BYDŁA RZEZNEGO Ubojnia "KOWAL"

Dąbrowka Wielkopolska ul. Główna 28

DOLNY ŚLĄSK Tel. 663-457-897
WIELKOPOLSKA Tel. 661-822-159

KOREKCJA RACIC U BYDŁA

mgr inż. ANDRZEJ STĘPIEŃ

ul. Kordeckiego 50 tel. 62 766-55-97
62-800 Kalisz kom. 605 595 800

TAKKOBEEF

SKUP BYDŁA ODBIÓR 24h

Skup tuczników i macior na wagę żywą

Skup bydła na eksport
Płatność gotówką lub przelewem przy kliencie

Tel. 782 895 494, 785 398 100

Odcigi do ciągliwosci bocznych do URSUS C-360, C-330, ZETOR, MTZ, ocynk galwaniczny, bdo trwałosc. Komplet śrub, sworzni mocujących. Cena 80 zł + wysyłka!

Tel. 507 124 124

Filiterka w Internecie: www.youtube.com/watch?v=0j-3Ssa0R8s

KUPIĘ

JAŁOWICE WYSOKOCIELNE

tel. (61) 437-75-27, 602-731-229

gotówka lub przelew od 1-3 dni

SKUP BYDŁA

tel. 730 888 842

Fot. Wielkopolska Izba Rzemieślnicza

WYNIKI OGÓLNOPOLSKICH KONKURSÓW WĘDLINIARSKICH „WIELKANOC - MIĘSNE ŚWIĘTA - POLSKA TRADYCJA 2016”

NIEWIEŚCIN Sp. z o.o., Niewieścín:

- ▶ I miejsce za kielbasę polską długo dojrzewającą
- ▶ II miejsce za schab rzeźnika
- ▶ II miejsce za polędwicę długo dojrzewającą
- ▶ III miejsce za pasztet pieczony z żurawiną „Rzeźnictwo ZYGUŁA Zbąszynek” Sp. z o.o. Sp.k., Zbąszynek:

- ▶ II miejsce za szynkę tradycyjną
- ▶ III miejsce za kielbasę białą parzoną
- ▶ III miejsce za kielbasę Zyguly - wyróżnienie za szynkę wiejską wędzoną

- KAMIL Sp. z o.o. Zakłady Mięsne w Górzycy, Szczecin:**
- ▶ I miejsce za szynkę wiejską
  - ▶ I miejsce za szynkę z tradycyjnej wędzarni
  - ▶ wyróżnienie za kielbasę hubertowską
- Bacówka Towary Tradycyjne Sp. z o.o., Sp.k., Rajbrot:**
- ▶ wyróżnienie za kielbasę białą parzoną
- Zakłady Mięsne Henryka Stokłosy Sp. z o.o., Śmiłowo:**
- ▶ I miejsce za kielbaski z szynki

- ▶ I miejsce za kielbasę z wołowiną

- Zakłady Mięsne Łmeat-Łuków S.A., Łuków:**
- ▶ II miejsce za kielbasę z wędzarni
  - ▶ II miejsce za pasztet z żurawiną Łukowska Spizarnia
  - ▶ III miejsce za szynkę Łukowska Spizarnia

- Zakład Wędliniarski Mirosław Grzywaczewski, Jutrosin:**
- ▶ II miejsce za kielbasę białą
  - ▶ III miejsce za schab surowy - wędzony
  - ▶ III miejsce za schab w przyprawach
  - ▶ wyróżnienie za szynkę wędzoną - parzoną
- Zakład Mięsy KONARCZAK Sp.j., Pogorzela:**
- ▶ I miejsce za pasztet drobiowy z kurkami
- Zakłady Mięsne Maciej Kozłowski, Wielichowo - Wieś:**
- ▶ I miejsce za szynkę wędzoną
  - ▶ I miejsce za kielbasę białą parzoną
- PPH Ubój i Przetwórstwo Indyka Joanna Giżewska - Chrzęszcz, Słupia Kapitulna:**
- ▶ I miejsce za polędwiczkę surową wędzoną
  - ▶ I miejsce za filet tradycyjny
  - ▶ II miejsce za kielbasę białą parzoną

W OGÓLNOPOLSKIM KONKURSIE PREZENTACJI WIELKANOCNYCH WYROBÓW WĘDLINIARSKICH

2016 I miejsce i Puchar Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za stół wielkanocny zdobył Zakład Wędliniarski Mirosław Grzywaczewski z Ostójk, a II miejsce i Puchar Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za kosz wielkanocny - Zakład Mięsy KONARCZAK z Pogorzeli.

KLASYFIKACJA OGÓLNA OGÓLNOPOLSKICH WIELKANOCNYCH KONKURSÓW WĘDLINIARSKICH

- ▶ w kategorii zakładów mniejszych: Zakład Wędliniarski Mirosław Grzywaczewski, Ostoje
- ▶ w kategorii zakładów większych: NIEWIEŚCIN Sp. z o.o., Niewieścín

WYNIKI KONKURSU NA NAJLEPSZĄ TRADYCYJNĄ MIĘSNĄ POTRAWĘ WIELKANOCNĄ:

1. ABC KUCHNI (Suchy Las)
2. Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii Restauracja Filmowa Beverly Hills (Poznań)
3. Restauracja Pod 11-tką (Swarzędz)
4. Restauracja Wiedeńska (Poznań)
5. 3 kolory (Poznań)
6. AWT - Gastronomia Waldemar Teclaw (Poznań)

maj 2016

wieści dla domu

Z niewidomym trykiem Biedulka

OWCZAZA PASJA

Fot. A. Malinowski

Kto chciałby wiedzieć bez zegarka, kiedy jest 7.40, mógłby stanąć przy wjeździe na gospodarstwo Eko-Gutu w Mirsku na Dolnym Śląsku. Dokładnie o tym czasie można zobaczyć sportowy rower, a na nim przepisowo ubranego w pomarańczową kamizelkę Mariusza Darula. Śmiga przez bramę 20 minut przed rozpoczęciem pracy, aby przed porannym zebraniem zajrzeć do owczarni i sprawdzić, jak mają się jego czworonożni podopieczni.

tekst ■ ANNA MALINOWSKI

ŁADOWACZE CZOŁOWE
DO CIĄGNIKÓW: URSUS, MTZ, ZETOR, PRONAR, BELARUS, FARMTRAC, CASE, RENAULT, HURLIMANE, VALTRA, FENDT, MF i wiele innych!
Wykonujemy także: żyłki do ładowaczy, krokodyły, chwytaki bel, paleciaki, pługi do oddzielania, kosze wysokościowe.
Olimet
tel. 664-125-869
604-407-206, 882-020-364

OKNA INWENTARSKIE DO OBÓR I CHLEWNI od producenta
OKNO 120x90 190 zł brutto
tel. 44 616-87-57, kom. 604-096-414
www.amati.com.pl
NAJWIĘSZA JAKOŚĆ ZA NAJWIĘSZA CENĘ

JAWS-INWEST TYNKI I POSADZKI MASZYNOWE I PRZEMYSŁOWE
Tel. 604-072-179, 693-459-435

OKNA INWENTARSKIE, PCV
• różne wymiary
• prosto od producenta
• profesjonalny montaż
tel. 515 241 917

eszyby.PL SKLEP INTERNETOWY
Szyby do:
• CIĄGNIKÓW ROLNICZYCH
• MASZYN BUDOWLANYCH
• ŁADOWAREK TELESKOPOWYCH
Akcesoria do kabin
tel 52 334 31 96 kom 661 22 88 62

KREDYTY DLA ROLNIKÓW i FIRM
Z opóźnieniami BIK, KRUS, PODATEK i KOMORNIK
LEASING na maszyny i urządzenia
Kredyty preferencyjne na zakup ziemi
Tel. 798-751-849
Możliwy dojazd do klienta

KUPIĘ każdy ciągnik rolniczy
694 229 446

ROBSTAL GARAŻE BLASZANE
dowóz i montaż gratis!
> bramy ogrodzeniowe
> przesła ogrodzeniowe
> bramy garażowe
> kojce dla psów
PRODUCENT
www.robstal.pl
tel (65) 537 81 20, (61) 610 13 39, 509 038 426

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

KREDYTY DLA ROLNIKÓW
Z OPÓŹNIENIAMI BIK, KRUS, PODATEK!!!
OPROCENTOWANIE KREDYTU 10% W SKALI ROKU NA 20 LAT!!
W OFERCIE RÓWNIEŻ POŻYCZKI POZABANKOWE BEZ BIK NA SPŁATĘ KOMORNIKA Z OPROCENTOWANIEM JUŻ OD 0,8% NA MIESIĄC!!!
tel. 798-975-384, 506 506 024
www.kredyt-partner.com.pl

Fachowe porady, najnowsze newsy, a także aktualne ceny żywności, owoców oraz warzyw.
Wszystko w jednym miejscu!
wiescirolnicze.pl
Sprawdź ▶

KONSTAL GARAŻE BLASZANE BRAMY Garażowe KOJCE dla Psów
Najniższe CENY
Różne wymiary
Dogodne RATY
Transport i montaż GRATIS cały KRAJ
61-812-54-69 71-718-32-25
63-278-62-25 54-421-00-45
65-619-34-15 22-100-45-96
509-574-644 509-058-388
www.konstal-garaze.pl

Mariusz Darul ma 32 lata, do pracy dojeżdża ok. 5 kilometrów z Giebułtowa. Zajmuje mu to mniej więcej kwadrans: mniej latem, więcej zimą. Dojeżdża rowerem, ale najchętniej kupiłby sobie skuter. Życzenie to pozostanie jednak w sferze marzeń ze względu na umiarkowany stopień niepełnosprawności, który ma określony od dzieciństwa. Dwa pierwsze lata szkoły podstawowej zaliczył w rodzinnej wiosce, po czym został przeniesiony do Płakowic koło Lwówka Śląskiego, gdzie mieszcił się, i miesi do dzisiaj, Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych. Tutaj mieszkał w internacie, skończył szkołę podstawową i wyszkolił w zawodzie kucharza oraz został specjalistą od pielęgnacji zieleni. Dzisiaj jego największą specjalnością są kotlety ziemniaczane, którymi zajada się zarówno rodzina, jak i sąsiedzi.

Mama pana Mariusza opowiada mi, że jej syn był spokojnym dzieckiem i nie sprawiał kłopotów wychowawczych. Jedyne czego nie lubił, to uczęszczać na religię, a to dlatego, że jak mówił „nie lubił katechetyki”. Bardzo lubił za to przebywać ze swoim dziadkiem.

ZA SPRAWĄ DZIADKA ANTONIEGO

Dziadek Antoni miał 5 owiec. Wszystko, co wiedział na ich temat, przekazał małemu wnukowi, a ten chłonął jak gąbka praktyczne wskazówki dziadka. Jak żywić zwierzęta, na co zwrócić uwagę, gdy się koca, jak dokarmiać małe, jak pielęgnować racice czy jak przetwarzać baranie mięso - wszystko to było fascynujące. Nikt wtedy jeszcze nie przypuszczał, że nabyte u dziadka umiejętności przydadzą się panu Mariuszowi w przyszłości. Przydadzą się bardziej niż wyuczone w szkole zawody,

Nikt nie potrafi tak sprawnie łapać owce, jak pan Mariusz

Pan Mariusz z owczymi bliźniakami

w których nigdy nie pracował. Jego pierwszym miejscem zatrudnienia był skład opału w Mirsku, gdzie pracował około roku, aby następnie zostać bezrobotnym. To właśnie z tym statusem dotrwał do lata 2007 roku, kiedy zgłosił się do niego sąsiad - pan Darek z zapytaniem, czy nie miałby trochę czasu, aby pomóc przy żniwach w Mirsku. Co, jak co, ale czas akurat miał.

MĘSKA FASCYNACJA

Do rozładowania na gospodarstwie Eko-Gutu był wtedy owies. Następnego dnia brakowało rąk do siana, a jeszcze później do wypędzenia owiec na pastwisko. Pan Mariusz pomagał dorywczo i z tej dorywczości szybko zrobiło się stałe zatrudnienie. W tym roku będą dla niego 10-te żniwa w gospodarstwie rolnym, które Chris Schmitz prowadzi od 18 lat w trybie ekologicznym. Pracodawca pana Mariusza mówi, że zawsze może na niego liczyć, jest godnym zaufania i, co naprawdę jest rzadką cechą: zawsze ma dobry humor. Chętnie się uczy i jest otwarty na nowe. Asystuje przy naprawie i konserwacji ciągników, pługów, siewników, chwastowników, talerzówek i im podobnym, a jego fascynacja tym sprzętem nie odbiega w niczym od tej charakteryzującej całą męską populację. - *Mariusz dużo wie o maszynach. Gdy ostatnio zakopałem się ponad 200-konnym ciągnikiem podczas orki, przybiegł z sąsiedniego pola, aby spytać, czy wiem, że napęd na cztery koła mogę włączyć po ponownym uruchomieniu silnika. Wiedzieć wiedziałam, ale nie wiedziałem, że on też to wie. To było bardzo przyjemne doświadczenie* - opowiada o panu Mariuszu Chris Schmitz.

Pan Darek, kolega Mariusza Darula, ten sam, za którego sprawą pan Mariusz znalazł pracę, wspomina początki ich znajomości: - *Gdy w 2007 roku szukaliśmy rąk do pracy, natychmiast pomyślałam o mieszkającym po sąsiedzku Mariuszu. Znałem go z widzenia, pałętał się z kąta w kąt, ale z oczu mu dobrze patrzyło* - wspomina pan Darek. Dzisiaj pracują razem i chwalać sobie dobrą atmosferę oraz gotowość do wzajemnej pomocy, która zwłaszcza w rolnictwie jest bardzo ważna.

ZOSIA I BIEDULKA

Pan Mariusz ma wiele obowiązków i wiele dziedzin jest od niego zależnych. Nikt nie zna się na piecu centralnego ogrzewania tak dobrze

i nikt nie potrafi rozpać w nim ognia tak szybko jak on. Ogar polski Brutus - stróż gospodarstwa nikomu nie jest tak posłuszny jak jemu. Kosz zbożowy, z którego trzeba regularnie wypompowywać wodę, koty, które trzeba nakarmić, węgiel, który należy wrzucić do piwnicy, trawa, którą trzeba wykosić, gwóźdź, który trzeba wbić, kofek, który należy wyprostować, to tylko niektóre, ale i nie najważniejsze zadania pana Mariusza.

Jego najważniejszym miejscem w gospodarstwie jest owczarnia z ponad 100 matkami, 30 jarkami, 10 trykami i 60 jagniętami. Od niego dostają siano i zboże, sól i wodę. Przez niego są wyprowadzane rano na pastwiska, a wieczorem z nich sprowadzane. Nikt nie potrafi tak sprawnie złapać zwierzęcia, gdy trzeba je zakolczykować, odrobaczyć lub obciąć mu racice. Czas kocenia przypada na okres zimowy. Pierwsze jagnięta przychodzą na świat na krótko przed Bożym Narodzeniem, a ostatnie około Wielkanocy. To okres intensywnego doglądania stada, sprawdzania, czy nowo urodzone maluchy znalazły swoje mamy, czy piją regularnie, czy wymiona matek nie mają zapalenia. Gdy któreś z jagnięt ma trudności z wydostaniem się z kanału rodowego matki, nie ma lepszego położnika niż pan Mariusz. Uwalnia zaklinowane kończyny, osusza słomą noworodki, przystawia je do karmienia lub ściąga mleko od matki, aby dokarmić jagnię, gdy jest ono za słabe, żeby samemu pić. Zdarza się to przede wszystkim w przypadku bliźniąt, trojaczek czy czworaczek, co miało miejsce rok temu. Niestety natura w takich przypadkach dokonuje doboru naturalnego i nie wszystkie jagnięta przeżywają.

W stadzie są również „szczególne przypadki”, jak chociażby Zosia i Biedulka. Pierwsza złamała sobie jako jagnię tylną nogę. W takich przypadkach zwierzęta są przeważnie usypiane, ale tutaj dzięki amputacji racicy i intensywnej opiece udało się Zosi uratować. Dzisiaj ma już ponad dwa lata, świetnie radzi sobie, nie odstaje od reszty stada i może w tym roku zostanie mamą. - *Kto wie* - mówi pan Mariusz. Biedulka jest ponadrocznym trykiem, który od urodzenia jest niewidomy. Wzruszającym jest widzieć, jak podąża za głosem pana Mariusza i je z jego ręki. Do ulubionych opowieści pana Mariusza należą te, w których biega po rozległych łąkach za Biedulką lub szuka go w pobliskich krzakach... często po godzinach pracy.

Mama pana Mariusza mówi, że jej syn chętnie opowiada o swoim dniu pracy. - *Proszę pani, on tą pracą żyje. Zawsze jestem na bieżąco: co i ile się urodziło, jakie zboża są zasiane i skoszone, kiedy jest obcinanie racic lub odrobaczanie owiec. Owce to jego fascynacja* - mówi z dumą o swoim synu.

DŻENTELMEN I KOLEGA

Choć w biurze pan Mariusz jest gościem, to pani Ada wyraża się na jego temat w samych superlatywach. - *Jeszcze się nie zdarzyło, aby Mariusz zapomniał o Dniu Kobiet, walentynce czy czyis urodzinach lub imieninach* - chwali kolegę z pracy. Pan Darek potwierdza: - *To prawda. Tydzień temu miałem urodziny i Mariusz miał dla mnie nie tylko prezent, ale i śpiewał „Sto lat” równo z innymi.*

Zarówno pani Adriana, jak i pan Darek podkreślają, że ich wspólny kolega jest osobą bezkonfliktową i chętną do pomocy. Czy rzeczywiście nigdy nie było żadnej kłótni z jego udziałem? Gdy na to pytanie nikt nie odpowiada twierdząco, pan Mariusz przypomina sobie: - *Jeszcze na początku mojej pracy dostałem burę od szefa* - opowiada, a ja dopytuję o szczegóły. - *To było tak, że szef chciał, abym rozładował przed końcem pracy zboże, a ja mówiłem mu, że zrobię to jutro. Wsiadłem na rower i pojechałem do domu* - wspomina pan Mariusz. - *I co? Był mocno zły na pana?* - pytam z ciekawością. - *Przyjechał do mnie wieczorem i myślałem, że wyrzuci mnie z pracy, a on porozmawiał, jak człowiek z człowiekiem* - przypomina sobie pan Mariusz.

Chris Schmitz jest zadowolony ze swojego podopiecznego. Mówi, że ich współpraca to prawdziwa symbioza: on ma kogoś, na kogo zawsze może liczyć (chyba nie licząc wspomnianego epizodu), kto identyfikuje się ze swoją pracą i jej miejscem, a Mariusz Darul dzięki stałemu zatrudnieniu stabilizację oraz poczucie spełnienia w swoim życiu. Faktem jest, że można powierzyć mu tylko określony zakres obowiązków, ale jeżeli jest się tego świadomym, a on jako pracodawca jest, to z takiej współpracy mogą korzystać obie strony. Tak jest właśnie w ich przypadku.

www.wiescidladomu.pl

wieści dla domu

Czy wiesz, że...

Kupując szparagi, najlepiej wybierać te o średnicy od 1,5 do 2 cm, jędrne, połyskujące, o jasnych, zamkniętych i nie zwiedniętych główkach.

Pamiętajmy, że białe szparagi najlepiej obierać nożykiem szczelinowym, zaczynając od części tuż pod główką i obciąć zdrewniałe końcówki. Obierania nie wymagają zielone szparagi - wystarczy tylko odciąć ich zdrewniałe końcówki.

Przepisy i porady kulinarne
Honoraty Dmyterko

HOT blog

inspiracje obiadowe znajdziesz na wiescidladomu.pl/hotblog

Ogród Danuty i Piotra Łukaszewskich w Potarzysty urządzono w nowoczesnym stylu. Powstała zadaszona konstrukcja ogrodowa, która stanowi osłonę przed słońcem i deszczem. Utwardzono nawierzchnię i położono oddzielającą poszczególne miejsca kostkę granitową. Trawa, która jest automatycznie nawadniana, zachwyca wiosenną, zieloną barwą.

W ostatnich latach bardzo wzrosło zainteresowanie urządzaniem ogrodów i miejsc wypoczynku. Przy planowaniu i projektowaniu takich stref musimy zawsze uwzględnić istniejącą zabudowę, warunki przyrodnicze, urządzenia znajdujące się pod ziemią i na jej powierzchni oraz nasze oczekiwania. Jeśli nie chcemy sami urządzać ogrodu, może warto skorzystać z podpowiedzi projektantów terenów zielonych. Tak właśnie zrobiła Danuta Łukaszevska z Potarzysty (powiat jarociński), która marzyła o eleganckim ogrodzie z dużą ilością miejsc dla gości. - *W gospodarstwie zawsze są pilniejsze sprawy do zrealizowania. W związku z tym najpierw inwestowaliśmy i doposażaliśmy gospodarstwo w nowoczesny park maszynowy. Dla rolnika to są zawsze zadania najważniejsze - priorytetowe. A ogród był pozostawiony na późniejszy czas. Ale w końcu przyszła na niego pora i powstał taki, jaki widać* - opowiada. Warto wspomnieć, że pani Danusia wspólnie z mężem Piotrem prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni 225 hektarów. Specjalizują się w produkcji pszenicy, rzepaku i buraków cukrowych. Są zdobywcami wielu prestiżowych nagród. W 2013 roku otrzymali tytuł Wielkopolskiego Rolnika Roku. Wyróżnieni rolnicy prezentują wysoki poziom produkcji rolniczej, m.in. dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii. Odznaczają się także dobrą organizacją gospodarstwa i wysokimi efektami ekonomicznymi. Są laureatami ogólnokrajowego konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne, a w kwietniu tego roku ich gospodarstwo otrzymało nagrodę za nowatorskie inicjatywy na rzecz rozwoju rolnictwa w powiecie jarocińskim.

Ogród w Potarzysty urządzono w nowoczesnym stylu. Powstała zadaszona konstrukcja ogrodowa, która stanowi osłonę przed słońcem i deszczem. Utwardzono nawierzchnię i położono oddzielającą poszczególne miejsca kostkę granitową. Trawa, która jest automatycznie nawadniana, w dniu mojej wizyty zachwycała wiosenną, zieloną barwą. Znalazło się miejsce na fontannę, której szum podkreśla charakter oraz dodaje swoistego uroku temu miejscu. Tryskająca woda tworzy specyficzny mikroklimat zarówno dla roślin, jak i wypoczywających osób. A w okresie upałów dodatkowo chłodzi. W kamieniach ukryto reflektory świetlne, które odpowiednio skierowane dodają atrakcyjności, zwłaszcza w godzinach wieczornych, kiedy państwo Łukaszewscy odpoczywają. Każda osoba, która wchodzi do ogrodu z zaciekawieniem patrzy na duże, wysokie urządzenie i zadaje pytanie, co to jest? To nic innego jak nagrzewnica powietrza, która daje naprawdę dużo ciepła siedzącym gościom. Właściciele wstawili ją również po to, aby bardzo wcześniej - bo już w kwietniu - rozpocząć w tym roku sezon grillowy. Stojący obok nowoczesny grill jest bardzo często wykorzystywany do przyrządzania potraw. W pobliżu tego miejsca warto pokusić się o założenie kolekcji ziół przyprawowych, jak to zrobiono w tym przypadku. Marzeniem mojej rozmówczynie były białe meble ogrodowe. Takie też są. To one dodają elegancji temu miejscu. - *Lubimy w dużym gronie, bardzo rodzinnie spędzać czas, w związku z czym miejsc siedzących musi być dużo. Dzieci, zapraszając swoich przyjaciół od razu wychodzą do ogrodu i tutaj spędzają swój czas* - relacjonuje. Bardzo elegancko od strony frontowej w ogrodzie państwa Łukaszewskich prezentują się ciekawie usypane duże, kolorowe kamienie, w których rosną żurawki ogrodowe, wysokie trawy oraz bukszpany. - *Żurawki to byliny o ozdobnych liściach. Bardzo duża ilość gatunków i odmian pozwala stworzyć z nich ciekawą kompozycję. Do wyboru mamy żurawki o liściach koloru bordowego, różowego, cytrynowego, złotego, pomarańczowego, srebrzystego i wielu innych. Mnie podobają się widoczne formy* - opowiada pani Danusia. Żurawki najlepiej czują się na glebach żyznych, przepuszczalnych i stosunkowo wilgotnych oraz na stanowiskach półcienistych. Należy zwrócić uwagę na prawidłowe podlewanie roślin, ponieważ niedostatek wody powoduje wędnięcie liści. Nie poleca się ich sadzić w pełnym słońcu, ponieważ duże nasłonecznienie bywa przyczyną odbarwień i poparzeń. Umieszczone w kamieniach bukszpany uznawane są za wiecznie zielone krzewy, które wolno rosną. Poleca się je do eleganckiego i zadbanego ogrodu. - *Rośliny te są łatwe w pielęgnacji i cechuje je duża trwałość* - mówi. Bukszpany najlepiej rosną w miejscach ciepłych i słonecznych. Ale dobrze się rozwijają również w cieniu. Choć preferują gleby żyzne i wilgotne lub umiarkowanie wilgotne, można je sadzić także na glebach wapiennych i kamienistych. Omawiane rośliny dobrze znoszą upały i okresy suszy. Za jakiś czas w tym ogrodzie zakwitną azalie i rododendrony, które posadzono pod iglakami. To one nadają jeszcze innego kolorytu.

Pani Danusia uwielbia przyrządzać smaczne jedzenie dla swojej rodziny. Od momentu, kiedy stała się posiadaczką nowoczesnego urządzenia o nazwie Thermomix, jej zapach kulinarny jest jeszcze większy i bardzo chętnie sprawdza różne potrawy, którymi częstuje swoich gości. Szarlotka na ciepło, której miałam okazję skosztować, była pyszna!

OGRODOWA ELEGANCJA

tekst ■ ■ DOROTA PIĘKNA-PATERCZYK
Wielkopolski Ośrodek Doradztwa
Rolniczego w Poznaniu

GRILLOWANIE CZAS ZACZAĆ!

Pogoda nas jeszcze nie rozpieszcza przyjemnymi temperaturami, ale warto już pomyśleć o popołudniowych i wieczornych spotkaniach przy grillu. By oszczędzić sobie czas i zapobiec późniejszym zmartwieniom, już teraz możemy zacząć się odpowiednio przygotowywać do sezonu grillowego: zadbać o sprzęt i miejsce spotkań oraz zebrać najciekawsze przepisy, które będziemy chcieli wypróbować podczas zbliżającego się sezonu.

Honorata Dmyterko

Fot. abum - Fotolia.com

PIERŚ Z KURCZAKA ZAWINIĘTA W BOCZKU NA GAŁĄZCE Z ROZMARYNU

Składniki:

- 4 piersi z kurczaka,
- około 16 plasterów boczku wędzonego,
- 4 łyżki oliwy,
- łyżka sosu sojowego,
- łyżeczka słodkiej papryki,
- sól,
- biały pieprz,
- zdrewniałe gałązki rozmarynu

Przygotowanie:

Piersi kurczaka kroję w paski. Przygotowuję marynatę do mięsa: oliwę mieszm z sosem sojowym i papryką. Polewam mięso. Przykrywam i wstawiam na godzinę do lodówki. Po wyjęciu z marynaty każdy kawałek nakładam na gałązkę rozmarynu, nie odrywając jego końcówki. Owijam to w plaster boczku. Smaruję oliwą i posypuję pieprzem. Układam na dobrze rozgrzanym grillu i piekę około 15 minut.

Fot. egypt - Fotolia.com

PSTRĄG Z PIETRUSZKĄ I CYTRYNĄ

Składniki:

- 2 pstrągi patroszone,
- 1 cytryna 2 ząbki czosnku,
- natka pietruszki,
- olej,
- sól morską,
- pieprz kolorowy mielony

Przygotowanie:

Umyte pstrągi osuszam ręcznikiem papierowym. Z zewnątrz i od środka posypuję solą, świeżo mielonym pieprzem i przeciśniętym przez praskę czosnkiem. Natkę pietruszki siekam i wkładam do środka ryby oraz posypuję ją z wierzchu. Cytrynę szoruję i parzę wrzątkiem, kroję w cienkie plasterki. Układam je do środka i na rybie. Pstrągi skrapiam olejem. Grilluję około 20 minut.

Fot. shairih - Fotolia.com

Fot. exclusive-design - Fotolia.com

GRILLOWANE WARZYWA

Składniki:

- około 1 kg ulubionych warzyw: pieczarki, groszek, papryka, pomidor, cebula, może być też szparag czy cukinia,
- 3/4 szklanki oliwy,
- 5 ząbków czosnku,
- 1 łyżka octu jabłkowego,
- 1 łyżka ziół prowansalskich,
- sól i pieprz

Przygotowanie:

Umyte i oczyszczone warzywa kroję w plasterki - niezbyt cienkie, bo po grillowaniu nic by z nich nie zostało. Pieczarki można pozostawić w całości. Pomidory kroję na półki. Mieszm oliwę z octem, pokrojonym w cieniutkie plasterki czosnkiem, solą i pieprzem. Wszystkie warzywa, oprócz pomidorów, mieszm z marynatą. Odstawiam na pół godziny. Pomidory posypuję ziołami prowansalskimi od strony przecięcia. Grilluję je kilka minut najlepiej na tacce. Najszybciej gotowa jest cukinia, a najdłużej grillują się papryka i pieczarki.

Fot. profil111 - Fotolia.com

MIODOWO-IMBIROWE SKRZYDEŁKA

Składniki:

- 1 kg skrzydełek z kurczaka,
- 2 łyżki miodu,
- pół pęczka kolendry,
- 2 łyżki ostrego ketchupu,
- 1 łyżeczka startego imbiru,
- 2 łyżki octu jabłkowego,
- 2 łyżki mąki ziemniaczanej

Składniki na przyprawę do grilla:

- sól,
- pieprz,
- papryka słodka,
- bazylija, oregano i czosnek
- wszystkiego po jednej łyżeczce

Przygotowanie:

Składniki na przyprawę mieszm w misce. Obtaczam w niej umyte i osuszone skrzydełka, a na koniec oprószałam kawałki mięsa w mące ziemniaczanej. W drugiej misce przygotowuję sos. Mieszm miód, posiekaną kolendrę, ketchup, imbir i ocet jabłkowy. Mieszm i smaruję skrzydełka. Na rozgrzanym grillu piekę przez około 30-40 minut.

O CZYM WARTO PAMIĘTAĆ, BY PRZYGOTOWAĆ IDEALNE SPOTKANIE PRZY GRILLU

KROK 1 Przed każdym spotkaniem przygotujmy listę gości i zadbać o odpowiednie menu, uwzględniając gusta i potrzeby osób, z którymi spędzimy czas przy grillu. Decydując się, co chcemy przygotować nie powinniśmy zapominać, iż serwowane przez nas dania powinny być jak najbardziej różnorodne. Oprócz tradycyjnych mięs i kiełbas, sięgnijmy też po ryby, warzywa, sery czy owoce.

KROK 2 Bardzo ważny jest dobór odpowiedniego grilla. Decydując się na jego zakup, musimy wziąć pod uwagę rozmiar oraz sposób przyszłego użytkowania. Musimy się zastanowić, czy wystarczy nam grill przenośny, czy lepiej zdecydować się na jego wybudowanie. Kupując do wyboru mamy grille gazowe, węglowe lub elektryczne. Ważnym elementem, na jaki musimy zwrócić uwagę, jest grubość stali, z jakiej jest wykonany. Im grubsze ścianki paleniska, tym dłuższa będzie jego żywotność. Dokonując zakupu zwróćmy uwagę na konstrukcję stojaka. Niestabilna i prowizoryczna może stwarzać dla nas zagrożenie. Należy też pamiętać o akcesoriach potrzebnych do przyrządzenia potraw i wrzucania ich na ruszt, m.in. rękawicach oraz specjalnych szczypcach.

KROK 3 Istotny jest wybór miejsca naszego spotkania. Należy pamiętać, by grill był osłonięty od wiatru, a także znajdował się w bezpiecznej odległości od miejsc siedzących. Planując plenerowe spotkanie wieczorową porą, pamiętajmy o przygotowaniu odpowiedniego oświetlenia i okryć, które pozwolą nam bez przeszkód kontynuować zabawę po zmroku.

KROK 4 Na około 3 godziny przed spotkaniem należy odpowiednio zamarynować mięso, by wydobyc z niego niepowtarzalny smak i wyjątkowy aromat. Pamiętajmy, że na grilla możemy położyć właściwie każde mięso, tylko musi ono być odpowiednio przygotowane.

KROK 5 Jeszcze przed przybyciem gości przygotujmy na nasz stół sałatki i pieczywo. Warto też pomyśleć o lekkich deserach w małych naczyniach oraz cięście, najlepiej babeczkach lub placku z owocami, bez kremu i galaretki, których zjedzenie nie wymaga użycia talerzyków i sztućców.

KROK 6 Przed rozpoczęciem przyjęcia przygotujmy serwetki, napoje, sztućce oraz naczynia konieczne do zjedzenia gotowych dań. Warto też rozpaść grilla jeszcze przed przybyciem gości. Pamiętajmy, by przed położeniem produktów na ruszt, wysmarować go dobrze olejem. Pod ręką powinniśmy mieć też spryskiwacz z wodą, który potrzebny będzie w momencie, gdy zapali się nam tłuszcz wytapiany z mięsa.

KROK 7 Kiedy nasza uczta dobiegnie końca, zadbaćmy o odpowiednie zakonserwowanie grilla na kolejne spotkania. Pamiętajmy, im szybciej usuniemy zabrudzenia, tym mniej czasu zajmie nam czyszczenie całego grilla. Najlepiej zrobić to, gdy grill jest ciepły, ale nie gorący! W przypadku, gdy korzystamy z grilla węglowego, powinniśmy położyć go wodą lub zasypać piaskiem. Następnie, wszystkie zabrudzenia spryskać odpowiednim płynem, po 10 minutach całość przemyć wodą i dokładnie osuszyć.

JAK MARYNOWAĆ MIĘSO?

WIEPRZOWINA - najlepiej ją marynować w musztardzie, ziołach albo czosnku.

JAGNIĘCINA - warto ją skropić odrobiną octu balsamicznego, by nadać jej nieco śródziemnomorskiego smaku lub oprószyć kolendrą i kuminem, by zyskała orientального charakteru. Dziczyna - zanurzyć ją w czerwonym winie i dobrać takie przyprawy, które kojarzą się nam z lasem, jak rozmaryn czy jałowiec. Warto połączyć ją z suszonymi słodkawymi owocami

KURCZAK - warto do marynaty dodać jogurt naturalny z cytryną i ziołami oraz trochę świeżego tymianku, co nada temu mięsu lekkiego, świeżego smaku.

RYBA - tu sprawdzi się lekka marynata ze skórką z cytryny, natką pietruszki czy szczyptą soli, tak, aby smak marynaty nie zagłuszył delikatnego smaku ryby.

Więcej przepisów szukaj na www.wiescildladomu.pl/hotblog

A MOŻE DERMOKOSMETYKI?

Są preparatami z pogranicza medycyny i kosmetologii. Nie tylko pielęgnują, ale także leczą. Przydatne zwłaszcza na problemy skórne. Czym różnią się od zwykłych kosmetyków?

Fot. dunderszycy - Fotolia.com

dermokosmetykach mówi się także, że są produktami aptecznymi, ponieważ częściej są dostępne właśnie w aptece niż w zwykłych drogeriach czy sklepach. Czasami można spotkać jeszcze inną nazwę - kosmetyki, ponieważ są połączeniem właściwości pielęgnacyjnych i leczniczych. Ich zadaniem jest więc pomoc w leczeniu problemów skórnych, ale nie stoi na przeszkodzie, by stosowały je również osoby ze zdrową skórą. Trzeba jednak przyznać, że właśnie problemy ze skórą są coraz częstsze, co ma związek z różnymi alergiami i zanieczyszczonym środowiskiem. Dermokosmetyki powstały właśnie w odpowiedzi na te kłopoty. Są produkowane w podobnych, jak leki, sterylnych warunkach i cały ich proces przypomina nieco ten, w jakim wytwarzane są właśnie medykamenty. O składzie takich kosmetyków decydują specjaliści z branży dermatologicznej, kosmetologicznej i chemicznej.

Od zwykłych kosmetyków te apteczne różnią się w szczególności zawartością. Mają one zwykle właściwości hipoalergiczne, więc nie wywołują reakcji alergicznych skóry, pozbawione są substancji zapachowych, barwników i wszelkich chemikaliów mogących mieć wpływ na wystąpienie uczulenia. Dermokosmetyki zawierają również więcej składników bioaktywnych niż zwykłe kosmetyki. Nie mają też konserwantów, ale jedynie w minimalnym stężeniu. W zależności od typu, kosmetyki mogą posiadać wyższe niż w normalnych preparatach stężenia witamin z grupy B, A, E i C (czyli antyoksydantów), lipidów czy składników pochodzenia roślinnego. Dermokosmetyki często mają również przeciwdziałać przedwczesnemu starzeniu się skóry, nadają się do regenerującej pielęgnacji po zabiegach dermatologicznych i estetycznych. Tego rodzaju produkty poprawiają także zdrowotną kondycję skóry, działają przeciwzapalnie, łagodząco, odżywiająco oraz kojąco. I właśnie z tego powodu są idealne dla skóry wrażliwej. A że nie powodują podrażnień, toteż chętnie sięgają po nie również kobiety w ciąży czy mamy niemowląt.

Czy wiesz, że...
Warto być ostrożnym przed zakupem produktu reklamowanego jako dermokosmetyk. Zdarza się, że firmy wykorzystują to określenie jako chwyt marketingowy, a oferowane przez nie produkty są zwykłymi preparatami pielęgnacyjnymi.

Wybór odpowiedniego dermokosmetyku powinien być podyktowany posiadanym problemem ze skórą, jej rodzajem oraz stanem cery. W szczególności polecane są do pielęgnacji skóry naczynkowej, a także z wieloma innymi dolegliwościami, m.in.: różnymi rodzajami trądziku, fotoalergią, atopowym zapaleniem skóry, przebarwieniami pigmentacyjnymi, nadwrażliwością - w wyniku której jest przesuszona i odwodniona. Jeśli będziemy pamiętać o systematycznym stosowaniu kosmetyków aptecznych, na pewno przysłużymy się naszej skórze w zwalczaniu niedoskonałości cery.

(nap)

PROMOCJA

W zestawie nagród dla naszych czytelników mamy dermokosmetyki ziaja med kuracją dermatologiczną z witaminą C, polecane w profilaktyce przedwczesnego starzenia się skóry, a także do regenerującej pielęgnacji po zabiegach dermatologicznych i estetycznych. Produkty poprawiają kondycję skóry zwiótczałej, z przebarwieniami, pozbawionej zdrowego kolorytu i młodzieńczego blasku dzięki aktywności stabilnej witaminy C, połączonej z kwasem hialuronowym i aminokwasem - hydroksyproliną. W skład serii wchodzi następujące kosmetyki:

- ▶ esencja rewitalizująca - skoncentrowane działanie na dzień i na noc
- ▶ krem głęboko regenerujący na noc
- ▶ krem ujędrniający na dzień
- ▶ rewitalizujący krem pod oczy i na powieki wygładzająco-ochronny

UWAGA KONKURS!

Każdy z czytelników, który prześle prawidłową odpowiedź na pytanie, może stać się posiadaczem zestawu dermokosmetyki ziaja med kuracją dermatologiczną z witaminą C:

Dermokosmetyki do twarzy pomagają zachować zdrowy wygląd skóry, nawet tej bardzo wrażliwej i z problemami. Dlatego zamiennie są także nazywane kosmetykami:

- a) aptecznymi b) leczniczymi c) medycznymi**

SMS o treści wr.ziaja.poprawna odpowiedź, np. wr.b, prosimy przesyłać do 23 maja 2016 roku pod numer 71051 (koszt 1,23 zł z VAT). Regulamin na www.wiescirolnicze.pl

Lista zwycięzców z konkursu publikowanego w nr 04/2016 „Więści Rolniczych”:

Róża Kordus, Siedmiorogów Drugi; Ewa Zieleniewicz, Pępowo; Anna Zwilińska, Osiek; Jolanta Kozłowska, Widziszewo; Daria Jasiak, Pomocno; Regina Wojcieszak, Bruczków; Jerzy Kowalski, Sulęcinek; Róża Szwabińska, Orzechowo; Maria Staniewska, Jutrosin; Dorota Andrzejczak, Zalesie; Paulina Szymkowiak, Mieszków; Violetta Kowalska, Lutynia; Maria Mikołajczyk, Pogorzela; Lucyna Michalkowska, Wojnowice; Barbara Staszak, Wilkowyja; Krzysztof Pelechaty, Czachorowo; Karolina Jańczak, Pogorzela; Anna Filipiak, Broniszewice; Stanisława Gębiak, Babkowiec; Kinga Sierpowska, Zaorle.

WIOSENNE PROMOCJE KUBOTA

Japońskie ciągniki do zadań specjalnych w mocno obniżonych cenach.

www.kubotapromocja.pl

Kubota M8560
rabat
24 477 zł
brutto

Kubota M9960
rabat
22 755 zł
brutto

Kubota M128GX
rabat
24 600 zł
brutto

Kubota M135GX
rabat
24 600 zł
brutto

Sprawdź nową atrakcyjną promocję oinową na ciągniki Kubota w najlepszym na rynku finansowaniu fabrycznym*.

*wg badań Marlin&Lacort najlepsze finansowanie fabryczne ciągników rolniczych z datem rokrocz.

Jeszcze więcej ciągników w promocyjnych cenach znajdziesz na www.kubotapromocja.pl

Regulamin promocji dostępny u dealera i na www.kubotapromocja.pl

Najczęściej polecana przez rolników!!! Hurtownia Maszyn Rolniczych

SPECAGRO

Negocjuj ceny!

www.specagro.pl

Z KUPONEM TRANSPORT 50%

ROZSIEWACZE DWUTARCZOWE

PRODUCENT AGRO-MAX

MALOWANE PROSZKOWO: 600 kg - 3200 zł, 800 kg - 3400 zł, 1000 kg - 3600 zł. Z KWASÓWKI + 3000 zł, OCYNKOWANE + 200 zł, PLANDEKA + HYDRAULIKA + WOM GRATIS!!!
☎ 500 800 671, 500 800 672, 500 750 443

ROZSIEWACZE LEJ I DWUTARCZOWE

PRODUCENT STRUMYK

MALOWANE TYTAN: 600 kg - 3500 zł, 800 kg - 3700 zł, 1000 kg - 3900 zł, 1200 kg - 4200 zł, LEJ: 300 l - 750 zł, 400 l - 850 zł, 500 l - 900 zł, PLANDEKA, HYDRAULIKA, Wałek WOM - 200 zł
☎ 500 750 443, 500 800 672, 500 750 709

NOWOŚĆ!!! SKRZYŃNIE ŁADUNKOWE

Z HYDRAULICZNYM WYWROTEM

TYP prosty: 1,2 m - 1800 zł, 1,5 m - 1900 zł, 1,8 m - 2070 zł, 2 m - 2300 zł, 2,2 m - 2450 zł. TYP skośny: 1,2 m - 1900 zł, 1,5 m - 2050 zł, 1,8 m - 2170 zł, 2 m - 2400 zł, 2,2 m - 2650 zł, malowane proszkowo
☎ 500 800 106

AGREGATY UPRAWOWE

RSP KIELCE: 1,8 m - 2600 zł, 2,1 m - 2900 zł, 2,4 m - 3200 zł, 2,8 m - 3700 zł, 3 m - 3900 zł, 3,2 m - 4100 zł, z przednim wałem + 200 zł, HYDRAULICZNE: 3,6 m - 8600 zł, 4,2 m - 8900, 5m - 10000 zł
☎ 500 750 443, 500 800 671, 500 750 709

AGREGATY UPRAWOWO-SIEWNE

Do ciągników typu:
C360 / MF255 / MF3512
/ ZETOR 5011-7211

Bez hydropaku:

2,5 m - 3200 zł,

2,7 m - 3400 zł,

3 m - 3600 zł

Z hydropakiem:

2,5 m - 4200 zł,

2,7 m - 4400 zł,

3 m - 4600 zł

☎ 500 800 671, 500 750 443, 500 750 709

BRONY TALERZOWE

WSZYSTKIE TALERZE NACINANE

1,6 mV - 3000 zł, 1,8 mV - 3300 zł, 2 mV - 3500 zł, 2,2 mV - 4000 zł, 2,4 m - 4400 zł, 2,7 mV - 4800 zł, 2,7 mX - 5600 zł, 3,15 mX - 5900 zł, WZMOCNIONE + 300zł, Wał doprawiający za deplata
☎ 500 800 106, 500 750 443, 500 800 671

AGREGATY ŚCIERNISKOWE

NOWOŚĆ DO C360!!!

Na koła: 1,8 m (do C360) od 4800 zł, 2,2 m od 6000 zł, 2,6 m od 6500 zł, 3,0 m od 6900 zł, 3,5 m od 10500 zł, Na sprężynie: 2,2 m od 9800 zł, 2,6 m od 10400 zł, 3,0 m od 11000 zł, 3,5 m od 13300zł
☎ 500 800 106, 500 750 709, 500 800 671

AGREGATY UPRAWOWO-SIEWNE

PRODUCENT SPAW-MET: 2,5 m - 6500 zł, 2,7 m - 7000 zł, 3 m - 7700 zł, AGRO-SYSTEM: 2,5 m - 5900 zł, 2,7 m - 6200 zł, 3 m - 6400 zł, Wał Packera + 1200 zł
☎ 500 750 656, 500 800 671, 500 750 443

ŁADOWACZE NAJAZDOWE

PRODUCENT SPAW-MET

SOLID300 od 9600 zł,
SOLID500 od 10500 zł,
SOLID750 od 12900 zł,
SOLID1000 od 13500 zł,
SOLID1500 od 15500 zł,
SOLID2000 od 18500 zł,
TRANSPORT I MONTAŻ
W CENIE!!!

500 800 106,
☎ 500 750 443,
500 800 671

AGREGATY TALERZOWE

Z hydropakiem: 2,5 m - 10600 zł, 2,7 m - 10900 zł, 3,0 m - 11600 zł
Bez hydropaku: 1,8 m - 6500 zł, 2 m - 6700 zł, 2,2 m - 6900 zł, 2,5 m - 8900 zł, 2,7 m - 9450 zł, 3 m - 9950 zł, 4 m - 12500 zł, Packer + 1200 zł
☎ 500 750 443, 500 800 671, 500 750 709

PLĘGI ZAGONOWE / JEDNOBELKOWE

Zagonowe 30 cm: 3 skłb. - 1750 zł, 4 skłb. - 2750 zł, 5 skłb. - 3550 zł.
Podwyższone 35 cm: 3 skłb. - 2400 zł, 4 skłb. - 3400 zł, 5 skłb. - 4400 zł.
Jedno belkowe 45 cm: 3 skłb. - 6300 zł, 4 skłb. - 7500 zł, 5 skłb. - 8800 zł
☎ 500 800 671, 500 750 443, 500 750 560

WŁÓKI ŁĄKOWO-POŁOWE

WZMOCNIONE ŚLIZGI

2m3R - 1800 zł, 3m4R - 2300 zł, 4m4R - 3000 zł, 4m4R(H) - 3500 zł, 5m4R(H) - 4700 zł, 6m4R(H) - 5600 zł, 8m4R(H) - 7500 zł
☎ 500 750 656, 500 800 106, 500 750 443

NARZĘDZIA DO TURÓW I ŁADOWAREK

Widły do palet od 1450 zł, Szufle od 700 zł, Chwytniki bel od 1800 zł, Krokodyle od 2200 zł, Szuflo-Krokodyle od 3000 zł.
☎ 500 750 656, 500 800 106

OWIJARKI BEL

PRODUCENT - AGRO-MAX - 4500 zł, - TRAC-MET - 5600 zł
- STRUMYK - 4800 zł, stawiacz bel - 650 zł, Folia szerokość: 50 cm od 255 zł, 75 cm - 335 zł
☎ 500 750 443, 500 800 671, 500 800 672

ŁADOWACZE TUR

PRODUCENT AGRO-MAX / WOL-MET

I-sekcja: C330/T25 - 3000 zł, C360/MF - 3300 zł, ZETOR - 3800 zł,
II-sekcja: C330/T25 od 4000 zł, C360/MF od 4300 zł, ZETOR od 4800 zł,
III-sekcja: C330/T25 - 5000 zł, C360/MF - 5300 zł, ZETOR - 5800 zł,
☎ 500 800 671, 500 750 656, 500 800 672

e-mail: biuro@specagro.pl

RATY 0% Wpłaty | GOTÓWKA | TRANSPORT